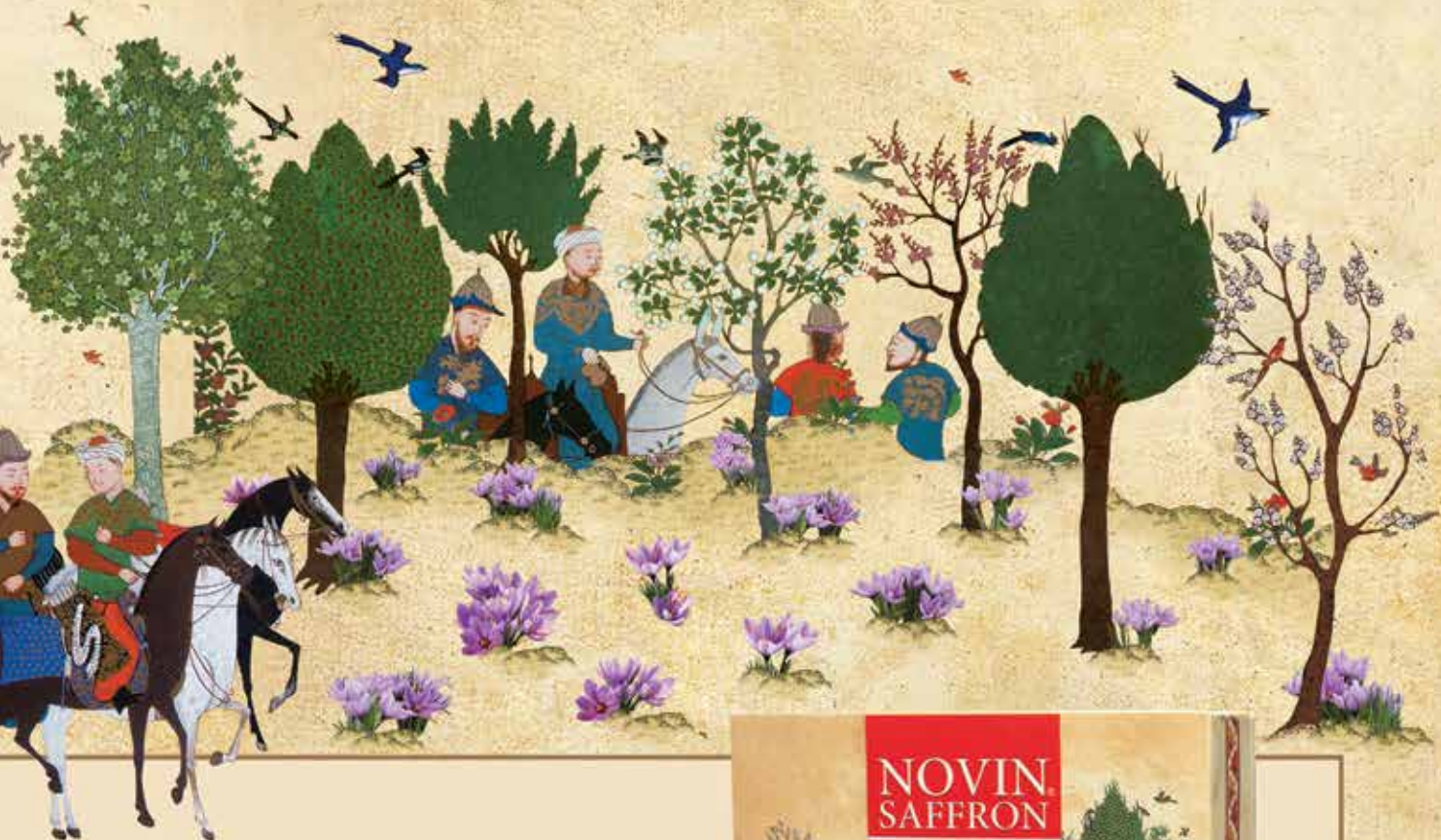

رشد ۱۰ شاخص کلان اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۳

- ◀ پیش بینی اقتصاد جهانی و ارزش های دیجیتال در سال ۲۰۲۳
- ◀ گزارشی از روند ۲۰ ساله بازار گردشگری
- ◀ بزرگ ترین شکست های دنیای تکنولوژی
- ◀ چرا انتظارات توسعه صنعتی بر آورده نمی شود؟
- ◀ ۵ روند اقتصادی در ۲۰۲۳

NOVIN SAFFRON

saffron@novinsaffron.com
[novinsaffron](https://www.instagram.com/novinsaffron)
[09123317980](https://www.facebook.com/novinsaffron)
[novinsaffron](https://www.linkedin.com/company/novinsaffron)

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۳۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب پلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

- ۲ یادداشت / کسری بودجه و تورم
- ۳ رشد ۱۰ شاخص کلان اقتصاد در سال ۲۰۲۳
- ۵ پیش بینی اقتصاد جهانی و ارزش های دیجیتال در سال ۲۰۲۳
- ۶ ۵ روند اقتصادی در ۲۰۲۳
- ۷ پیش بینی شاخص های اقتصادی هند در سال ۲۰۲۳
- ۸ بزرگ ترین شکست های دنیای تکنولوژی
- ۱۲ سال بد برای بازار های جهانی
- ۱۴ ترندهای ۲۰۲۳ بازار بای دیجیتال
- ۱۷ وضعیت بازار پول در مهر ۱۴۰۱
- ۱۸ پنج ویژگی نیروی کار آینده
- ۲۱ رشد ۷/۳ درصدی تشکیل سرمایه ثابت در تابستان
- ۲۲ گزارشی از روند ۲۰ ساله بازار گردشگری
- ۲۴ بررسی تورم در آذرماه ۱۴۰۱
- ۲۷ گره کور «ارز چندنرخی» بر کلاف صادرات
- ۳۰ همسایگان مشغول توافقات
- ۳۴ چرا انتظارات توسعه صنعتی بر آورده نمی شود؟
- ۳۶ تجارت خارجی از ۸۸ میلیارد دلار عبور کرد
- ۳۸ رتبه تک رقمی ایران در تولید ۲۰ محصول کشاورزی
- ۴۰ نفوذ در بازار کشورهای ساحلی خزر در یکسال اخیر
- ۴۴ چهار ضلعی ناکامی در تجارت
- ۵۰ تشدید شکاف تکنولوژیکی با رقبا
- ۵۴ رشد اقتصادی نیمه نخست ۱۴۰۱

صاحب امتیاز و مدیر مسوول:

مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سر دبیر:

مهندس حسین کوه زاد

خبرنگار:

جلیل فروتن

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

طراحی: هدی امیر

عکس:

حسین نظامی

واحد بازرگانی:

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

نشانی:

نشانی: مشهد - خیابان فلسطین

فلسطین ۱ - ساختمان سروش

طبقه تحتانی

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

www.eghtesadasia.ir
eghtesadeasia@gmail.com

کسری بودجه و تورم

علی اکبر نیکو اقبال

مادر اقتصاد مسیری را رفته ایم که نه تنها بسیاری از کشورهای موفق دنیا سال‌هاست که از آن عبور کرده‌اند که حتی برای موفقیت مسیری برخلاف آن را آغاز کرده‌اند. در واقع چنگ زدن ما به برخی ایده‌ها که سال‌هاست شکست‌شان قطعی شده نه تنها برای ما راهگشا نبوده‌اند که عملاً حرکت ما به سمت دستیابی به اهداف اقتصادی کلان را نیز دشوار کرده‌اند. در واقع تمام این مسائل در یک اشکال مهم خلاصه می‌شوند و آن دولت بزرگ است.

دولت بزرگ در اقتصاد ایران معانی متفاوتی دارد. در یک سطح ما می‌بینیم با دولتی طرفیم که باید در طول سال به نهادها و سازمان‌ها و شرکت‌های مختلف بودجه بدهد. این بودجه هیچگاه به‌طور دقیق مشخص نشده که چه کارایی دارد و در صورتی که دولت از آنها کنار برود چه سرنوشتی پیدا خواهد کرد.

در واقع اگر بخش خصوصی واقعی در اداره بسیاری از این شرکت‌ها و سازمان‌ها وارد شده بود، پول‌واریزی را بر اساس سود و زیان و نیازهای واقعی می‌داد و در نهایت تصمیم می‌گرفت که یک بنگاه تا چه حد برای روی پا ماندن نیاز به سرمایه دارد و آیا اساساً بازدهی لازم را دارد یا باید به تغییر اصلاح یا حتی تعطیلی آن فکر کرد.

در نظر گرفتن این تغییرات باعث شده که دولت در طول سال به شرکت‌ها و نهادهای مختلف بودجه بدهد و وقتی دسترسی به منابع مالی کم یا قطع شود در تامین نیازها مشکلاتی به وجود می‌آید و همین مساله منجر به کسری بودجه می‌شود و البته اصلی‌ترین عامل تورم در اقتصاد ایران نیز همین کسری بودجه دولت‌هاست.

از سوی دیگر اصرار بر خودکفایی یا تولید همه چیز در داخل کشور نیز معضل دیگری است که دولت بزرگ بازمی‌گردد و در سیاست‌های کلان برای مشکل‌ساز شده است. امروز بسیاری از کشورهای موفق دنیا، دیگر به تولید تمام نیازها اصرار ندارند و با همکاری‌های همه‌جانبه و فعالیت در حوزه‌های تجاری، نیازهای خود را تامین کرده و کالاهایی که در آن مزیت نسبی دارند را صادر کرده و در آمد به دست می‌آورند.

این رویکرد نیز با کوچک شدن دولت محقق خواهد شد و پس از آن این شرکت‌های خصوصی هستند که تصمیم می‌گیرند که نفع‌شان در کدام حوزه است و می‌توانند واردات داشته باشند یا با تولید و صادرات امورات خود را پیگیری کنند، موضوع مهمی که برای دورانی طولانی در اقتصاد ما فراموش شده است.

-ECONOMY-

صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی خود از اقتصاد ایران را منتشر کرد

رشد ۱۰ شاخص کلان اقتصاد در سال ۲۰۲۳

به همین ترتیب، تولید ناخالص داخلی سرانه ایران بر اساس شاخص قدرت خرید ۸۶۵ دلار افزایش خواهد یافت و از ۱۸ هزار و ۶۶۳ دلار در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۱۹ هزار و ۵۲۸ دلار در سال ۲۰۲۳ خواهد رسید.

رشد ۲ درصدی بخش غیرنفتی و ۲۰۲۳ درصدی بخش نفتی ایران در ۲۰۲۳

اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۳ به طور متوسط ۲ درصد رشد خواهد کرد. پس از رشد منفی ۳.۱ درصدی در سال ۲۰۱۹، سال ۲۰۲۳ چهارمین سال متوالی خواهد بود که اقتصاد ایران رشد مثبت را تجربه خواهد کرد. ایران در سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲ به ترتیب رشد ۳.۳ درصد، ۴.۷ درصد و سه درصد داشته است.

پیش‌بینی شده است بخش غیرنفتی ایران در سال ۲۰۲۳ با رشد ۲ درصدی مواجه شود و رشد بخش نفتی ایران در این سال نیز به ۲.۱ درصد برسد.

رشد تولید و صادرات نفت و گاز ایران در سال ۲۰۲۳

صندوق بین‌المللی پول انتظار دارد تولید و صادرات نفت ایران در سال ۲۰۲۳ همچنان روبه رشد باشد. این گزارش تولید نفت ایران در سال ۲۰۲۲ را ۲۱ میلیون و ۵۸۰ هزار بشکه در روز برآورد کرده و انتظار دارد این رقم در سال ۲۰۲۳ با رشد ۴۰ هزار بشکه‌ای به ۲۱ میلیون و ۶۲۰ هزار بشکه در روز برسد. تولید

با وجود تمام مشکلات ساختاری و تداوم و تشدید تحریم‌های اقتصادی علیه ایران، عملکرد اقتصاد کلان کشور در یک و نیم سال اخیر نشان از بهبود بسیاری از متغیرها و شاخص‌های اقتصادی دارد. بدین ترتیب در کنار مراجع رسمی داخلی، نهادهای بین‌المللی نیز بر روند رو به بهبود اقتصاد ایران تأکید دارند. تاکنون صندوق بین‌المللی پول در قالب گزارش‌های دوره‌ای خود اقتصاد ایران را رو به رشد ارزیابی کرده است.

این نهاد بین‌المللی در آبان ماه امسال با انتشار سه گزارش مختلف ضمن اینکه از کاهش نرخ تورم ایران در سال‌های آینده به زیر ۲۰ درصد خبر داده بود، اقتصاد ایران را جزو کم‌خرج‌ترین اقتصادهای دنیا دسته‌بندی و در گزارشی دیگر ۱۰ شاخص کلان اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۲ میلادی را مورد بررسی قرار داده بود که نقطه مشترک تمام این گزارش‌ها، بهبود شرایط اقتصاد ایران است. در آبان ماه امسال صندوق بین‌المللی پول در تحلیلی جامع از همه عوامل تعیین‌کننده نرخ تورم در ایران طی ۲ دهه گذشته اعلام کرد: اگر بهبود شاخص‌های مالی را در نظر بگیریم می‌توان انتظار داشت نرخ تورم در ایران طی ۲ سال آینده به زیر ۲۰ درصد برسد و حتی شاید شاهد تک‌رقمی شدن آن باشیم. این صندوق در گزارش بعدی خود نسبت بدهی خارجی ایران به تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۲ را تنها ۰.۵ درصد برآورد و بدهی خارجی ایران را کمتر از همه کشورهای منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی اعلام کرد. در این گزارش نسبت بدهی خارجی ایران به تولید ناخالص داخلی در سال جاری میلادی تنها ۰.۵ درصد اعلام شده که کمتر از همه کشورهای خاورمیانه و آسیای مرکزی است. بدهی خارجی ایران در سال ۲۰۲۱ نیز همین رقم اعلام شده بود که بر این اساس در سال ۲۰۲۲ بدهی خارجی ایران افزایشی نداشته است.

حال صندوق بین‌المللی پول در تازه‌ترین گزارش خود، با ترسیم چشم‌انداز مثبت از اقتصاد کشورمان در سال ۲۰۲۳ پیش‌بینی کرد ۱۰ شاخص کلان اقتصاد ایران در این سال بارش و بهبود نسبت به سال قبل از آن مواجه شود.

صندوق بین‌المللی پول سال ۲۰۲۳ را سالی همراه بارش و رونق برای اقتصاد پیش‌بینی کرده است. این نهاد بین‌المللی انتظار دارد بسیاری از شاخص‌های کلان اقتصاد ایران در این سال وضعیت رو به جلویی داشته باشند.

بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، اقتصاد ایران در این سال ۹۱ میلیارد دلار بزرگتر خواهد شد و برای نخستین بار به مرز یک هزار و ۷۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید. تولید ناخالص داخلی ایران بر اساس شاخص قدرت خرید که در سال ۲۰۲۲ بیش از یک هزار و ۵۹۹ میلیارد دلار برآورد شده، در سال ۲۰۲۳ به یک هزار و ۶۹۰ میلیارد دلار افزایش خواهد یافت.

براساس پیش بینی صندوق بین المللی پول اقتصاد ایران در سال جدید میلادی ۹۱ میلیارد دلار بزرگ تر خواهد شد و برای نخستین بار به مرز یک هزار و ۷۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید

گاز ایران در سال ۲۰۲۲ معادل چهار میلیون و ۴۶۰ هزار بشکه در روز نفت بوده و پیش بینی شده است این رقم به معادل چهار میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه در روز نفت برسد که نسبت به سال قبل ۱۴۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد داشت.

صادرات اعلام شده نفت ایران در سال ۲۰۲۳ با رشد ۴۰ هزار بشکه ای مواجه خواهد شد و از ۸۵۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۲۲ به ۸۹۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. صادرات گاز ایران نیز از معادل ۳۲۰ هزار بشکه در روز نفت در سال ۲۰۲۲ به معادل ۳۳۰ هزار بشکه در روز نفت در سال ۲۰۲۳ افزایش خواهد یافت.

ثبات نرخ تورم و کاهش آهنگ رشد نقدینگی

نرخ تورم در اقتصاد ایران برای سال ۲۰۲۳ افزون بر ۴۰ درصد پیش بینی شده است که این رقم نسبت به تورم ۴۰ درصدی سال ۲۰۲۲ افزایش یا کاهش نخواهد داشت. صندوق بین المللی پول انتظار دارد آهنگ رشد نقدینگی در اقتصاد ایران طی سال ۲۰۲۳ کندتر شود. رشد نقدینگی که در سال ۲۰۲۲ به ۴۷٫۵ درصد رسیده بود در سال ۲۰۲۳ به ۴۵٫۶ درصد کاهش خواهد یافت.

تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۲ به معادل ۷٫۵ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۳ می رسد.

ادامه روند کاهش بدهی دولت در سال ۲۰۲۳

بدهی ناخالص دولت در سال ۲۰۲۳ کاهش قابل توجهی خواهد یافت. بدهی ناخالص دولت ایران در سال های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ افزایش یافته اما در سال ۲۰۲۲ کاهش یافته و به معادل ۳۴٫۲ درصد تولید ناخالص داخلی رسیده است. صندوق بین المللی پول پیش بینی کرده است این روند نزولی در سال ۲۰۲۳ نیز ادامه یابد و بدهی ناخالص دولت ایران در این سال به معادل ۳۱٫۹ درصد تولید ناخالص داخلی کاهش یابد.

پیش بینی تراز حساب های جاری ۳۰۲ میلیارد دلاری ایران در ۲۰۲۳

این گزارش تراز حساب های جاری ایران در سال ۲۰۲۳ را ۳۰۲ میلیارد دلار پیش بینی کرده است. تراز حساب های جاری ایران در سال ۲۰۲۲ افزون بر ۳۲ میلیارد دلار بر آورده شده است. ذخایر ارزی در دسترس ایران ۱۱٫۴ میلیارد دلار افزایش می یابد صندوق بین المللی پول انتظار دارد ذخایر ارزی در دسترس ایران در سال ۲۰۲۳ بیش از ۱۱٫۴ میلیارد دلار افزایش یابد و به ۴۲٫۲ میلیارد دلار برسد. ذخایر ارزی در دسترس ایران در

کسری بودجه دولت بیشتر می شود

کسری بودجه دولت ایران در سال ۲۰۲۳ به معادل ۶ درصد تولید ناخالص داخلی خواهد رسید که البته این رقم از کسری بودجه ۴٫۲ درصدی دولت در سال ۲۰۲۲ بیشتر است. درآمدهای دولت نسبت به سال قبل از آن تغییری نخواهد داشت. درآمد دولت ایران در سال ۲۰۲۳ معادل ۸٫۳ درصد تولید ناخالص داخلی پیش بینی شده است که این رقم نسبت به سال قبل از آن تغییری نخواهد داشت. در عین حال درآمد غیر نفتی دولت صعودی خواهد بود و از معادل ۷٫۴ درصد

پیش بینی اقتصاد جهانی و ارزهای دیجیتال در سال ۲۰۲۳

به نقل از راشاتودی، آژانس بین المللی رتبه بندی فیچ در گزارش دسامبر ۲۰۲۲ خود (۱۲/۲۰۲۲)، یک بار دیگر پیش بینی تولید ناخالص داخلی جهان (GDP) در سال ۲۰۲۳ میلادی را کاهش داد.

این مؤسسه معتبر، دلایل کاهش چشم انداز را به افزایش نرخ تورم و بدتر شدن چشم انداز بازار املاک در کشور چین نسبت داد.

فیچ اکنون پیش بینی می کند که تولید ناخالص داخلی جهان در سال ۲۰۲۳ به میزان ۱,۴ درصد رشد خواهد کرد که نسبت به رقم ۱,۷ درصد ثبت شده در گزارش ماه سپتامبر این مؤسسه، کاهش نشان می دهد.

این آژانس رتبه بندی پیش بینی خود را برای رشد اقتصاد ایالات متحده آمریکا در سال آینده از ۰,۵ درصد به ۰,۲ درصد کاهش داد، چرا که سرعت اجرای سیاست های پولی سخت تر از سوی فدرال رزرو افزایش می یابد. همچنین پیش بینی رشد چین را "با وضعیت وخیم بازار املاک" از ۴,۵ درصد به ۴,۱ درصد کاهش داد.

در عین حال، مؤسسه فیچ چشم انداز رشد برای منطقه یورو در سال ۲۰۲۳ را به ۰,۲ درصد از منفی ۰,۱ درصد پیش بینی قبلی، بهبود بخشید و خاطر نشان کرد که بحران گاز این منطقه کمی کاهش یافته است، اما افزایش شدید نرخ بهره توسط بانک مرکزی اروپا بر تقاضا تأثیر می گذارد. در این گزارش آمده است که خطر کمبود گاز طبیعی در اتحادیه اروپا و سهمیه بندی در زمستان امسال به دلیل افزایش واردات LNG و کاهش مصرف گاز کاهش یافته است.

به گفته مؤسسه فیچ، با این حال، بحران هنوز به پایان نرسیده و قیمت های بالادر عمده فروشی گاز همچنان بر هزینه های شرکت ها و بودجه خانوارها تأثیر منفی می گذارد.

برایان کولتون، اقتصاددان ارشد فیچ، گفت: مهار تورم سخت تر از حد انتظار شده است چرا که فشار قیمت ها گسترده تر و ریشه دارتر می شود. بانک های مرکزی باید بی رحمانه سیاست های خود را اجرا کنند. این (فشار) برای رشد اقتصاد خوب نخواهد بود.

این گزارش تأکید می کند که انتظار می رود رکود اقتصادی در منطقه یورو و بریتانیا از اواخر سال ۲۰۲۲ آغاز شود و در ایالات متحده در سه ماهه دوم و سوم سال ۲۰۲۳ شروع شود. بیکاری احتمالاً در سال آینده میلادی در ایالات متحده و بریتانیا به بالای ۵ درصد خواهد رسید.

سال ۲۰۲۲ نیز ۳۰,۸ میلیارد دلار برآورد شده است. این نهاد بین المللی ذخایر ارزی ایران را بیش از ۱۲۰ میلیارد دلار اعلام کرده اما مدعی است ایران به دلیل تحریم های امریکا فقط به بخش کوچکی از این ذخایر دسترسی دارد.

بدهی خارجی ایران بدون تغییر در سطح نیم درصد تولید ناخالص داخلی

بر اساس برآورد صندوق بین المللی پول، بدهی خارجی ایران در سال ۲۰۲۲ معادل نیم درصد تولید ناخالص داخلی بوده و پیش بینی می شود این رقم در سال ۲۰۲۳ بدون تغییر در همین سطح باقی بماند.

تصویر اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۲

صندوق بین المللی پول با بررسی ۱۰ شاخص کلان اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۲، از رشد ۳ درصدی بخش غیر نفتی اقتصاد ایران، صادرات ۱۲۱ میلیارد دلاری کالا و خدمات و افزایش سه برابری تراز حساب های جاری ایران در این سال خبر داد.

بر اساس این گزارش، بخش نفتی ایران نیز که در سال ۲۰۲۱ و پس از روی کار آمدن دولت سیزدهم رشد قابل توجه ۱۰,۵ درصدی را تجربه کرده بود در سال جاری میلادی نیز ۳ درصد رشد می کند. رشد بخش نفتی منطقه نیز برای امسال ۶,۹ درصد پیش بینی شده است.

صندوق بین المللی پول انتظار دارد تولید نفت ایران در سال جاری میلادی ۱۰۰ هزار بشکه افزایش یابد و به ۲,۵۸ میلیون بشکه در روز برسد. این در حالی است که در سال ۲۰۲۱ نیز که دولت سیزدهم روی کار آمد، تولید نفت ایران بر اساس آمار صندوق بین المللی پول ۴۶۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته و از ۲,۰۲ میلیون بشکه در روز به ۲,۴۸ میلیون بشکه در روز رسیده بود. بر اساس این گزارش، نرخ تورم ایران در سال جاری میلادی پس از چند سال صعود پی در پی، نزولی می شود و به ۴۰ درصد کاهش می یابد.

بر اساس آمار صندوق بین المللی پول، صادرات کالا و خدمات ایران در سال ۲۰۲۱ با افزایش ۳۲ میلیارد دلاری نسبت به سال قبل از آن مواجه شده و به ۸۶ میلیارد دلار رسیده است. انتظار می رود در سال جاری میلادی نیز صادرات ایران ۳۵ میلیارد دلار افزایش یابد و به ۱۲۱ میلیارد دلار برسد.

این گزارش از افزایش حدود ۳ برابری تراز حساب های جاری ایران در سال ۲۰۲۲ خبر داده است. تراز حساب های جاری ایران در سال ۲۰۲۱ که سال آغاز فعالیت دولت سیزدهم بوده است پس از دو سال منفی بودن، مثبت شد و به ۱۱,۱ میلیارد دلار رسید. در سال ۲۰۱۹ تراز حساب های جاری ایران منفی ۱,۷ میلیارد دلار و در سال ۲۰۲۰ منفی ۰,۷ میلیارد دلار گزارش شده بود. انتظار می رود تراز حساب های جاری ایران در سال ۲۰۲۲ به ۳۲ میلیارد دلار برسد.

شرایط جهانی در سال آینده به کدام سمت می‌رود؟

۵ روند اقتصادی در ۲۰۲۳

اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۲ سال سختی داشت. با کاهش بدترین اثرات کووید بر سلامت عمومی، جنگ در اوکراین و محدودیت‌های سخت «کووید صفر» در چین، آشفتگی جدیدی را به زنجیره‌های تامین جهانی تزریق کرد. بارسیدن تورم در بسیاری از اقتصادها به بالاترین حد چهار دهه اخیر، قیمت مواد غذایی و انرژی افزایش یافت. «جان پاور» در گزارش ۲۸ دسامبر در الجزیره نوشت، پس از یک سال پرفراز و نشیب، اقتصاد جهانی در آب‌های متلاطم وارد سال ۲۰۲۳ می‌شود. جنگ روسیه در اوکراین همچنان به آشفتگی بازارهای مواد غذایی و انرژی ادامه می‌دهد؛ درحالی‌که افزایش نرخ‌های بهره تهدیدی برای زمین‌گیر کردن بازیابی و بهبودی همچنان شکننده پس از همه‌گیری است. از جنبه مثبت، بازگشایی فضای چین پس از سه سال محدودیت شدید همه‌گیری، اعتماد به نفسی را برای بهبود جهانی ارائه می‌دهد؛ هرچند با ترس از اینکه شیوع گسترده و ویروس در میان ۱/۴ میلیارد نفر جمعیت این کشور می‌تواند منجر به گونه‌های کشنده‌تری از این ویروس شود.

تورم و نرخ بهره

انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۳ تورم در سطح جهان کاهش یابد؛ اما با وجود این به طرز درناکی بالا باقی می‌ماند. صندوق بین‌المللی پول (IMF) پیش‌بینی کرده است که تورم جهانی در سال آینده به ۶/۵ درصد برسد که کمتر از ۸/۸ درصد سال ۲۰۲۲ است. انتظار می‌رود اقتصادهای در حال توسعه بهبود کمتری داشته باشند و پیش‌بینی می‌شود که تورم برای آنها در سال ۲۰۲۳ تنها به ۸/۱ درصد کاهش یابد. «الکساندر تزیامالیس» مدرس ارشد اقتصاد در دانشگاه شفیلد هالام به الجزیره گفت: «احتمالاً تورم بالاتر از ۲ درصدی که اکثر بانک‌های مرکزی غربی به عنوان معیار خود تعیین کرده‌اند، باقی بماند.» او افزود: «انرژی و مواد خام برای مدتی گران خواهند ماند. معکوس شدن نسبی جهانی شدن به معنای واردات گران‌تر است، کمبود نیروی کار در بسیاری از کشورهای غربی منجر به تولید گران‌تر می‌شود و اقدامات انتقال سبز برای مبارزه با بزرگ‌ترین تهدیدی که گونه‌ها انسان‌ها با آن مواجه است، همگی منجر به تورم بالاتری نسبت به آنچه مادر طول دهه ۲۰۱۰ به آن عادت کرده‌ایم، می‌شود.»

کند شدن رشد و رکود

درحالی‌که انتظار می‌رود رشد قیمت در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد، رشد اقتصادی در کنار افزایش نرخ‌های بهره نیز به شدت کاهش خواهد یافت. صندوق بین‌المللی پول تخمین زده است که اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۳ تنها ۲/۷ درصد رشد خواهد کرد؛ درحالی‌که در سال ۲۰۲۲ این رقم ۳/۲ درصد بود. بسیاری از اقتصاددانان بدبین تر هستند و معتقدند که رکود جهانی در سال ۲۰۲۳، تقریباً سه سال پس از رکود ناشی از همه‌گیری محتمل است. ماه گذشته، «زانی میتون بدوز» سردبیر اکونومیست در ستونی تصویری تلخ را ترسیم کرد که در عنوان صریح مقاله خلاصه می‌شد: «چرا رکود جهانی در سال ۲۰۲۳ اجتناب‌ناپذیر است.» حتی اگر اقتصاد جهانی از نظر فنی وارد رکود نشود، اقتصاددان ارشد صندوق بین‌المللی پول اخیراً هشدار

داد که ممکن است سال ۲۰۲۳ برای بسیاری از مردم به دلیل ترکیبی از کند شدن رشد، قیمت‌های بالا و افزایش نرخ بهره همچنان مانند قبل باشد. «پیر-اولیویه گورینشاس» در ماه اکتبر گفت: «سه اقتصاد بزرگ یعنی ایالات متحده، چین و منطقه یورو، همچنان دچار ایست خواهند بود. به‌طور خلاصه، بدترین‌ها هنوز در راه است و برای بسیاری از مردم، سال ۲۰۲۳ مانند یک رکود خواهد بود.»

بازگشایی چین

پس از نزدیک به سه سال قرنطینه، آزمایش ای انبوه و بسته شدن مرزها، چین در اوایل این ماه روند بازگشایی در سیاست بحث‌برانگیز «کووید صفر» خود را پس از اعتراضات توده‌ای کم‌نظیر آغاز کرد. با محدودیت‌های شدید در داخل کشور که مربوط به گذشته است، مرزهای بین‌المللی چین قرار است از ۸ ژانویه بازگشایی شوند. بازگشایی دومین اقتصاد بزرگ جهان - که اقتصادش در سال گذشته به شدت روندی کاهشی داشت - باید شتاب جدیدی را به بهبود جهانی تزریق کند.

پیش‌بینی شاخص‌های اقتصادی هند در سال ۲۰۲۳

به گزارش بلومبرگ، بر اساس اولین برآورد رسمی که روز جمعه توسط وزارت آمار هند منتشر شد، تولید ناخالص داخلی در یک سال مالی منتهی به مارس ۷ درصد رشد خواهد کرد. این در مقایسه با پیش‌بینی رشد ۶٫۸ درصدی بانک مرکزی هند و همچنین برآورد متوسط در نظر سنجی بلومبرگ از اقتصاددانان است. این عملکرد به دنبال رشد ۸٫۷ درصدی در سال گذشته است اما به لطف افزایش قیمت انرژی، عربستان سعودی با ۷٫۶ درصد رشد مورد انتظار در رتبه اول سریع‌ترین رشد اقتصادی قرار خواهد گرفت و هند در جایگاه دوم قرار می‌گیرد.

دولت هند از برآورد اولیه برای تصمیم‌گیری اولویت‌های هزینه‌های خود در بودجه فدرال آتی در اول فوریه استفاده می‌کند، که همچنین آخرین برنامه هزینه‌های سالانه دولت نخست‌وزیر نارندرا مودی پیش از انتخابات سال ۲۰۲۴ خواهد بود.

هند شروع خوبی در سال مالی جاری داشت، با این انتظار که تقاضای کاهش یافته باعث بهبود در سومین اقتصاد بزرگ آسیا شود. اما خوش‌بینی‌ها به سرعت محو شد زیرا سیاست‌های پولی بی‌سابقه‌ای که توسط بانک‌های مرکزی برای کاهش تورم بالا اعمال می‌شود، بسیاری از اقتصادهای پیشرفته را به سوی رکود سوق می‌دهد و رشد سایر کشورها را محدود می‌کند.

بر اساس پیش‌بینی، ارزش افزوده ناخالص (بدون احتساب پرداخت مالیات و یارانه) ۶٫۷ درصد رشد خواهد کرد. پیش‌بینی می‌شود تولیدات ۱٫۶ درصد افزایش یابد، در حالی که انتظار می‌رود بخش معدن ۲٫۴ درصد و کشاورزی ۳٫۵ درصد بزرگتر شوند.

همچنین پیش‌بینی می‌شود تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، که یک شاخص سرمایه‌گذاری است، ۱۱٫۵۳ درصد افزایش یابد، در حالی که انتظار می‌رود هزینه‌های دولت ۳٫۱۱ درصد افزایش یابد. مصرف شخصی ۷٫۶۸ درصد افزایش خواهد یافت.

افزایش تقاضای مصرف‌کننده چینی به صادرکنندگان بزرگی مانند اندونزی، مالزی، تایلند و سنگاپور کمک می‌کند؛ در حالی که پایان محدودیت‌ها باعث آرامش برندهای جهانی از اپل گرفته تا تسلا می‌شود که در شرایط «کووید صفر» دچار اختلالات مکرر شده بودند. در عین حال، دور شدن سریع چین از «کووید صفر» خطرات قابل توجهی دارد.

در حالی که پکن انتشار آمار کووید را متوقف کرده اما بیمارستان‌ها در سراسر چین مملو از بیمار شده است؛ در حالی که سردخانه‌ها و کوره‌سوزی‌ها گزارش داده‌اند که با هجوم اجساد مواجهند. برخی از کارشناسان پزشکی تخمین زده‌اند که چین در ماه‌های آینده می‌تواند تا ۲ میلیون مرگ را ببیند. با گسترش سریع ویروس در میان جمعیت عظیم چین، برخی از کارشناسان بهداشت نیز درباره ظهور انواع جدید و خطرناک‌تر ابراز نگرانی کرده‌اند. «آلسیا گارسیا هررو» اقتصاددان ارشد آسیا و اقیانوسیه در Natixis، به الجزیره گفت: «با جلوگیری از این گشایش بسیار مخرب، من فکر می‌کنم که بازار کار خوبی به وجود خواهد آمد.»

ورشکستگی‌ها

به‌رغم ویرانی اقتصادی ناشی از کووید و قرنطینه‌ها، ورشکستگی‌ها در بسیاری از کشورها در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ در واقع به دلیل ترکیبی از ترتیبات کم‌اهمیت با طلبکاران و محرک‌های بزرگ دولت کاهش یافت. به‌عنوان مثال، در ایالات متحده، ۱۶۱۴۰ کسب‌وکار در سال ۲۰۲۱ اعلام ورشکستگی کردند و ۲۲۳۹۱ کسب‌وکار در سال ۲۰۲۰ این کار را انجام دادند؛ در حالی که در سال ۲۰۱۹ این رقم ۲۲۹۱۰ بود. انتظار می‌رود که این روند در سال ۲۰۲۳ در بحبوحه افزایش قیمت انرژی و نرخ بهره معکوس شود. «آلیانز ترید» تخمین زده است که ورشکستگی‌ها در سطح جهان بیش از ۱۰ درصد در سال ۲۰۲۲ و ۱۹ درصد در سال ۲۰۲۳ افزایش می‌یابد و سطوح قبل از همه‌گیری را تحت الشعاع قرار می‌دهد. «تزیامالیس» گفت: «همه‌گیری کووید، بسیاری از کسب‌وکارها را مجبور به گرفتن وام‌های قابل توجهی کرد و وضعیت وابستگی فزاینده به وام‌های ارزان قیمت را برای جبران از دست دادن رقابت‌پذیری غرب به دلیل جهانی‌سازی بدتر کرد.»

فرسایش جهانی شدن

تلاش‌ها برای عقب انداختن جهانی شدن در سال جاری شتاب گرفت و به نظر می‌رسد در سال ۲۰۲۳ به سرعت ادامه یابد. از زمان شروع آن در دولت ترامپ، جنگ تجاری و تکنولوژیکی آمریکا و چین در زمان جو بایدن، عمیق‌تر شده است. در ماه اوت، بایدن «قانون تراشه و علم» را امضا کرد که مانع از صادرات تراشه‌های پیشرفته و تجهیزات تولیدی به چین می‌شود؛ اقدامی با هدف سرکوب توسعه صنعت نیمه‌رسانای چین و تقویت خودکفایی در ساخت تراشه. تصویب این قانون آخرین نمونه از روند رو به رشد دور شدن از تجارت آزاد و آزادسازی اقتصادی به سمت حمایت‌گرایی و خودکفایی بیشتر، به‌ویژه در صنایع حیاتی مرتبط با امنیت ملی بود. «موریس چانگ» بنیان‌گذار شرکت تولید نیمه‌هادی تایوان (TSMC)، بزرگ‌ترین تولیدکننده تراشه در جهان، در سخنرانی اوایل این ماه ابراز تاسف کرد که جهانی شدن و تجارت آزاد «تقریباً مرده» اند. تزیامالیس گفت: «غرب و به‌ویژه ایالات متحده به‌طور فزاینده‌ای به خاطر مسیر اقتصادی چین تهدید می‌شوند و با فشار اقتصادی و نظامی علیه این ابرقدرت در حال ظهور پاسخ می‌دهند.» /دنیای اقتصاد

دسترسی راحت شرکت‌های تشنه به پول به اعتبارهای مالی را از بین برد. از سوی دیگر مصرف‌کنندگان هم مخارج خود را کاهش دادند. همزمان، روند کاهشی و منطقی شدن قیمت‌های سهام نیز آغاز شد. این اتفاقات باعث زیان هنگفت برخی از بزرگ‌ترین یونیکورن‌های دنیای فناوری شد؛ یونیکورن‌هایی که یک یا دو سال قبل تصور می‌شد تحت تاثیر آسیب‌های اقتصادی ناشی از کرونا قرار نمی‌گیرند. مسلماً تمام شکست‌های دنیای فناوری در سال ۲۰۲۲ ناشی از عوامل اقتصادی خارجی نبودند. برای مثال سقوط اخیر صرافی FTX خودش روی شرکت‌های دیگر تاثیر گذاشت.

ورشکستگی صرافی ارز دیجیتال FTX

ورشکستگی صرافی ارز دیجیتال FTX و متعاقباً دستگیری مدیرعامل سابق آن، «سم بنکمن فرید» یکی از خبرهای پرسروصدای دنیای فناوری در چند ماه اخیر بود. «بنکمن فرید» تا همین چند ماه پیش یکی از افراد محبوب دنیای رمزارزها بود. او به عنوان فردی بشردوست که با کمک‌های میلیارد دلاری، خود را از سایر همتایان میلیاردی متمایز می‌کرد، تحسین می‌شد. اما انتشار گزارشی کوبنده از سوی «کوین دسک» نشان داد «آلماندا ریسرچ»، دیگر شرکت معاملاتی متعلق به «بنکمن فرید»، بیشتر دارایی خود را به شکل FTT، توکن اختصاصی FTX نگهداری می‌کند. شایعات حاکی از پشتیبانی شدن «آلماندا ریسرچ» توسط سرمایه چند میلیارد

بسیاری از فناوری‌های نوپا در ابتدای پیدایش خود، مدت کوتاهی سروصدای زیادی به پامی‌کنند و پس از آن از کانون توجه خارج می‌شوند یا حتی شکست می‌خورند. در سال ۲۰۲۲ هم شاهد شکست چند تکنولوژی در زمینه‌های مختلف از جمله حوزه دارایی‌های دیجیتال و دنیای مجازی بودیم. حتی چند پروژه شرکت‌های مطرح مانند «گوگل»، «متا» و «اپل» نیز عملکرد ناموفقی داشتند.

صنعت فناوری در سال ۲۰۲۲ رشد خوبی داشت. خوش‌بینی‌های بعد از دوران همه‌گیری کرونا باعث رکوردشکنی قیمت‌های سهام شد و همچنین استقبال از ارزهای دیجیتال به بیشترین میزان خود از زمان پیدایش آنها رسید. همچنین در این سال، سرمایه‌داران سراسر جهان سود خوبی کسب کردند. سرمایه‌داران راحت‌تر از هر زمان دیگری می‌توانستند با سرمایه‌گذاری در حوزه NFT یا عرضه اولیه ارزهای دیجیتال جدید، تنها ظرف چند ماه بازگشت سرمایه داشته باشند. اما همه چیز به این خوبی پیش نرفت و خوش‌بینی‌ها در مورد بهبود وضعیت اقتصادی کمرنگ‌تر شد. پس از تلاش‌های دولت آمریکا برای جلوگیری از آسیب‌های اقتصادی در بدترین شرایط پاندمی کرونا، تورم آغاز شد و بانک مرکزی در واکنش به آن، نرخ بهره را بالا برد. این اقدام

نام شرکت خود را هم به متا تغییر داد. با این حال سرمایه‌گذاران و حتی اکثریت مردم اشتیاقی به این پروژه نشان نداده‌اند. هدف پروژه متاورس، ایجاد و گسترش محیطی مجازی است که افراد در آن می‌توانند کار کنند، یکدیگر را ببینند و حتی در فعالیت‌ها و بازی‌های مختلف آن شرکت کنند. اما بدون تردید «متاورس» پروژه شکست‌خورده‌ای است؛ زیرا از زمان اعلام دیدگاه «زاکبرگ»، قیمت سهام متا به میزان قابل توجهی کاهش یافته و اکنون قیمت سهام آن در مقایسه با زمان مشابه در سال گذشته ۶۵ درصد کمتر شده است!

طبق گزارش‌ها، متا حداکثر تلاش خود را می‌کند تا بتواند با پلتفرم پرچمدارش یعنی «هورایزن وردز» که در حقیقت یک بازی واقعیت مجازی سه‌بعدی چندمنفره است، عموم مردم را به متاورس علاقه‌مند کند. طبق اسناد افشاشده، این شرکت مجبور است تعداد کاربران هدف خود را کاهش دهد تا مشخص نشود نرخ حفظ کاربران پایین‌تر از حد انتظار است. طبق گزارش‌ها، تعداد کاربران ماهانه این پلتفرم در اکتبر ۲۰۲۲، ۲۰۰ هزار نفر بوده که کمی کمتر از تعداد کاربران ماهانه خود متاورس در این ماه است. این تعداد کاربر در مقایسه با ۲۰۰ میلیون کاربر ماهانه پلتفرم بازی «روبالکس» که رابطه کاربری مناسبی برای کودکان دارد، عدد ناچیزی است. متاشایعات مبنی بر توقف پروژه متاورس به دست مارک زاکبرگ به خاطر فشار فزاینده سرمایه‌گذاران وارد کرده است، اما به نظر می‌رسد مدیر عامل متا متوجه آینده تاریک متاورس است. او در اوایل دسامبر ۲۰۲۲، ۱۳ درصد از کارمندان «متا» را اخراج کرد. از سوی دیگر، سیلی از انتقادهای شدید از مارک زاکبرگ در انجمن‌ها و سایت‌های کاریابی به راه افتاده است. به نظر یکی از کارمندان سابق متا، پروژه متاورس به تنهایی می‌تواند متارانا بود کند.

دلاری موجود در FTX، دهان‌به‌دهان چرخید. این شایعات سرمایه‌گذاران را هراسان کرد و باعث شد آنها فوراً ارزهای دیجیتال خود را از این صرافی بیرون بکشند. این بحران نقدینگی چند روز بعد FTX را مجبور به اعلام ورشکستگی کرد. این صرافی با تخمین بدهی به یک میلیون سرمایه‌گذار، وارد ورشکستگی فصل ۱۱ شد. البته مدیر عامل سابق این صرافی متهم به کلاهبرداری است. همچنین چندین پرونده حقوقی علیه «بنکمن فرید» و FTX تنظیم شده‌اند. یکی از پرونده‌ها به صورت ویژه در مورد متهم کردن چند سلبیتی است که مدتی پیش با صحبت در مورد چند مورد تقلب در اوراق بهادار، نقض قوانین سرمایه‌گذاری آمریکا توسط FTX را تایید کرده‌اند. تقلب در اوراق بهادار به معنی وادار کردن سرمایه‌گذاران به تصمیم‌گیری برای خرید و فروش اوراق بهادار بر اساس اطلاعات نادرست است.

سرویس استریم‌بازی «گوگل استادیا»

گوگل تنها سه سال بعد از راه‌اندازی سرویس اشتراک بازی ابری خود یعنی گوگل استادیا، در ماه سپتامبر سال میلادی جاری توقف فعالیت این سرویس در آینده را اعلام کرد. گوگل دلیل توقف «استادیا» را استقبال کمتر از انتظار کاربران از آن بیان کرد. «گوگل استادیا» علیرغم موفق بودن فناوری استریم محتوا در سال‌های اخیر، در جذب مخاطب شکست خورد و تنها دلیل این شکست، پایدار نبودن عملکرد این سرویس در حد انتظار است. به نظر می‌رسد این تصمیم گوگل ناگهانی بوده و حتی توسعه‌دهندگان بازی‌ها را نیز متعجب کرده است. یکی از شرکت‌های توسعه‌دهنده بازی گفته است توسعه‌دهندگان آن، یک روز قبل از اعلام تصمیم توقف فعالیت «گوگل استادیا»، قرارداد خود را برای قرار دادن یکی از بازی‌های خود روی این پلتفرم، نهایی کرده بود. البته گوگل استادیا تا ۱۸ ژانویه ۲۰۲۳ (۲۸ دی ماه)، همچنان سرویس می‌دهد؛ اما فعالیت آن پس از این تاریخ برای همیشه متوقف می‌شود. گوگل اعلام کرده است پول کاربرانی را که سخت‌افزار استفاده از استادیا را خریده‌اند و همچنین کاربرانی که بازی‌های این پلتفرم را از استور رسمی آن خریده‌اند، باز می‌گرداند. البته گوگل اعلام کرده است که اگرچه استادیا در سال ۲۰۲۳ برای همیشه کنار گذاشته می‌شود، اما فناوری‌های آن در سایر بخش‌های این شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرند. واقعیت افزوده یکی از این بخش‌هاست. بنابراین کارمندان گوگل استادیا دوباره در بخش‌های دیگر به خدمت گرفته می‌شوند و بیکار نمی‌شوند. قطعاً متوقف شدن یک پلتفرم بازی که تنها چند سال از عمرش می‌گذرد، برای گوگل شکستی بزرگ است، اما ضربه سنگینی به گوگل و کارمندانش وارد نمی‌کند.

«متاورس»

«مارک زاکبرگ»، بنیان‌گذار فیسبوک همچنان برای توسعه متاورس مصمم است و حتی

«آمازون الکسا»

دستیار مجازی آمازون الکسا به لطف تولید انبوه اسپیکر هوشمند اکو، به خانه میلیون‌ها

«اپل» یکی از معدود غول‌های فناوری است که رکود بازار تأثیری چندانی روی آن ندارد و در حالی که رقابیش با کاهش سود روبه‌رو می‌شوند، گزارش‌های مالی قابل توجهی منتشر می‌کند. با این حال اوضاع برای کوپرتینو نشین‌ها همیشه هم‌بر وفق مراد نیست. طبق گزارش تقریباً جدید بلومبرگ، ممکن است خودروی مورد انتظار «اپل» یا «اپل کار» اصلاً خودران نباشد. منابع آگاه گفته‌اند قابلیت‌های خودران این خودرو تنها در بزرگراه‌ها قابل استفاده هستند و همیشه راننده‌ای باید آماده در دست گرفتن کنترل آن باشد. به عبارت دیگر به نظر نمی‌رسد قابلیت‌های خودروی اپل چیزی بیشتر از قابلیت‌های موجود در خودروهای خودران «تسلا» و «جنرال موتورز» باشد. در ضمن اپل علاوه بر اینکه برنامه‌های خود برای خودروی خودران را کمتر کرده، زمان عرضه مورد انتظار آن را نیز به تعویق انداخته است.

به گزارش بلومبرگ، زودترین زمان ممکن برای عرضه خودروی خودران کوپرتینویی‌ها سال ۲۰۲۶ است. طبق گزارش‌ها، قیمت هدف اپل برای این خودرو، مبلغی زیر ۱۰۰ هزار دلار است. بنابراین خودروی خودران اپل می‌تواند رقیبی جدی برای خودروهای ارزان «تسلا» و «بی‌ام‌و» باشد. در حال حاضر مشخص نیست اپل چه ویژگی‌های خاصی را در خودروی خودران خود قرار می‌دهد. این خودرو برای موفق شدن نیازمند برخورداری از ویژگی‌های خاص است، زیرا تنها نام و قدرت اپل برای جذب مشتری‌های خودروهای خودران سایر شرکت‌ها کافی نیست، البته با توجه به اینکه تنها یک دهه است که اپل روی این پروژه کار می‌کند، به نظر نمی‌رسد چیز زیادی برای آن در چنته داشته باشد.

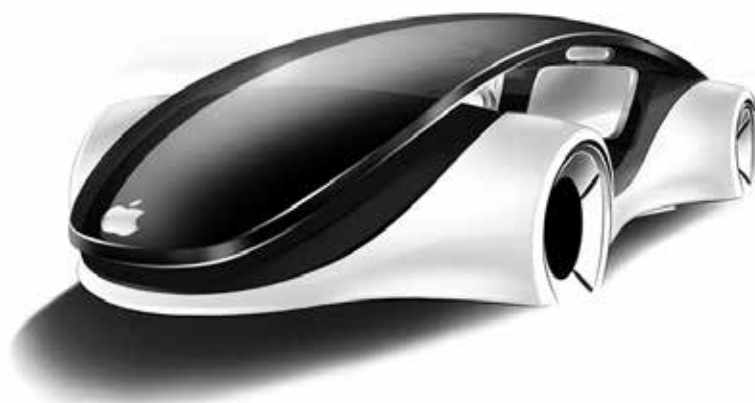
پلتفرم بلاکچین تراوارز دیجیتال لونا

با شروع کاهش ارزش بازار ارز دیجیتال در اوایل ۲۰۲۲، کاهش ارزش پلتفرم بلاکچین ترا و ارز دیجیتال اختصاصی آن یعنی لونا، باعث ایجاد شوکی در بازار کریپتو شد. ارزش لونا در آوریل ۲۰۲۲ به بالاترین

کاربر راه یافته است، اما وب‌سایت «بیزنس اینسایدر» با انتشار گزارشی مدعی شده است که این دستیار مجازی آنطور که به نظر می‌رسد، موفق نیست. طبق آمار، ظاهراً آمازون الکسا تا پایان سال ۲۰۲۲ باعث زیان ۱۰ میلیارد دلاری آمازون می‌شود و هرگز سودآور نبوده است. این زیان‌های مالی سنگین، از شکست آمازون در تبدیل کاربران به مشتریان کسب و کار اصلی خود یعنی همان فروشگاه آمازون نشأت می‌گیرد. هدف نخست عرضه اکو، گسترش استفاده از دستیار مجازی اختصاصی آمازون برای سفارش کالاها به فروشگاه اینترنتی بود. به همین دلیل آمازون اسپیکر هوشمند خود را با همان قیمت تمام‌شده برای تولید، عرضه کرد تا بتواند آن را با بیشترین استقبال ممکن بفروشد و زمانی که مشتریان کالاهای مختلف را با آمازون الکسا به آمازون سفارش می‌دهند، بتواند اکو را به دستگاهی سودآور برای خود تبدیل کند. اما آمازون نتوانست با عرضه اکو به هدفش برسد، زیرا بسیاری از کاربران آن تنها برای موسیقی گوش کردن یا انجام کارهای ساده‌ای مثل تایمر هندزفری یا شنیدن پیش‌بینی آب‌وهوا استفاده می‌کنند. آمازون تنها در صد اندکی از مبلغ پرداخت‌شده برای استریم موسیقی روی سرویس خود را دریافت می‌کند و سرویس‌های ساده مانند اعلام صوتی پیش‌بینی آب‌وهوا هیچ درآمدی برای آن ندارند.

ظاهراً «جف بزوس» می‌خواسته با پروژه آمازون الکسا، شانس خود را برای کسب درآمد بیشتر امتحان کند، اما وقتی متوجه شده این دستیار مجازی چندان درآمدزا نیست، اشتیاقش در مورد آن کمتر شده است. آمازون در ماه نوامبر اعلام کرد تعداد زیادی از توسعه‌دهندگان مشغول در پروژه آمازون الکسا را اخراج کرده است. در ضمن شایعات حاکی از آن هستند که در آینده تعداد دیگری از این توسعه‌دهندگان نیز اخراج خواهند شد.

خودروی خودران «اپل»

سلسیوس یکی دیگر از پلتفرم‌های کریپتو است که زمانی وعده بازگشت سرمایه‌ها با مبلغ بالا به سرمایه‌گذاران آن داده شد، اما هیچ روش مشخصی برای تحقق این وعده بیان نشد. این پلتفرم در ماه ژوئیه ورشکستی خود را ثبت کرد و درخواست داد تحت پوشش قانون حمایت از ورشکستگی قرار بگیرد.

سلسیوس درست مانند یک بانک، پول را در قالب ارز دیجیتال به سرمایه‌گذاران و صندوق‌های پوشش ریسک وام می‌داد. از سوی دیگر این شرکت متعهد شده بود تا به تأمین‌کنندگان منابع مالی خود، ۱۸.۶۳ درصد سود بپردازد.

عملکرد شرکت در دوران تداوم سرمایه‌گذاری جدید در آن، پایدار بود؛ اما به تدریج مشخص شد میزان سودی که شرکت متعهد به پرداخت آن شده، بیش از توانایی حقیقی آن است. در ضمن پس از گذشت مدتی، تعداد زیادی از کاربران سرعت تزریق سرمایه به سلسیوس را کاهش دادند و در نتیجه شرکت سریعاً ورشکسته شد.

در حقیقت رویکرد سلسیوس برای پرداخت سود، ترفند پانزی بود. ترفند پانزی نوعی کلاهبرداری و پرداخت سود با میزانی بیش از میزان متعارف برای تشویق به سرمایه‌گذاری بیشتر یا جذب سرمایه‌گذاران جدید است. شرکت‌هایی که این رویکرد را دنبال می‌کنند، معمولاً هیچ فعالیت اقتصادی انجام نمی‌دهند و سودها را از سرمایه‌گذاری‌های جدید پرداخت می‌کنند.

فرایندهای ثبت ورشکستگی سلسیوس در جریان است، اما بازگشت سرمایه‌های خرد به سرمایه‌گذاران بعید به نظر می‌رسد. «الکس ماشینسکی»، بنیان‌گذار و مدیرعامل سلسیوس، ماه سپتامبر از سمت خود کناره‌گیری کرد. او در بیانیه‌ای متعهد به بازگشت سپرده سرمایه‌گذاران شد، اما با توجه به وجود کسری ۱.۲ میلیارد دلاری در ترازنامه شرکت در زمان ورشکسته شدن، معلوم نیست چگونه می‌خواهد به تعهداتش عمل کند.

سطح خود از زمان پیدایش رسید، اما سریعاً سقوط کرد.

بر اساس گزارش کوین‌بیس، ارزش این ارز دیجیتال تنها در طول یک ماه تقریباً صفر شد. ترا قرار بود استیبل کوین با ارزش ۱ دلار باشد، اما این پلتفرم بلاکچین برای جلوگیری از دی‌پگ شدن ترا (قطع وابستگی ارزش ترا به ارزش دارایی‌های دیگر) به جای بهره‌مندی از پشتوانه دولتی، به صورت الگوریتمی به ارز دیجیتال لونا متکی شد.

با آغاز ماه مه و پس از آشکار شدن نشانه‌های فرار سرمایه، «دو کوآن»، خالق ترا و لونا به سرمایه‌گذاران گفت نگران نباشند. او برای دفاع از وابستگی ارزش لونا به ارزش بیت کوین، مقداری بیت کوین را وارد سرمایه شبکه کرد؛ اما این سیاست هم جواب نداد و گزارش‌ها نشان داد که دو کوآن تنها نامی ساختگی پشت استیبل کوین الگوریتمی شکست خورده است. ارزش لونا تنها در عرض یک روز ۹۶ درصد کاهش یافت.

مسئله دو کوآن یا هر کس دیگری نمی‌توانست ترا و لونا را از چنین وضعیتی نجات دهد، البته در نهایت دو کوآن چند هفته بعد بلاکچین جدیدی تحت عنوان ترا ۲.۰ (Terra 2.0) ایجاد کرد. مدتی بعد مقامات کره‌ای که در حال بررسی دلیل سقوط ترا بودند، حکم بازداشت کوآن را صادر کردند، اما او اکنون فراری است. به نظر مقامات کره‌ای، او اکنون در صربستان مخفی شده است.

طبق گزارش‌ها، کوآن در حال همکاری با مجریان قانون صربستانی جهت پنهانده شدن در این کشور است. میزان زیان مالی سرمایه‌گذاران به دلیل سقوط ترا، ۴۲ میلیارد دلار تخمین زده شده است.

سلسیوس

سال ۲۰۲۳ کابوس سرمایه گذاران تمام می شود؟

سال بد برای بازارهای جهانی

اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۲ سال سختی داشت. با کاهش بدترین اثرات کووید بر سلامت عمومی، جنگ در اوکراین و محدودیت های سخت «کووید صفر» در چین، آشفتگی جدیدی را به زنجیره های تامین جهانی تزریق کرد. بارسیدن تورم در بسیاری از اقتصادها به بالاترین حد چهار دهه اخیر، قیمت مواد غذایی و انرژی افزایش یافت. «جان پاور» در گزارش ۲۸ دسامبر در الجزیره نوشت، پس از یک سال پر فراز و نشیب، اقتصاد جهانی در آب های متلاطم وارد سال ۲۰۲۳ می شود. جنگ روسیه در اوکراین همچنان به آشفتگی بازارهای مواد غذایی و انرژی ادامه می دهد؛ در حالی که افزایش نرخ های بهره تهدیدی برای زمین گیر کردن بازیابی و بهبودی همچنان شکننده پس از همه گیری است. از جنبه مثبت، بازگشایی فضای چین پس از سه سال محدودیت شدید همه گیری، اعتماد به نفسی را برای بهبود جهانی ارائه می دهد؛ هر چند با ترس از اینکه شیوع گسترده ویروس در میان ۱/۴ میلیارد نفر جمعیت این کشور می تواند منجر به گونه های کشنده تری از این ویروس شود.

فدرال رزرو فکر می کنند که نرخ بهره در سال ۲۰۲۳ بالاتر از ۵ درصد به اوج می رسد، قبل از اینکه در بلندمدت به حدود ۲/۵ درصد کاهش یابد. دوران پول ارزان به پایان رسیده است.

مرگ بازار گاوی طولانی

ضرب المثل می گوید: بازارهای گاوی از پیری نمی میرند، آنها توسط بانک های مرکزی به قتل می رسند. در سال ۲۰۲۲ هم همینطور بود، اگر چه دوره بولران طولانی که به پایان رسید از بقیه بیشتر شده بود.

از عمق پس از بحران مالی در سال ۲۰۰۹ تا اوج آن در پایان سال ۲۰۲۱، شاخص S&P ۵۰۰ سهام پیشرو آمریکایی ۶۰۰ درصد افزایش یافت. وقفه های چشمگیری هم در این مسیر بود-مانند افت ناگهانی در ابتدای

بدترین شگفتی های بازارهای مالی اغلب زمانی اتفاق می افتد که چیزی که بدیهی انگاشته می شود، ناگهان زیر سوال می رود. سرمایه گذاران در سال ۲۰۲۲ دوران سختی را سپری کردند. مورخان مالی آینده، با نگاهی به دهه ۲۰۱۰، شگفت زده خواهند شد که مردم واقعا فکر می کردند نرخ بهره برای همیشه نزدیک به صفر خواهد ماند. حتی در سال ۲۰۲۱، خانه های سرمایه گذاری معتبر مقالاتی با عناوینی مانند: «صفر: چرانرخ بهره پایین می ماند» منتشر می کردند.

هزینه های استقراض ده ها سال در حال کاهش بوده است. ترکیبی از بحران مالی جهانی ۲۰۰۷-۲۰۰۹ و همه گیری کووید-۱۹ باعث شده بود که کسی فکر تغییر جهت را نکند.

در سال ۲۰۲۲، تورم زیاد ورق را برگرداند. فدرال رزرو آمریکا سریع ترین چرخه انقباض خود را از دهه ۱۹۸۰ آغاز کرد و محدوده هدف برای نرخ بهره معیار خود را بیش از چهار درصد به ۴/۲۵-۴/۵ درصد افزایش داد.

سایر بانک های مرکزی نیز به دنبال آن بودند.

بازارها انتظار دارند در سال ۲۰۲۳ روند صعودی نرخ ها متوقف شود و سقف آن بین ۴/۵ تا ۵ درصد در بریتانیا و آمریکا و ۳/۵ تا ۳ درصد در منطقه یورو باشد. اما احتمال اینکه آنها به هیچ وجه سقوط کنند، بسیار اندک است. به عنوان مثال، مدیران

همه‌گیری کرونا- اما کوتاه مدت.

سقوط امسال ادامه می‌یابد. S&P ۵۰۰ به پایین‌ترین حد خود در سال جاری، در اواسط اکتبر رسید و ۲۰ درصد کاهش یافت. شاخص سهام جهانی MSCI نیز ۲۰ درصد کاهش یافته است.

همچنین سهام تنها طبقه دارایی نیست که آسیب دیده است. قیمت سهام تا حدی به این دلیل کاهش یافته که نرخ بهره افزایش یافته است، بازده اوراق قرضه را افزایش داده و دارایی‌های پرریسک‌تر را در مقایسه جذاب‌تر کرده است.

همین مکانیسم، قیمت اوراق قرضه را پایین آورد تا بازدهی آنها را با نرخ‌های رایج هماهنگ کند. شاخص‌های گردآوری شده توسط بلومبرگ، ارائه‌دهنده داده، اوراق قرضه جهانی، آمریکا، اروپا و بازارهای نوظهور به ترتیب ۱۶، ۱۲، ۱۸ و ۱۵ درصد کاهش یافته است. چه قیمت‌ها بیشتر کاهش یابد یا نه، بازار گاوی که همه چیز را دربر گرفته بود، به پایان رسیده است.

بورس آمریکا بدترین سال خود را از زمان بحران مالی ۲۰۰۸ تجربه کرد

در حالی که سرمایه‌گذاران بورس آمریکا آخرین معاملات خود را در بدترین سال بازار از زمان بحران مالی ۲۰۰۸ انجام دادند، در بحبوحه نگرانی‌های فزاینده درباره رکود، بازار سهام ایالات متحده روز جمعه باز هم شاهد افت بود.

به گزارش خبرگزاری تسنیم و به نقل از راشاتودی، شاخص میانگین صنعتی داو جونز در آخرین روز معاملاتی سال ۲۰۲۲، ۲۸۰ واحد یا ۰/۸ درصد کاهش یافت و بیش از ۹ درصد در کل سال نزول کرد.

شاخص S&P ۵۰۰ نیز در روز جمعه شاهد سقوط ۱/۱ درصدی بود و تقریباً ۲۰ درصد از ارزش خود را در سال جاری میلادی از دست داد. این در حالی بود که شاخص نزدک کامپوزیت در روز جمعه ۱/۴ درصد کاهش یافت. شاخص شرکت‌های فناوری سنگین نیز بیش از ۳۰ درصد در سال سقوط کرد.

این سه شاخص اصلی بازار سهام آمریکا

در حالی بدترین سال خود را از سال ۲۰۰۸ به پایان رساندند که تورم سرسام‌آور و افزایش نرخ‌های تهاجمی فدرال رزرو (بانک مرکزی ایالات متحده) باعث کاهش رشد شد و بر احساسات سرمایه‌گذاران تأثیر گذاشت.

براساس این گزارش، تورم در ایالات متحده در سال جاری میلادی به بالاترین رقم خود در چهار دهه گذشته رسید و قیمت مصرف‌کننده در تابستان به طور سالانه بیش از ۹ درصد افزایش یافت. نرخ تورم تا پایان سال کاهش یافت.

با این حال، کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند که این نرخ بالاتر از سطح قبل از همه‌گیری باقی بماند و معتقدند که چند سال طول می‌کشد تا رشد قیمت‌ها به سطح ۲۰۱۹ باز گردد.

در همین حال، اگرچه برخی سرمایه‌گذاران انتظار دارند سال آینده شاهد بهبودی بازار باشند، اما بسیاری دیگر هشدار می‌دهند که شاخص سهام ممکن است در سال ۲۰۲۳ به پایین‌ترین رقم خود برسد.

ربکا فلتون، استراتژیست ارشد بازار در گروه سرمایه‌گذاری ریورفرانت به شبکه CNBC گفت: ما در حال حاضر به نوعی در حالت خنثی گیر کرده‌ایم، زیرا سوالات بی‌پاسخ زیادی وجود دارد.

غم و شادی در کریسمس کامودیتی‌ها

همچنین سال ۲۰۲۲ با تمام فرازونشیب‌هایش برای اقتصاد جهانی به پایان رسید و در این میان کامودیتی‌ها نیز با روزهای متفاوتی همراه بودند که اغلب در آن روزهای سرخ‌رنگی به خود دیدند. با وجود این اما این سال برای همه یکسان به پایان نرسید و به دلیل رخدادهای مختلف، برخی توانستند جشن کریسمس را با شادی به پایان برسانند و برخی نیز با کوله‌باری از اندوه به پیشواز سال جدید میلادی رفتند.

جدال بانک‌های مرکزی با ژدهای تورم از نیمه دوم سال ۲۰۲۲ که همچنان نیز ادامه دارد و به سال بعدی نیز منتقل می‌شود، از تأثیرگذارترین عوامل بر روند قیمتی کامودیتی‌ها بود و اجازه تداوم رشد‌های رویایی سال ۲۰۲۱ و نیمه ابتدایی ۲۰۲۲ را به آنها نداد.

برطرف شدن همه‌گیری کرونا در اکثر کشورهای دنیا با واکنش‌های جهانی که منجر به بازگشت قدرتمند تقاضا شد، در کنار بسته‌های حمایتی دولت‌ها برای شروع دوباره فعالیت شرکت‌ها و صنایع، قیمت کامودیتی‌ها را وارد یک ابررالی صعودی کرد تا برخی از آن‌ها به سقف‌های تاریخی خود نزدیک شوند و حتی آن را پشت سر بگذارند.

این روزهای خوش اما دوام زیادی نداشت و اتفاقات مختلف دست به دست هم داد تا شرایط برای کالاها به شکل دیگری رقم بخورد.

در این میان اما تمامی کامودیتی‌ها در نهایت رنگ سرخی به خود نگرفتند و توانستند با اندک بازدهی مثبتی به استقبال جشن کریسمس بروند.

طلا که به عنوان یک دارایی امن در طول سال‌های دراز شناخته می‌شود، با تشدید ریسک‌های سیاسی و اقتصادی، اخیراً با افزایش تقاضا به خصوص از سمت بانک‌های مرکزی دنیا مواجه است که توانسته قیمت آن را به بیش از ۱۸۰۰ دلار برساند و یک بازدهی ۲ درصدی را ثبت کند. از جهتی نفت نیز با وجود کاهش‌های شدیدی که از سقف خود تجربه کرد، سال را با بازدهی مثبت ۵ درصدی به پایان رسانده که عمده دلیل آن به بازگشت تقریبی تقاضای کشور چین، کم‌رنگ شدن احتمال احیای برجام، احتمال کاهش عرضه از سمت روسیه و... مرتبط است.

با تمام این تفاسیر، چشم‌انداز برای سال ۲۰۲۳ همچنان روشن نیست و تداوم سیاست‌های انقباضی، ادامه دار شدن جنگ روسیه و اوکراین، افزایش تعداد مبتلایان به کرونا در کشور چین و صحبت از شیوع دوباره در سطح جهانی، احتمال بالای شروع یک دوره رکود اقتصادی در دنیا و... اجازه تکرار رشد‌های رویایی را به کامودیتی‌ها نمی‌دهد اما پیش‌بینی‌های نشان از شروع دوباره یک روند نزولی سنگین ندارند. [جهان صنعت

در دنیای جدید، پیامی که برندها به مشتریان می دهند، بیش از پیش اهمیت دارد

ترندهای ۲۰۲۳ بازاریابی دیجیتال

مترجم: مریم مرادخانی
مجمع: Digital Marketing
Institute

در پادکستی به گفت و گو پرداخته و مهم ترین ترندهای بازاریابی دیجیتال در سال ۲۰۲۳ را شناسایی کرده اند که از این قرارند:

۱- ترندهای شبکه های اجتماعی و بازاریابی اینفلوئنسری

شبکه های اجتماعی، یکی از حوزه های بازاریابی دیجیتال هستند که همواره دستخوش تحولات بوده و پیش بینی می کنیم که در سال ۲۰۲۳ نیز، تغییرات چشمگیری را تجربه کنند. برندها باید با این تحولات همگام شوند تا بتوانند حضوری فعال در این شبکه ها داشته و از پلتفرم ها به شکلی موثر استفاده کنند.

ادامه تکامل و سیطره تیک تاک

تیک تاک به یکی از مهم ترین پلتفرم های بازاریابی دیجیتال تبدیل شده و در سال آینده نیز این روال ادامه خواهد داشت. این اپلیکیشن، فقط برای مشتریان و تولیدکنندگان محتوا نقش سرگرمی ندارد. تیک تاک اخیراً بر کسب و کارها تمرکز کرده و سعی دارد آپشن های هدف گذاری تبلیغاتی را برای کسب و کارها توسعه دهد. بدین ترتیب، این اپلیکیشن یکی از بهترین گزینه ها برای بازاریابی دیجیتال در سال ۲۰۲۳ خواهد بود. پیش بینی می کنیم که استفاده از ابزارهای تجاری این پلتفرم در سال ۲۰۲۳، آسان تر شود و کسب و کارهای بیشتری به آن گرایش پیدا کنند.

تمرکززدایی از شبکه های اجتماعی

تحولات توئیتر نشان داد که شبکه های اجتماعی تا چه حد می توانند آسیب پذیر باشند. مشتریان در حال رویگردانی از پلتفرم هایی هستند که توسط میلیاردرها اداره می شوند. آنها دوست دارند بر محتوا و داده های خود کنترل داشته باشند. طبق نظر یکی از کارشناسان، ما در حال حرکت به سوی یک نیاز جدید هستیم: نیاز به شبکه های اجتماعی تمرکززدایی شده. گرایش مردم به سمت این پلتفرم ها بیشتر شده است. یکی از آنها Mastodon است که برای مشتریان، جذاب شده و تعداد دانلودهایش طی هفته های اخیر، بسیار بالا رفته است. علتش این است که توسط توده مردم ساخته شده و گردانده می شود.

رشد و تحول اقتصاد مبتنی بر «تولید کننده محتوا»

سال ۲۰۲۲ رو به پایان است؛ سالی که در آن، بسیاری از کسب و کارها خاک کرونا را از خود تکاندند و زندگی تا حدی به روال عادی بازگشت. در دنیایی که با سرعت در حال تغییر و تحول است، شرکت هایی موفقند که نه تنها قبل از سال نو بلکه در طول سال، ترندهای حوزه کسب و کار را با دقت زیر نظر داشته باشند. هم به طور کلی و هم به تفکیک. یکی از حوزه های مهم کسب و کار که طی سال های اخیر، به واسطه تکنولوژی به کلی دگرگون شده، بازاریابی است. بازاریابی دیجیتال که مهم ترین شاخه بازاریابی محسوب می شود، این روزها مهم ترین کانال دسترسی به مشتریان و ارتباط با آنهاست. از سوی دیگر، مشتریان این روزها نسبت به انتخاب کالاها و خدمات، دقت بیشتری به خرج می دهند. بنابراین لازم است که شما نیز به عنوان یک شرکت، در انتخاب روش های بازاریابی دقت کنید و تحولات یا اصطلاحات «ترندها» را زیر نظر داشته باشید.

این روزها بسیار مهم است که برندها با مشتریان شفاف باشند و درباره پیامی که به آنها انتقال می دهند، خوب فکر کنند. بازاریابان نیز بهتر است پیش از آغاز هر سال، ترندها را شناسایی کنند تا بتوانند از قبل، برنامه ریزی کرده و از هر گونه توسعه و تحولی به بهترین شکل، بهره ببرند.

بدین ترتیب، کارشناسان این حوزه

اهداف ویدئوهای تولیدشده

جذاب نیست. اما شما به عنوان یک کسب و کار B2B باید در حوزه بازاریابی خلاق باشید و از کانال‌ها و ابزارهای موجود استفاده کنید تا در یادها بمانید.

ویدئو، ویدئو و ویدئو بیشتر

همه ما از قدرت کمپین‌های ویدئویی برای ارتباط و اطلاع‌رسانی به مشتریان آگاهی داریم. تحقیقات نشان داده که ۸۶ درصد کسب و کارها از ویدئو به عنوان یک ابزار بازاریابی استفاده می‌کنند و ۹۲ درصد، آن را بخش مهمی از استراتژی خود قلمداد می‌کنند. سه پلتفرم اصلی که برای تبلیغات ویدئویی استفاده می‌شوند عبارتند از یوتیوب، لینکدین و اینستاگرام. برای کسب و کارهای B2B، ویدئو نقش مهمی در چرخه بازاریابی و فروش دارد. به ویژه در لینکدین که اخیراً ویدئو در آن، محبوبیت پیدا کرده و حالا روش‌های جدیدی برای ارتباط و نفوذ بر مشتریان ارائه می‌کند.

استیون والش، یکی از شرکت‌کنندگان پادکست، می‌گوید: «لینکدین جایی است که مردم می‌توانند به سرعت، دست به تولید «محتوای تولیدشده توسط کاربر» بزنند. محتوای تولیدی در این پلتفرم، حالا قابلیت هم‌رسانی بیشتری پیدا کرده است.»

توانمندسازی تیم‌ها برای فروش اجتماعی

برای برندها و تیم‌های فروش، شبکه‌های اجتماعی یکی از راه‌های موثر برای ارتباط با مشتریان است. این به ویژه درباره شرکت‌های B2B صدق می‌کند که چرخه فروش وسیع‌تری دارند و برای ارائه اطلاعات مفید و مرتبط، متکی به کانال‌های دیجیتال هستند.

اما تفاوت است میان پست کردن محتوایی که هدفش، فروش است و محتوایی که هدفش، ایجاد ارتباط و مشارکت با مشتری است. «جولی اترتون»، نویسنده و کارشناس دگرگونی اجتماعی معتقد است که مورد دوم، عامل موفقیت کسب و کارها در سال ۲۰۲۳ خواهد بود.

شرکت‌ها برای موفقیت در اقتصاد ۲۰۲۳

به عنوان «سال غیرقابل پیش‌بینی» می‌توانند از پتانسیل «بازاریابی دیجیتال» به عنوان پل عبور از سه ریسک جهانی پیش روی کسب و کارها استفاده کنند. در این مسیر، چاره‌ای جز سازگاری با ترندهای این نوع بازاریابی نیست. مهم‌ترین ترند ۲۰۲۳ بازاریابی، «تولید محتوا» به جای تبلیغ مستقیم فروش است.

طی سال‌های اخیر، آگاهی از برندها تا حد زیادی به شبکه‌های اجتماعی گره خورده است. بدین ترتیب، بازاریابان باید تولیدکنندگانی پیدا کنند که صدا و طر‌فدارانی داشته باشند (چه زیاد چه کم).

در دورانی که همه ما با کمبود زمان مواجهیم، تولید محتوایی که مشتریان را جذب کند برای برندها آسان نیست. اینجاست که تولیدکنندگان محتوا به کمک ما می‌آیند.

لازم نیست که حتماً به سراغ اینفلوئنسرهای سطح بالا بروید. کارکنان و مشتریان یا حتی یک کارشناس بازاریابی خاص می‌توانند تولیدکننده محتوا باشند.

نیل شافر، نویسنده و یکی از کارشناسان شرکت‌کننده در پادکست، می‌گوید: «از زمان کرونا به بعد، شاهد تغییر فرهنگ شبکه‌های اجتماعی بودیم. در دورانی که نامش، «محتوای پیشنهادی» است، حالا تمرکز روی تعداد فالوورها نیست بلکه روی خود محتواست. این موضوع، برندها را ترغیب می‌کند که بیش از پیش با اینفلوئنسرهای تولیدکنندگان محتوا کار کنند.» برخی اپلیکیشن‌ها از جمله تیک‌تاک، به تولیدکنندگان محتوا کمک مالی می‌کنند. این یک مشوق و انگیزه مالی برای تولیدکنندگان است تا برای تهیه یک محتوای مفید برای برندها، زمان بگذارند.

طبق گزارش‌ها، ۳۰ درصد از افراد ۱۸ تا ۲۴ ساله و ۴۰ درصد از افراد ۲۵ تا ۳۴ ساله، خود را تولیدکننده محتوای دانند.

۲- ترندهای بازاریابی B2B

برای کسب و کارهایی که مشتریان‌شان، بنگاه‌های دیگر هستند، بازاریابی آنقدرها هم

از نظر او، برخی کسب و کارها، شبکه‌های اجتماعی را یک کانال برای ابلاغ پیام فروش می‌بینند. برخی دیگر سعی می‌کنند تیم‌های خود را حمایت و توانمندسازی کنند تا از شبکه‌های اجتماعی به شکلی موثر و برای ایجاد ارتباط با مشتریان استفاده کنند. میان این دو، تفاوت بزرگی وجود دارد. بعضی از سازمان‌ها می‌ترسند که به کارکنان خود، آزادی عمل و اختیارات دهند.

گرایش به محتوای گزینشی یا محتوای دیگران

گرچه سازمان‌ها بر تولید محتوای خودشان یا همان محتوای اورجینال تمرکز دارند، اما هم‌رسانی محتوای گزینش شده یا محتوای تولیدشده توسط دیگران نیز یک ابزار موثر است.

اگر محتوا مرتبط باشد، می‌تواند گفت‌وگو ایجاد کند و نشان می‌دهد که شرکت شما به حل مشکلات و ارائه اطلاعات، بیشتر اهمیت می‌دهد تا فروش. والش می‌گوید: «مادامی که برای ارتباط با مشتری، اطلاعات مفید و آگاهانه ارائه دهید، آنقدرها مهم نیست که حتما خودتان آن محتوا را تولید کرده باشید. محتوای دیگران، می‌تواند راهی موثر برای دریافت اطلاعات و بینش باشد و نشان می‌دهد که شما مورد اعتماد هستید.» از جمله محتواهای گزینشی از این قرارند: اخبار صنایع، تحقیقات شخص ثالث، اخبار مطبوعاتی، مصاحبه‌ها، تحلیل‌ها و پادکست‌ها.

۳- ترندهای بازاریابی محتوا

طبق تحقیقات موسسه بازاریابی محتوا، گرچه ۷۸ درصد بازاریابان، دارای یک رویکرد استراتژیک برای مدیریت محتوا هستند اما تنها نیمی از آنها یک استراتژی مکتوب و قابل اجرا دارند. در دورانی که همه، تشنه محتوا هستند، این یک اشتباه بزرگ است.

استفاده از محتوا برای ایجاد ارتباط

همه ما بازاریابان می‌دانیم که محتوا می‌تواند در تمامی مراحل بازاریابی و فروش، برای ارائه اطلاعات و راه‌حل‌ها استفاده شود.

اما کاربرد محتوا، فراتر از اینهاست.

در سال ۲۰۲۳، می‌توانید از محتوا برای ایجاد ارتباطات استفاده کنید. هم‌زمان با گرایش بیشتر مشتریان به ارزش و اصول برندها، شرکت‌هایی موفق خواهند بود که به دنبال ارتباطات و تقویتشان باشند.

به باور کیت تون، یکی از کارشناسان حاضر در پادکست، گرچه شبکه‌های اجتماعی و ایمیل، هنوز هم جایگاه خاص خودشان را دارند اما این جوامع هستند که بخش اعظمی از فروش را محقق می‌کنند. مردم به دنبال اجتماع هستند. دوست دارند سراغ مردم دیگر بروند و از آنها حمایت بگیرند. رهبران سازمانی در آن جوامع باید همسو با این نیاز باشند. مردم دوست دارند از شرکت‌هایی خرید کنند که ارزش‌هایشان با آنها، هم‌راستا باشد.

طبق تحقیقات، تقاضا برای محتوای شفافیت بیشتر، کافی نیست بلکه باید محتوایی منتشر کنید که به مشتریان فعلی و آینده، ارزش ارائه کند.

والش می‌گوید: «به نظرم باید محتوای خود را تولید کنی و صدای خود را داشته باشی. امامی توانی بودجه بازاریابی محتوای خود را طوری تنظیم کنی که بیشتر محتوای گزینشی ارائه کنی، بدون آنکه مردم متوجه شوند.»

اصلاح و تعریف مشارکت با تولیدکنندگان

در فضای آنلاین، سر و صدا زیاد است. این سر و صدا از محتواهاست. بعضی از محتواها عالی هستند اما بسیاری از آنها ایراداتی دارند، از جمله ارائه محتوا توسط اینفلوئنسرهای اشتباه یا هدف‌گیری مخاطب اشتباه. اینجاست که محتوای خوب و مشارکت خوب می‌تواند به کمک برندها بیاید. بسیاری از تولیدکنندگان می‌خواهند در سال ۲۰۲۱، رشد و گسترش یابند. این یعنی به دنبال مشارکت هستند (نه رابطه اسپانسر، بلکه مشارکت). آنها دوست دارند با افرادی مشارکت کنند که با محتوایشان، همسو باشند تا مخاطب حس نکند که پست‌ها مصنوعی هستند. شرکت‌ها نیز باید رهنمون‌ها و حمایت خود را در اختیار تولیدکننده محتوا بگذارند، نه اینکه او را به حال خود رها کنند.

برای بسیاری از تولیدکنندگان محتوا، فقط پول مهم نیست بلکه سایر جنبه‌ها نیز حائز اهمیت است. این را تحقیقات شرکت دیلویت نشان می‌دهد.

۴- اتوماسیون بازاریابی

هم‌زمان که شرکت‌ها داده‌های بیشتری جمع‌آوری می‌کنند و برای اجرای موثر کمپین‌های بازاریابی، ناچار به انجام وظایف بیشتری هستند، ابزارهای اتوماسیون یا خودکارسازی می‌توانند به کمک بیایند؛ برای سپردن وظایف تکراری و روتین به کامپیوترها.

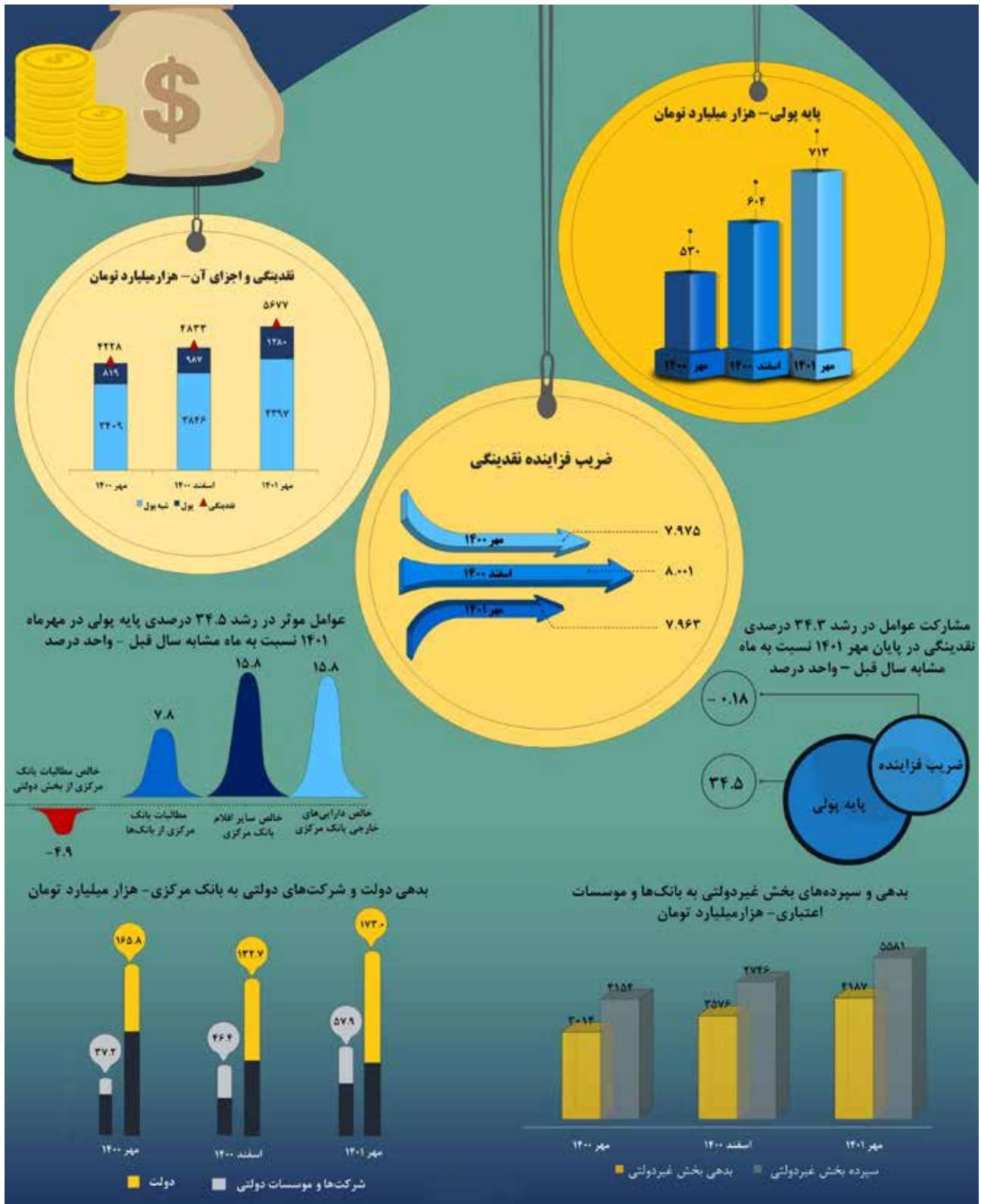
گارتنر پیش‌بینی کرده که تا سال ۲۰۲۴، سازمان‌های دارای تیم‌های IT که نیازهای مشتریان را درک می‌کنند از نظر تجربه مشتری، عملکرد بهتری نسبت به سایر سازمان‌ها خواهند داشت. درک نیازهای مشتری تا حد زیادی متکی به ابزارهای اتوماسیون برای فرآیندهای داخلی و بهبود تجربه مشتریان است. این شامل ابزارهای بازاریابی برای خدمات مشتری، شبکه‌های اجتماعی، تبلیغات، مدیریت لید و ایمیل است.

کن فیتزپاتریک می‌گوید: «یکی از ترندهای سال ۲۰۲۳، افزایش استفاده از ابزارهای اتوماسیون و شخصی‌سازی در مقیاس بالاست. انجامش سخت است مگر اینکه داده‌هایی که در دست دارید را درک کنید، آنها را در یک ابزار، به کار بگیرید و از آن برای اتوماتیک‌سازی ارتباط با مشتریان استفاده کنید. این می‌تواند اتوماتیک‌سازی چیزهایی از این قبیل باشد: بهترین قدم بعدی بر اساس رفتارهای سابق مشتری و رفتارهای احتمالی‌اش در آینده.»

سال ۲۰۲۳ برای بازاریاب‌ها سالی هیجان‌انگیز و چالشی خواهد بود. شرایط بیرونی به این معناست که برندها باید درباره پیامی که به مشتریان می‌دهند، خوب فکر کنند تا هم با ارزش‌های تولیدکنندگان محتوا همسو باشند و هم برای مشتریان، جذاب.

وضعیت بازار پول در مهر ۱۴۰۱

در این اینفوگرافیک به خلاصه وضعیت بازار پول در مهر ۱۴۰۱ پرداخته شده که در آن به موضوعاتی از قبیل وضعیت پایه پولی، نقدینگی و عوامل موثر بر رشد آن‌ها اشاره شده است.

پنج ویژگی نیروی کار آینده

مترجم: سیدحسین علوی لنگرودی

منبع: MIT

بسیاری از مدیران دوست دارند و در اغلب موارد نیاز دارند بدانند که نیروی کار آینده چگونه خواهد بود و کارکنانی که قرار است در آینده زمام امور را در سازمان‌ها و شرکت‌ها در دست بگیرند دارای چه ویژگی‌هایی هستند. همه‌گیری کووید-۱۹ که هنوز هم در ابعاد متفاوتی در تمام دنیا ادامه دارد، تأثیرات شگرفی بر مدل‌های کاری و روابط بین مدیران و کارکنان گذاشته است و آغاز تحول بزرگ در زمینه کار کردن را رقم زده است.

در نتیجه مدیران امروز با چالش‌های متعددی در زمینه افزایش مشارکت کارکنان، دیجیتالی شدن روابط کاری، ورود روبات‌ها به محیط‌های کاری، افزایش تنوع الگوهای حضور کارکنان در محل کار و مواردی از این دست روبه‌رو هستند که به‌طور حتم در آینده نیز ابعاد گسترده‌تری خواهد یافت و چنانچه مدیران سازمان‌ها و شرکت‌ها برای مقابله با این چالش‌ها اقدام جدی و قابل توجهی انجام ندهند، به‌طور حتم با مشکلات جدی و مهلکی روبه‌رو خواهند شد. کارشناسان و صاحب‌نظران عرصه کسب‌وکار و آینده‌شناسی موسسه فناوری ماساچوست (MIT) پنج ویژگی زیر را به عنوان شاخصه‌های اصلی نیروی کار آینده عنوان کرده‌اند که لازم است مدیران و رهبران سازمان‌ها از هم‌اکنون خود را برای روبه‌رو شدن با کارکنانی که چنین ویژگی‌هایی دارند آماده و مهیا کنند.

ویژگی شماره یک: آنها سواد دیتایی

بسیار بالایی دارند

امروزه بسیاری از شرکت‌های دیتامحور و آنهایی که از دیتایی که در اختیار دارند نهایت استفاده را می‌برند جزو موفق‌ترین شرکت‌های جهان محسوب می‌شوند و از مزایای بسیاری همچون درآمدهای فزاینده، بهبود خدمات مشتریان، سطوح بالای کارایی و کارآمدی و سودآوری مطمئن سود می‌برند و تمام اینها را مدیون برخورداری از دیتا هستند. در دنیایی که داشتن دیتایی بیشتر به معنای برخورداری از مزیت‌های رقابتی بیشتر و مطمئن‌تر است، در اختیار داشتن کارکنانی با سواد دیتایی بالا و تشخیص‌دهنده دیتایی مناسب می‌تواند برای هر شرکتی غنیمت گران‌بهایی محسوب شود و وجود چنین کارکنانی در هر شرکت و سازمانی برگ‌برنده کلیدی و تعیین‌کننده خواهد بود.

به‌طور کلی، اگر سازمان‌ها و شرکت‌ها بخواهند دیتا محور باشند باید دیتایی کافی و مناسبی را در اختیار کارکنانشان قرار دهند تا آنها هم بتوانند با ارتقای سواد دیتایی خود از آنچه در اختیارشان قرار گرفته است نهایت استفاده را ببرند و برای سازمان ارزش آفرینی حداکثری کنند. در واقع، «دموکراتیزه کردن دیتا» و جلوگیری از انحصار دیتایی در سازمان‌ها موجب خواهد شد تا تمام کارکنان در فرآیند استفاده از دیتای موجود برای تحقق اهداف سازمان مشارکت کنند و با شیوه‌هایی جدید و مبتکرانه از آن بهره‌برند و همیشه و در همه حال به یاد داشته باشند دیتایی که در اختیار یک سازمان قرار دارد دارایی سازمانی ارزشمندی است که به تمام سازمان و کارکنانش تعلق دارد و نباید فقط در دست افراد یا بخش‌هایی که آن دیتا را جمع‌آوری و پردازش کرده‌اند باقی بماند. به واسطه اهمیت غیرقابل انکار دیتا در آینده کسب‌وکارهاست که کارکنان آینده هم به‌طور حتم دارای سواد دیتایی بالایی خواهند بود و این توانایی را دارند که در صورت در اختیار داشتن دیتایی کافی دست به کارهای بزرگی بزنند و به‌صورت خودجوش و مبتکرانه برای سازمان خود ارزش آفرینی کنند.

ویژگی شماره ۲: آنها دوست دارند با هوش مصنوعی، یادگیری ماشینی و روبات‌ها کار کنند

تقریباً تمام کارشناسان و صاحب‌نظران دنیای کسب‌وکار بر سر این موضوع اتفاق نظر دارند که آینده هوش مصنوعی، آینده کار نیز هست و روبات‌ها و ماشین‌ها حضوری بسیار پررنگ و تعیین‌کننده در بازارهای کار آینده خواهند داشت. البته تضمینی وجود ندارد که نقش آفرینی روبات‌ها و ماشین‌ها در دنیای کسب‌وکار به‌طور کامل مثبت و سازنده باشد، به‌طوری‌که برآوردهای کارشناسی نشان داده که با اضافه شدن روبات‌ها به بازار کار هم سطح دستمزدها

تا چندی پیش، قدرت چانه‌زنی و تعیین‌کنندگی کارکنان در محیط‌های کاری در سطح بسیار پایینی قرار داشت و اغلب کارفرمایان این قدرت و اختیار را داشتند تا نظرات خود را در موضوعاتی مانند سطح حقوق و دستمزد، شرایط کاری و برخورد با کارکنان اعمال کنند و در این میان، کارکنان دارای حقوق و قدرت تعیین‌کنندگی چندانی نبودند. با این‌همه، تحولات سال‌های اخیر و به‌ویژه همه‌گیری کووید-۱۹ موجب شد تا بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌ها مجبور شوند حقوق خاصی را در زمینه‌هایی مانند تعیین زمان و مکان و نوع کار کردن (دورکاری، حضور فیزیکی یا ترکیبی از این دو) برای کارکنان به رسمیت بشناسند و به آنها حق انتخاب بیشتری در زمینه کار کردن بدهند.

در آینده نیز این روند همچنان ادامه پیدا خواهد کرد و شرایط کاری به‌گونه‌ای برای کارکنان رقم خواهد خورد که قدرت بیشتری به آنها خواهد داد و این کارکنان هستند که در سازمان دست‌بالا را خواهند داشت و خواهند توانست به‌شیوه‌هایی که خود صلاح می‌دانند کارها را پیش ببرند. به همین دلیل پیش‌بینی می‌شود در سازمان‌های آینده «خودمدیریتی» دارای جایگاه کلیدی و برجسته‌ای خواهد بود. در نتیجه کارفرمایان باید با تمرکز بر اقداماتی خاص و تاثیرگذار شرایط را به‌گونه‌ای شکل دهند که در برخورد با نیروی کار قدرتمند و صاحب‌اختیار دچار مشکل نشوند که مهم‌ترین این اقدامات عبارت‌اند از:

انتخاب و گزینش دقیق کارکنانی با مهارت‌های فنی و رفتاری قوی؛ سرمایه‌گذاری پیوسته و هدفمند روی آموزش و توسعه کارکنان؛ احترام گذاشتن به حقوق کارکنان؛ فراهم آوردن فرصت‌هایی برای تطبیق کارکنان با فناوری‌های جدید و الزامات کاری در حال تغییر؛ ایجاد سیستم‌های منصفانه و شفاف برای حصول اطمینان از افزایش درآمد کارکنان مطابق با شرایط اقتصادی جامعه؛ افزایش نقش‌آفرینی و تاثیرگذاری کارکنان بر تصمیم‌گیری‌های شرکتی و

تا حد زیادی کاهش پیدا خواهد کرد و هم سطح اشتغال در جوامع سقوط خواهد کرد که هیچ‌کدام از اینها نمی‌تواند خبر خوبی برای ما باشد. بنابراین چنانچه بر جنبه‌های درستی از هوش مصنوعی تمرکز نکنیم و با چشمان بسته و کورکورانه اقدام به وارد کردن روبات‌ها و ماشین‌ها به محیط‌های کاری کنیم، به طور حتم با پیامدهای منفی و ناگواری روبه‌رو خواهیم شد که به افزایش نابرابری‌های اجتماعی و درآمدی منجر خواهد شد.

با این‌همه باید دانست که نیروی کار آینده میانه خیلی خوبی با هوش مصنوعی و روبات‌ها خواهد داشت و ترجیح می‌دهند همکاری خوب و مستمری با آنها داشته باشند؛ البته به شرطی که کارفرمایان شرایط مساعدی فراهم کنند تا روبات‌ها و ماشین‌ها به عنوان مکمل و کمک‌کننده به کارکنان و نه جایگزین و جانشین آنها ایفای نقش کنند. تنها در این صورت است که کارکنان به این اطمینان خاطر می‌رسند که قرار نیست روبات‌ها و ماشین‌ها جای آنها را بگیرند و باعث بیکار شدنشان شوند. امروزه شاهدیم که نوعی همزیستی مسالمت‌آمیز بین انسان‌ها و روبات‌ها در حوزه‌هایی مانند آموزش، بهداشت و سیستم‌های نظارتی شکل گرفته که باعث شده است روبات‌ها و ماشین‌ها هر جا که به کمکشان نیاز بوده وارد عمل شوند و کار انسان‌ها را تکمیل کنند و باعث افزایش بهره‌وری نیز شوند.

در بخش تولید و در کارخانه‌ها نیز روبات‌های تعاملی یا «کوبوت‌ها» نقش تقویت‌کننده نیروی کار را بازی می‌کنند و با انجام کارهای تکراری که انجامشان به مهارت خاصی نیاز ندارد به کارگران کمک می‌کنند تا تمرکز بیشتری روی کارهای حساس و پیچیده داشته باشند که این همکاری و همیاری می‌تواند هم آسایش جسمی و آرامش ذهنی نیروی کار شاغل در بخش تولید را به دنبال داشته باشد و هم جلوی بدبینی و تردیدها در خصوص ورود روبات‌ها به محیط‌های کاری با هدف جایگزین انسان شدن را بگیرد.

به هر حال باید دانست که نیروی کار آینده دارای رابطه‌ای قوی و همه‌جانبه با روبات‌ها و ماشین‌ها و هوش مصنوعی خواهد بود و این واقعیت را خواهد پذیرفت که آنها هم در آینده بخش‌های مختلف صنعتی و خدمات نقش‌آفرین خواهند بود و نمی‌توان جلوی ورود و تاثیرگذاری آنها در محیط‌های کاری را گرفت. فقط باید مواظب بود که نقش‌آفرینی پررنگ هوش مصنوعی در محیط‌های کاری باعث به حاشیه‌راندن شدن انسان‌ها و بیکاری گسترده آنها نشود. بنابراین لازم است که رهبران سازمان‌ها و همچنین سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان دنیای کسب و کار از افراط و تفریط در زمینه وارد کردن هوش مصنوعی به محیط‌های کاری پرهیز کنند و شرایط را به‌گونه‌ای رقم بزنند که انسان‌ها و ماشین‌ها در کنار هم و به شکلی مسالمت‌آمیز و به عنوان تکمیل‌کننده همدیگر عمل کنند و جلوی قرار گرفتن آنها در برابر یکدیگر گرفته شود.

ویژگی شماره ۳: آنها خیلی قدرتمندتر از امروز خواهند بود

تغییر مدل‌های کاری و نوع جدید رابطه کارفرما با کارکنان، به زودی نسل تازه‌ای از نیروی کار را در شرکت‌ها فعال می‌کند که الزاماً افراد جدید نیستند؛ اما سبک کار و خواسته آنها حتماً متفاوت از قبل خواهد بود. یک تحقیق بین‌المللی در این باره نشان می‌دهد نیروی کار آینده پنج ویژگی دارد که مهم‌ترین آن، «کار خوب برای حقوق خوب» است.

تعیین کنندگی آنها برای شکل دادن به آینده کاری خود.

ویژگی شماره ۴: آنها ارزش «کار خوب» را خیلی خوب می‌فهمند

کارکنان امروز یکسری استانداردها دارند، به این معنا که می‌خواهند حقوق و مزایای کافی دریافت کنند، برنامه کاری معین و ثابت و مسیر مشخصی برای پیشرفت کاری داشته باشند، امنیت و ایمنی کاری را دوست دارند و از سازمانشان توقع دارند که محیط کاری مطلوب و دل‌انگیزی برای آنها ایجاد کند. باین‌همه باید دانست که در آینده‌ای نه‌چندان دور، توقعات و انتظارات کارکنان از سازمان‌ها بسیار فراتر از امروز خواهد بود و آنچه برای آنها از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد شد چیزی نیست مگر «کیفیت کار» و «کار خوب». درواقع، کارفرمایان باید بدانند که اگر سرمایه‌گذاری کافی روی افزایش کیفیت کارها و ارتقای سطح رفاهی کارکنانشان انجام ندهند به احتمال زیاد آنها را از دست خواهند داد و جایگزین کردن آنها با نیروهای جدید هم برای سازمان بسیار پرهزینه و زمان‌بر خواهد بود.

یکی از مهم‌ترین اقداماتی که سازمان‌ها باید در آینده روی آن برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری کنند تلاش برای ایجاد تجربیات مثبت و دلپذیر برای کارکنان و تبدیل محیط‌های کاری به محیط‌هایی شاد و دوست‌داشتنی برای کارکنان است که باعث ارتقای سطح آرامش و آسایش کارکنان می‌شود و آنها را به باقی ماندن در سازمان و عدم ترک آنجا سوق خواهد داد. یکی دیگر از راه‌های افزایش کیفیت کار و فراهم کردن کار خوب برای کارکنان این است که به شیوه‌ای

هدمند دست به بازطراحی‌های کاری زد، به عنوان مثال با پیاده‌سازی الگوهای کاری متنوعی همچون دورکاری یا کار هیبریدی به کارکنان این اختیار را داد تا با توجه به شرایط شخصی و خانوادگی خود یکی از این الگوها یا ترکیبی از آنها را انتخاب کنند و وظایف کاری‌شان را به هر شکل که خودشان صلاح می‌دانند انجام دهند.

ویژگی شماره ۵: آنها به شدت متنوع هستند

براساس گزارش اخیر کمسیون فرصت‌های شغلی برابر آمریکا، بیش از ۸۳ درصد مدیران ارشد شرکت‌های تکنولوژیک را سفیدپوستان تشکیل می‌دهند و سهم سیاه‌پوستان در این میان فقط ۶ درصد بوده است یا در شرکتی مانند گوگل، سهم سیاه‌پوستان و لاتین تبارها از استخدام‌های جدید در سال ۲۰۲۱ فقط ۵/۵ درصد بوده است. چنین آماری نشان‌دهنده نبود تنوع و تکثر کافی در محیط‌های کاری امروز است که البته در آینده چنین نخواهد بود و بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌ها به سمت افزایش تنوع جنسیتی، قومیتی، نژادی و زبانی بیشتر خواهند رفت تا از این طریق بتوانند به طیف گسترده‌تری از مهارت‌ها و توانایی‌های نیروی کار دست پیدا کنند و بتوانند رشدی متوازن و پایدارتر را تجربه کنند.

یکی از علل تغییر رویکرد شرکت‌ها و سازمان‌ها در آینده در این واقعیت نهفته است که نسل جدید به ویژه متولدین قرن بیست و یکم نمی‌پذیرند که شکاف‌های نژادی، قومیتی و جنسیتی در محیط‌های کاری وجود داشته باشد. تحقیقات انجام شده در ام‌ای تی نشان داده که ۶۴ درصد جوانان متولد شده در قرن بیست و یکم اعلام کرده‌اند حاضر نیستند در شرکتی کار کنند که توجهی به مسوولیت‌های اجتماعی‌اش ندارد، ۸۳ درصدشان هم گفته‌اند که ترجیح می‌دهند به شرکتی وفادار بمانند که برای مسائل اجتماعی و زیست‌محیطی ارزش زیادی قائل باشد.

به هر حال باید دانست که روندهای اجتماعی و نقش آفرینی رسانه‌های اجتماعی به گونه‌ای است که باید انتظار داشت ترکیب جمعیتی شرکت‌ها و سازمان‌های آینده بسیار متنوع‌تر از امروز باشد و بسیاری از مرزبندی‌ها و خط‌کشی‌هایی که در سازمان‌ها و شرکت‌ها وجود دارد و موجب شده تاعدالت و برابری در تقسیم پست‌های مدیریتی و فرصت‌های شغلی لحاظ نشود در آینده‌ای نزدیک از میان برداشته شود و در نتیجه با آینده‌ای روشن‌تر و امیدبخش‌تر برای طیف‌های متنوع نژادی و قومیتی و زبانی در محیط‌های کاری مواجه باشیم.

در مجموع باید گفت که مسیر موفقیت رهبران و مدیران کسب و کارها و سازمان‌ها در آینده‌ای که پر از تحولات و دگرگونی‌های پیش‌بینی نشده و سریع است به طور حتم از شناخت دقیق کارکنان و سازگار کردن مدل‌های سازمانی با نیازها، انتظارات و خواسته‌های آنهاست و در این میان لازم است که از همین امروز به دنبال شناسایی و پیش‌بینی خصوصیات کارکنانی که قرار است در آینده در سازمان‌ها حضور پیدا کنند و مسوولیت کارها را بر عهده بگیرند باشیم. برای شروع هم لازم است که از مدارس و دانشگاه‌ها شروع کنیم و با ساماندهی و جهت‌بخشی به فرآیند آموزش و آماده‌سازی دانش‌آموزان و دانشجویان شرایط را به گونه‌ای رقم بزنیم که نیروهای کاری که در آینده وارد بازار کار می‌شوند دارای ویژگی‌هایی که در بالا به آنها اشاره شد هستند بتوانند با کمترین چالش و مشکلی وارد سازمان‌ها و شرکت‌ها شوند و قادر باشند با مسوولیت‌پذیری بیشتری در قبال جامعه و محیط زیست به وظایف کاری‌شان عمل کنند.

آمارهای رسمی بانک مرکزی نشان می‌دهد

رشد ۷/۳ درصدی تشکیل سرمایه ثابت در تابستان

سرعت رشد اقتصادی کشور بیشتر شد / رشد تشکیل سرمایه ثابت در ماشین آلات رکورد ۸ ساله را زد

تشکیل سرمایه در هر سه بخش «ماشین آلات»، «ساختمان» و «سایر تشکیل سرمایه» به ترتیب معادل ۱۳،۶، ۳،۹ و ۰،۸ درصد بوده است. گزارش جدید بانک مرکزی نشان می‌دهد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (تغییرات میزان سرمایه گذاری در اقتصاد) که در بیشتر سال‌های دولت گذشته ارقام منفی را تجربه کرده بود، در تابستان امسال رشد چشمگیر ۷،۳ درصد داشته است.

نوید آینده‌ای روشن از تداوم رشد اقتصادی

بر اساس این گزارش، تشکیل سرمایه ثابت پس از افت ۰،۲ درصدی در بهار، بارشد ۷،۳ درصدی در تابستان توانست افت اندک ابتدایی را جبران و در مجموع شش ماهه نخست، رشد ۳،۹ درصدی را ثبت کند. در فصل تابستان تمام اجزای سرمایه گذاری روبه رشد بوده‌اند. بادر نظر گرفتن رشد تمام اجزای تشکیل سرمایه در سه ماهه تابستان امسال، نرخ رشد تشکیل سرمایه طی شش ماهه نخست در بخش ماشین آلات، ساختمان و سایر بخش‌ها به ترتیب ۱۵، منفی ۱،۹ و منفی ۳،۶ درصد شد که در مجموع کل تشکیل سرمایه ثابت در شش ماهه نخست راه ۳،۹ درصد رساند. مثبت شدن نرخ تشکیل سرمایه شش ماهه نخست سال جاری، یکی از مهم‌ترین و البته امیدوارکننده‌ترین بخش‌های گزارش جدید بانک مرکزی است. نرخ رشد منفی تشکیل سرمایه در سال‌های اخیر، ظرفیت رشد اقتصادی را تا حدود زیادی از بین برده بود.

رشد تشکیل سرمایه ثابت در ماشین آلات رکورد زد

بر اساس گزارش بانک مرکزی در نیمه اول امسال، رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین آلات کشور به ۱۵ درصد رسید. این رشد از سال ۱۳۹۳ به بعد یعنی در نیمه اول ۸۵ ادامه در صفحه ۵۳

تازه‌ترین گزارش‌های بانک مرکزی از وضعیت اقتصاد کلان کشور سیگنال‌های مثبتی را نشان می‌دهد. بر اساس محاسبات مقدماتی، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (و به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۱ به رقم ۴۱۵۴،۸ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سه ماهه دوم نیمه نخست سال گذشته، رشد ۳،۶ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین رشد اقتصادی بدون نفت طی دوره مذکور معادل ۳،۱ درصد بود. این ارقام نشان می‌دهد سرعت رشد اقتصاد کشور در تابستان نسبت به بهار بیشتر شده چراکه این ارقام در بهار سال جاری به ترتیب معادل ۲،۳ و ۲،۲ درصد گزارش شده بود. از همین رو افزایش نرخ رشد تابستان، بهبود وضعیت اقتصادی در این فصل را نشان می‌دهد. همچنین رشد اقتصادی کشور در مجموع شش ماهه نخست سال جاری با احتساب نفت معادل ۳ درصد و بدون نفت معادل ۲،۷ درصد بوده است.

بررسی عملکرد رشد اقتصادی بر حسب فعالیت‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد، رشد عملکرد تولید ناخالص داخلی در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۱ حاصل تحقق رشد مثبت ارزش افزوده تمام گروه‌های «کشاورزی»، «نفت و گاز»، «صنایع و معادن» و «خدمات» به ترتیب معادل ۱۰،۴، ۹،۱ و ۲،۴ درصد نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن است. به لحاظ وضعیت سرمایه گذاری نیز در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۱ «تشکیل سرمایه ثابت ناخالص» از نرخ رشد ۷،۳ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل برخوردار شد که این میزان رشد حاصل عملکرد رشد مثبت

گزارشی از روند ۲۰ ساله بازار گردشگری

ورود توریست است.

همان طور که شاهد بودیم از سال ۹۷ که آمریکا به صورت یکجانبه از برجام خارج شد و اقدام به بازگشت بسیاری از تحریم ها علیه ایران کرد، نرخ دلار در برابر پول ملی افزایش چشمگیری یافت و این امر، طی یک سال، ایران را تبدیل به ارزان ترین کشور جهان کرد و این فرصت مناسبی را برای صنعت گردشگری ایران جهت جایگزینی درآمدهای نفتی و ارزآوری به کشور فراهم آورد. نرخ دلار در سال ۹۷ در کشور بیش از ۱۶۰ درصد افزایش یافت. اتفاقی که طی دو سال گذشته به ویژه یک سال اخیر برای صنعت توریسم ترکیه افتاد و با وجود تورم بالا و مشکلات اقتصادی عدیده در این کشور و کاهش چشمگیر ارزش لیر در برابر دلار، ترکیه تبدیل به مقصد اول توریست ها در جهان شد و توانست در سال ۲۰۲۲ بیشترین میزان رشد را به خود اختصاص دهد.

آنچه در صنعت توریسم حائز اهمیت است اینکه بازار توریسم خارجی عمدتاً متاثر از دو لیدر است که بر جذب یا عدم جذب گردشگران تأثیر گذار است. لیدر اول را باید همان نوسانات نرخ دلار دانست که قدرت خرید دلار در برابر ریال، فرصتی را برای بخش توریسم جهت ارزآوری، درآمدزایی، رهایی از اقتصاد تک محصولی متکی به درآمدهای نفتی و تبدیل شدن به یکی از قطب های اقتصادی کشور فراهم می کند. و دیگری لیدر غیر اقتصادی که نشأت گرفته از معادلات سیاسی ایران در حوزه بین المللی و ملی است. با این حال می توان لیدر دوم را بسیار مهم تر از اولی به لحاظ اثرگذاری دانست، زیرا طی ۲۰ سال اخیر هر اقدام سیاسی در ایران و جهان تأثیر مستقیمی بر توریسم کشور داشت. بحث مربوط به تحریم ها (چالش ها و تنش های آمریکا با ایران)، موضوع برجام، دیپلماسی که عمدتاً تابان بود دیپلماسی موثر برای تعامل با کشورها دست کم در حوزه توریسم همراه بود و در نهایت موضوعات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی داخلی که در بیشتر مواقع نقش مهمی در جذب یا عدم جذب توریست به کشور داشته است.

اثر ترکیبی این دو لیدر در نبض بازار توریسم کاملاً خود را نشان می دهد که چگونه این دو عامل به طور مستقیم بر جذب توریست خارجی اثر گذار هستند. با وجود تورم و بحران های اقتصادی کشور، لیدری دلار ما را به سمت توریسم خارجی هدایت می کند اما این واقعیت نیز وجود دارد که اگر لیدری سیاسی در جهت مخالف باشد اثر عکس می گذارد و مانع ورود گردشگر می شود. برآیند و همزمانی این دو لیدری است که سرعت ورود را تشدید می کند و حجم ورودی را گسترش می دهد. اما اول از همه باید دید در حوزه توریسم کدام اثر غالب دارد.

فرزوفروند نبض توریسم خارجی

با بررسی روند ۲۰ ساله تاریخ سیاسی ایران، شاهد تأثیر غیر قابل پیشگیری سیاست های خارجی و داخلی و تغییرات جهان بر صنعت توریسم کشور هستیم و این امر نشان دهنده اهمیت بیش از پیش لیدر سیاسی در این بخش است. آنچه در حال حاضر بیش از هر زمانی مشهود است اینکه راه های ورود توریست به ایران بسته شده و تنه راه بازگشت مجدد توریست ها را شاید بتوان در آشتی با جهان و زدن دکمه لیدری موثر سیاسی در داخل و جهان دانست. با توجه به آمار منتشر شده از میزان ورود توریست های خارجی از سال ۸۰ از سوی وزارت گردشگری، نوسانات نرخ دلار در

بازار گردشگری ایران برای پذیرش توریست خارجی، تحت تأثیر دو لیدر قرار دارد؛ قدرت خرید دلار در کشور و ریسک های سیاسی. روند ۲۰ ساله ورود توریست به کشور نشان می دهد، متناسب با افزایش نرخ دلار، جریان توریسم تقویت شده است. اما این لیدر ارزی، به تنهایی قادر نبوده، این جریان را تحت کنترل بگیرد. ریسک های سیاسی خارجی و داخلی، اثر غالب را داشته است.

ورود توریست خارجی به ایران در همه زمان ها متاثر از لیدری دو عامل مهم «نوسانات نرخ ارز» و «ریسک های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی» بوده که منجر به افزایش یا کاهش ورود گردشگران به ایران شده است. «دنیای اقتصاد» طی بررسی دوره ۲۰ ساله روند بازار توریسم و سلسله عوامل تأثیر گذار بر بازار گردشگری کشور و نوسانات نرخ دلار، به علل عقب ماندگی این بخش در مقایسه با جهان به ویژه کشورهای همسایه می پردازد تا با ریشه یابی مشکلات و آسیب شناسی ناکامی های فعلی به یافتن راهکارهایی برای آینده گردشگری ایران و رسیدن به یک ثبات دست یابد.

آنچه طی دو سال قبل از شیوع کرونا بیش از هر زمان دیگری بر اقتصاد گردشگری و جذب توریست خارجی به ایران عیان شده، تأثیر افزایش نرخ دلار بر جذب گردشگر بود. چرا که هزینه گردشگری در ایران برای توریست خارجی بر اساس قدرت خرید دلار برآورد می شود. بنابراین هر مقدار که دلار افزایش پیدا کند هزینه سفر برای گردشگران ورودی به ایران نیز کاهش پیدا می کند که اوج آن را می توان در سال ۹۷ و تا پیش از آبان ۹۸ مشاهده کرد. این امر حاکی از تأثیر مستقیم نرخ دلار بر

دهه و رویدادهای سیاسی و اقتصادی، نقش و تاثیر کارگردانی سیاسی بیش از هر زمانی حائز اهمیت می شود.

براساس این آمارها در سال ۸۱ شاهد رشد ۱۳ درصدی در میزان ورود گردشگران به ایران بودیم که می توان آن را ناشی از به کارگیری سیاست «گفت و گوی تمدن ها» در عرصه بین المللی دانست که تاثیر مستقیم بر جذب هر چه بیشتر توریست خارجی داشته است. در مقابل در سال ۸۶ شاهد کاهش ناگهانی ۲ درصدی توریست های خارجی هستیم که برگرفته از تصویب قطعنامه (۱۸۰۳) سوم علیه ایران از سوی شورای امنیت سازمان ملل و اعمال شدیدترین تحریم ها علیه ایران بود. در سال ۹۱ به دلیل آغاز مذاکرات ایران و کشورهای ۵+۱ در استانبول و افزایش چشمگیر قیمت دلار تا ۳۹۰۰ تومان شاهد رشد ۲۴ درصدی ورود گردشگران خارجی به ایران بودیم که حتی افزایش تحریم ها بر ایران براساس رای وزرای خارجه اتحادیه اروپا نتوانست مانع از ورود گردشگران شود زیرا ترکیب دولیدر اثر گذار بوده است.

این روال تا سال ۹۶ تقریباً ثابت باقی ماند، اما در سال ۹۷ به ناگاه با جهش چشمگیری همراه بود که خروج ترامپ از برجام و قدرت گرفتن دلار در برابر ریال، که ایران را به یکی از ارزان ترین کشورهای جهان تبدیل کرد، مهم ترین تاثیر را در رشد ۵۲ درصدی گردشگران ورودی داشت که برای نخستین بار بیش از ۷/۸ میلیون گردشگر به ایران سفر کردند. این روند رشد در سال ۹۸ هم تکرار شد اما، فقط تا آبان همان سال دوام آورد، چرا که گردشگری در برابر هر جریان سیاسی و اقتصادی و اجتماعی منعطف است و به یکباره از اوج به کف می رسد. افزایش ناگهانی قیمت سوخت در آبان ۹۸ که به دنبال آن با اعتراضات مردمی همراه بود و پس از آن ترور سردار سلیمانی و سقوط هواپیمای اوکراینی در دی ماه آغازگر روند کاهشی ورود گردشگران به ایران بوده است که تقریباً بخش عظیمی از گردشگران خارجی از دست رفت و از اسفند همان سال با شروع همه گیری کرونا همان اندک گردشگر را هم از دست داد و تقریباً به صفر رسید.

اگرچه در سال ۹۸، تورسیم ایران بارشد ۱۳

درصدی همراه بوده، اما در مقایسه با رشد ۵۲ درصدی سال ۹۷، نشان دهنده تضعیف روند رشد تورسیم بود که تنها با افزایش یک میلیون نفری گردشگر همراه بوده است، در حالی که پیش بینی ها حاکی از ورود بیش از ۱۰ میلیون گردشگر در این سال بود. در اینجا کارگردانی سیاسی و تاثیر پذیری از عوامل سیاسی بیش از هر زمانی خود را نشان می دهد. در سال ۹۹، اگرچه همه گیری کرونا و بحران های ناشی از ممنوعیت ها و محدودیت های سفر، تمام جهان را در شوکی بزرگ فرو برد و خسارت سهمگینی بر اقتصاد گردشگری ایران وارد کرد، اما در ایران به دلیل چندین عامل مهم این کاهش به بیش از ۹۳ درصد رسید و تعداد گردشگران به ۵۵۸ هزار گردشگر رسید. اول از همه ناشی از عدم سیاست گذاری مناسب در جهت مقابله با کرونا بوده که حتی به فوت بیش از ۷۰۰ نفر در روز رسید و دیگر مقابله با واردات واکسن و تاکید بر ساخت واکسن ایرانی کرونا بود، این در حالی است که جهان از زمستان ۱۳۹۹ واکسیناسیون را آغاز کرده بود.

در عرصه سیاست های خارجی نیز اعمال شدیدترین تحریم ها، ترور دانشمندان هسته ای و آغاز نبرد نفتکش ها در کنار بسته بودن کامل مرزهای بین المللی مانع ورود گردشگران خارجی بود. در سال ۱۴۰۰ اگرچه شاهد رشد ۲۵۰ درصدی ورود گردشگران معادل ۱/۹ میلیون نفر در مقایسه با سال ۹۹ بودیم (آمارهای ارائه شده از منابع رسمی کشور است و «دنیای اقتصاد» صحت و سقم آن را تایید نمی کند) موضوعی که نشأت گرفته از بازگشایی مرزهای بین المللی و صدور ویزا از آبان همان سال است. با این وجود با توجه به افزایش تنش های سیاسی، محدودیت های جهانی سفر به دلیل کرونا، محدودیت های اقتصادی و سیاسی در مبادی ورود توریست خارجی به ایران، برخلاف کشورهای ترکیه و امارات، موفقیت چندانی در جذب گردشگران خارجی به دست نیاورد.

گردشگری ایران؛ معکوس از جهان

اینکه تورسیم جهان پس از یک سال و نیم رکود، مجدداً برخاست و با بازیابی مجدد در مسیر بهبودی قرار گرفت اتفاقی است که در ایران اگر نگوئیم اصلاً تکرار نشده، اما بسیار کم بوده به همین منظور باید به کنش ها و واکنش های سیاسی ایران در عرصه داخلی و بین المللی رجوع کرد که سیاست خارجی ناسازگار با دست کم نیاز بازار گردشگری، سیاست های غیر راهگشادر عرصه داخلی در ابعاد سیاسی، اقتصادی و اجتماعی فراتر از بحران کرونا عمل کرده و کشور را از اقتصاد تورسیم محروم کرد و حتی قدرت دلار در برابر ریال و ارزان بودن هزینه های سفر به ایران برای خارجی هایی اثر بود.

صنعتی که قرار بود جایگزین درآمدهای نفتی و به یکی از قطب های مهم اقتصاد کشور تبدیل شود، در حال حاضر در بحرانی ترین وضعیت ممکن قرار گرفته و به خروج بسیاری از فعالان از این صنعت منجر شده است. این در حالی است که ایران به لحاظ برخورداری از میراث طبیعی و فرهنگی در زمره ۱۰ کشور اول جهان است و به دلیل جاذبه های فراوان و شرایط اقلیمی منحصر به فرد خود می تواند در صنعت تورسیم حداقل جزو ۲۰ کشور اول جهان باشد، اما به دلیل ضعف در لیدری سیاسی و اقتصادی در صنعت تورسیم جایگاه در خوری ندارد و این جایگاه هر سال تنزل می یابد.

با نگاهی به موفقیت چشمگیر ترکیه که به لحاظ ظرفیت جاذبه طبیعی و فرهنگی تقریباً شبیه ایران است، در می یابیم که صرف داشتن جاذبه تاثیری در جذب گردشگر ندارد، بلکه نشأت گرفته از اقتصاد قوی، روابط دوستانه با جهان در راستای دیپلماسی عمومی موثر و آماده سازی زیرساخت های گردشگری با بازگشایی سرمایه گذاری های کلان داخلی و خارجی بخش خصوصی است. بنابراین گردشگری با اقتصاد، سیاست و جامعه، هم در عرصه بین المللی و هم در امور داخلی، رابطه مستقیم دارد و ایران برای ترکیه شدن و لااقل مصر و مراکش شدن، به تغییرات اساسی و بنیادین در سیاست، اقتصاد و امور اجتماعی اول از همه در امور داخلی و سپس در عرصه بین المللی نیاز دارد. در صورت اعمال این تغییرات، در ۱۰ سال آینده شاید بتوان گردشگری ایران را در شمار ۱۰ کشور برتر جهان دانست، همان طور که ترکیه طی دو دهه اصلاحات اقتصادی و سیاسی توانست در رتبه اول جهان در سال ۲۰۲۲ قرار گیرد.

بررسی تورم در آذرماه ۱۴۰۱

افزایش نرخ تورم نقطه‌ای خانوارهای کشور

نرخ تورم نقطه‌ای آذرماه ۱۴۰۱ در مقایسه با ماه قبل ۰,۴ واحد درصد افزایش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» با کاهش ۲,۴ واحد درصدی به ۶۵,۳ درصد رسیده و گروه «کالاهای غیر خوراکی و خدمات» با افزایش ۲,۰ واحد درصدی به ۳۸,۹ درصد رسیده است.

این در حالی است که نرخ تورم نقطه‌ای برای خانوارهای شهری ۴۷,۹ درصد می‌باشد که نسبت به ماه قبل ۰,۶ واحد درصد افزایش داشته است. هم‌چنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۵۱,۴ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۰,۹ واحد درصد کاهش داشته است.

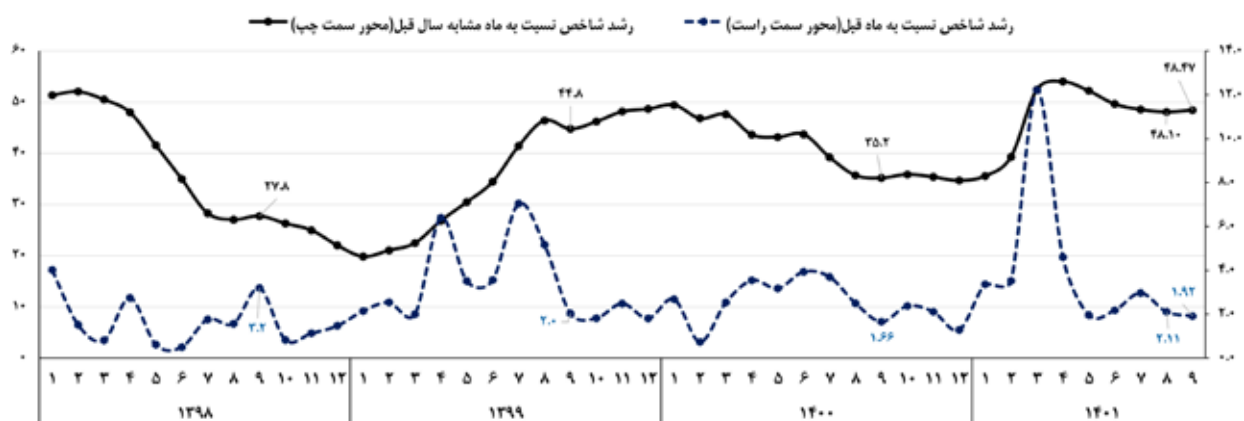
تورم ماهانه خوراکی‌ها صفر درصد شد

طبق این گزارش، نرخ تورم ماهانه آذر به ۱,۹ درصد رسید که در مقایسه با نرخ ۲,۱ درصدی ماه قبل، ۰,۲ واحد درصد کاهش داشته است. گفتنی است نرخ تورم ماهانه شاخص کل نیز کمترین رقم در هشت ماه اخیر را به ثبت رسانده است. قبل از این، در اسفندماه سال گذشته که تورم ماهانه ۱,۳ درصد بود، تورم کمتری نسبت به آذرماه داشتیم. این در حالی است که نرخ تورم ماهانه برای خانوارهای شهری و روستایی به ترتیب ۲,۱ درصد و ۱,۲ درصد است که نسبت به ماه قبل برای خانوارهای شهری بدون تغییر و برای خانوارهای روستایی ۰,۹ واحد درصد کاهش داشته است.

هم‌چنین تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» صفر درصد و برای گروه عمده «کالاهای غیر خوراکی و خدمات» ۳,۳ درصد بوده است. همان‌گونه

نشانه‌های تغییر مسیر شاخص تورم در آخرین ماه فصل پاییز ظاهر شد. براساس گزارش مرکز آمار ایران در آذرماه امسال، با وجودی که همچنان تورم سالانه با یک درصد رشد همراه شده است، اما تورم ماهانه کل و بویژه تورم مواد غذایی افت قابل توجهی داشته است، به طوری که در این ماه تورم ماهانه شاخص کل با ثبت عدد ۱,۹ درصد، به کمترین رقم در هشت ماه اخیر رسید. نکته مهم دیگری که در گزارش جدید مرکز آمار ایران مشاهده می‌شود، کم شدن تورم مواد غذایی است. در آذرماه نرخ تورم گروه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات به صفر درصد رسید که این نرخ کمترین رقم در ۱۸ ماه اخیر است. علاوه بر این، کاهش ۲,۴ درصدی تورم نقطه‌ای مواد غذایی نیز نشانه مثبت دیگری است که در آذرماه دیده می‌شود.

روند ماهانه تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی، ۱۰۰ = ۱۳۹۵

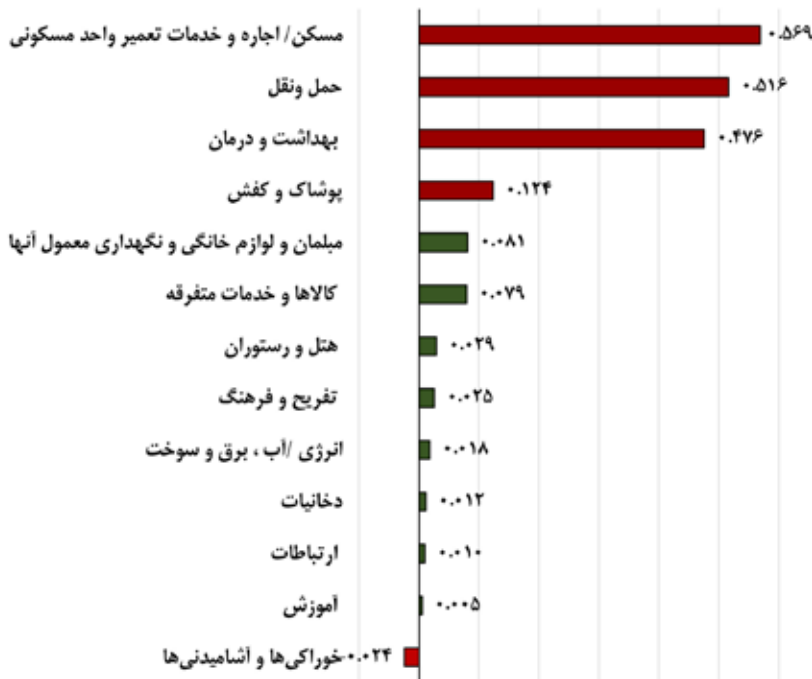
در آذرماه نرخ تورم گروه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات به صفر درصد رسید که این نرخ کمترین رقم در ۱۸ ماه اخیر است

که اشاره شد، تورم صفر درصدی آذرماه کمترین نرخ در ۱۸ ماه اخیر بوده است. پیش از این در اردیبهشت ماه سال گذشته تورم ماهانه این گروه با منفی ۰٫۸ درصد همراه بود که پس از آن نرخ‌های بالاتری را تجربه کرده است، اما در آخرین ماه فصل پاییز تورم ماهانه مواد غذایی با یک عقبگرد بزرگ مواجه شده است. بررسی جزئیات شاخص تورم نشان می‌دهد در شرایطی که تورم ماهانه گروه اصلی خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در آذرماه صفر درصد بوده، اما برای آشامیدنی و خوراکی‌ها به منفی ۰٫۱ درصد رسیده است. در این ماه، تورم برخی از اقلام غذایی مهم نیز منفی شده است به طوری که تورم گوشت منفی ۲٫۴ درصد و تورم میوه و خشکبار منفی ۲٫۵ درصد بوده است. در حالی که طی ماه‌های گذشته و پس از حذف ارزش‌زنجیری مواد غذایی دچار یک شوک تورمی شد، اما رفته رفته با تخلیه این شوک شرایط به سمت تعادل حرکت کرده است و با تداوم روندی که در آذرماه شاهد آن هستیم می‌توان امیدوار بود که تورم مواد غذایی با افت بیشتری همراه شده و فشار معیشتی خانوارها کاهش یابد.

کاهش ۲٫۴ درصدی تورم نقطه‌ای مواد غذایی

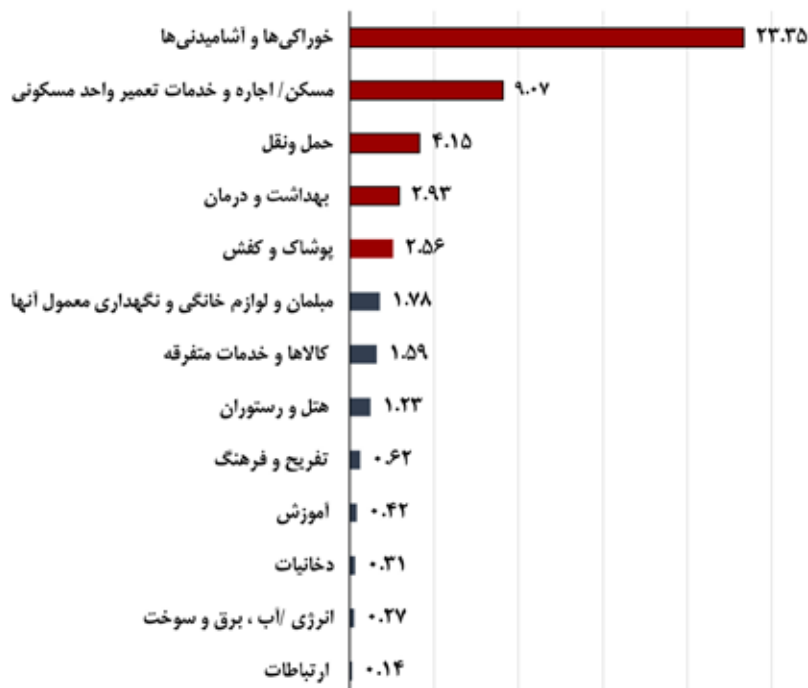
برپایه گزارش مرکز آمار ایران، هرچند تورم نقطه‌ای شاخص کل با رسیدن به ۴۸٫۵ درصد، برابر با ۰٫۴ درصد رشد داشته است، اما در گروه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات، شاهد کاهش ۲٫۴ درصدی این شاخص هستیم. در حالی که در آبان ماه امسال تورم نقطه‌ای گروه خوراکی‌ها ۶۷٫۷ درصد بود این نرخ در آذرماه به ۶۵٫۳ درصد رسیده است. همچنین در گروه «کالاهای غیر خوراکی و خدمات» این نرخ با افزایش ۲ واحد درصدی به ۳۸٫۹ درصد رسیده است. در آبان ماه این شاخص ۳۶٫۹ درصد بود.

عوامل مشارکت‌کننده در افزایش ۱۰۹۲ درصدی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در آذر ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل - واحد درصد

این در حالی است که نرخ تورم نقطه‌ای برای خانوارهای شهری ۴۷٫۹ درصد است که نسبت به ماه قبل ۰٫۶ واحد درصد افزایش داشته است. همچنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۵۱٫۴ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۰٫۹ واحد درصد کاهش داشته است. بدین ترتیب همانگونه که مشاهده می‌شود، در آذرماه نرخ تورم روستائیان با افت بیشتری نسبت به شهرنشینان مواجه شده است.

گروه‌های مشارکت‌کننده در افزایش ۴۸۰۵ درصدی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در آذر ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل - واحد درصد

افزایش نرخ تورم سالانه خانوارهای کشور

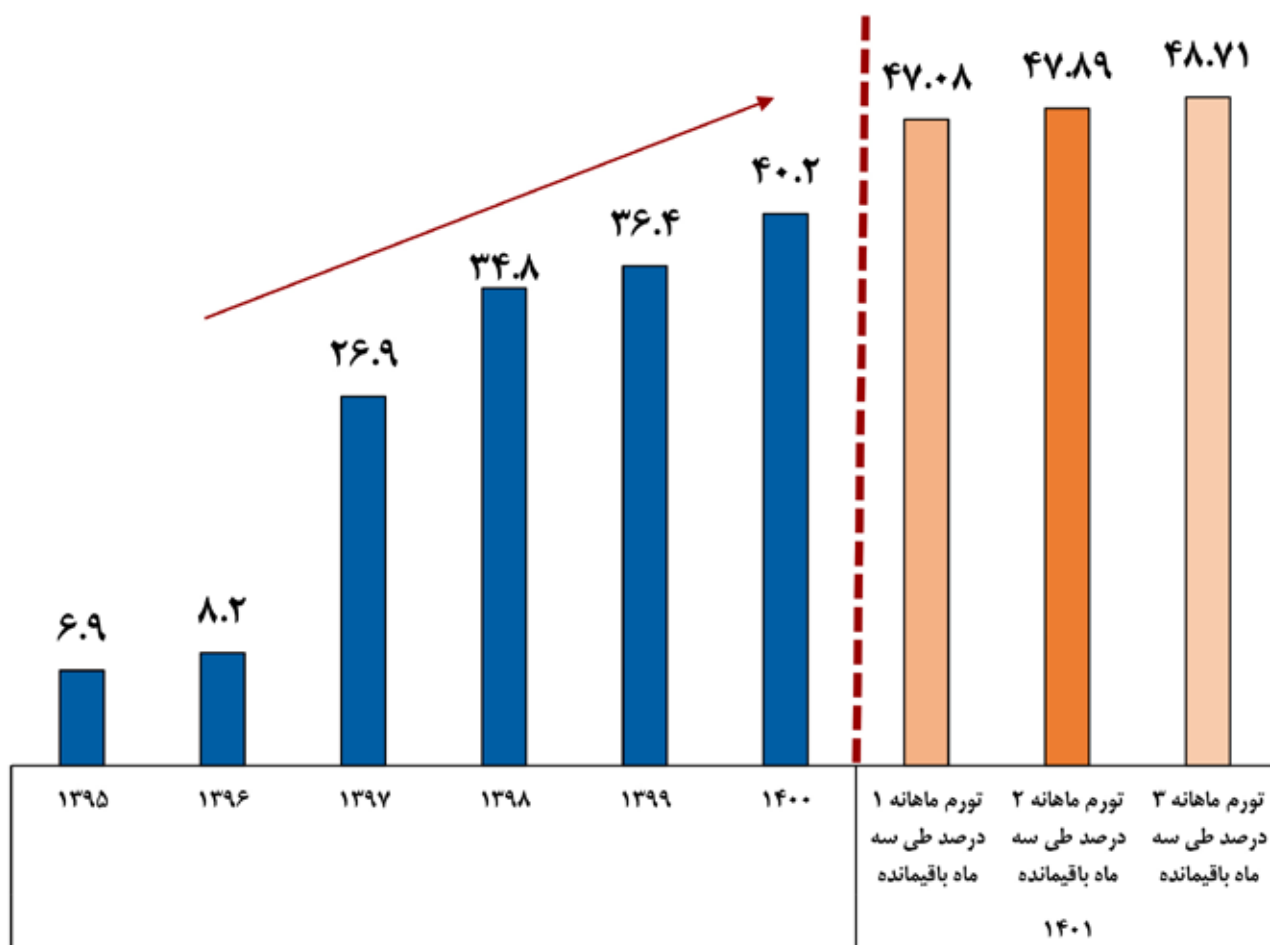
نرخ تورم سالانه آذر ماه برای خانوارهای کشور به ۴۵ درصد رسیده که نسبت به ماه قبل، یک واحد درصد افزایش نشان می دهد. این شاخص برای گروه «خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات» به ۶۳ درصد رسیده که نسبت به آبان ماه ۱،۷ درصد رشد داشته است. تورم سالانه گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز ۳۵،۱ درصد محاسبه شده است که ۰،۶ درصد از آبان بیشتر شده است. همچنین نرخ تورم سالانه برای خانوارهای شهری و روستایی به ترتیب ۴۴،۳ درصد و ۴۸،۶ درصد است که برای خانوارهای شهری یک واحد درصد افزایش و برای خانوارهای روستایی ۱،۲ واحد درصد افزایش داشته است.

طبق این گزارش، در گروه عمده «خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات» بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به گروه «سبزیجات» (پیاز و کدوسبز) و گروه «نوشیدنی ها» است. در گروه عمده «کالاهای غیرخوراکی و خدمات»، گروه «بهداشت و درمان» (انواع دارو) و گروه «حمل و نقل» (انواع اتومبیل سواری) بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته اند. همچنین در ماه جاری گروه «انواع گوشت» (مرغ ماشینی) و گروه «میوه و خشکبار» نسبت به ماه قبل کاهش قیمت داشته است. دامنه تغییرات نرخ تورم سالانه در آذر ماه برای دهک های مختلف هزینه ای از ۴۲،۵ درصد برای دهک دهم تا ۵۱،۷ درصد برای دهک اول است.

درصد تغییرات شاخص قیمت در دهک های هزینه ای کل کشور در ماه جاری

دامنه تغییرات نرخ تورم سالانه در آذر ماه ۱۴۰۱ برای دهک های مختلف هزینه ای از ۴۲،۵ درصد برای دهک دهم تا ۵۱،۷ درصد برای دهک اول است.

روند تورم طی سال های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰ و چشم انداز تورم ایران برای سال ۱۴۰۱ - درصد

بررسی ابعاد مشکل رفع تعهدات ارزی صادرکنندگان خراسان رضوی

گره کور «ارز چندنرخ» بر کلاف صادرات

نهایت با مشکل مواجه خواهد بود. اما موضوع گره محکمی دارد و آن رانت حاصل از ارز دو نرخي است که به مذاق عده‌ای آنچنان خوش آمده که حاضر به حذف آن نیستند.

اما سر و کله مشکلات تعهدات ارزی از کجا پیدا شد؟ سال ۹۷ سال هجوم بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها بود. از این رو بخش زیادی از صادرکنندگان به واسطه این بخشنامه‌ها دچار سردرگمی شدند، به گونه‌ای که برخی از این بخشنامه‌ها صادر و پس از آن حذف شدند. از سال ۹۷ تا سال ۱۴۰۰ حدود ۱۱۰ تا ۱۲۰ بخشنامه فقط در حوزه صادرات صادر شد. از این رو بسیاری از صادرکنندگان به واسطه این بهم‌ریختگی در سیاستگذاری نتوانستند ارز خود را به کشور بازگردانند. از جمله این سیاست‌ها، معافیت یک میلیون یورویی برای صادرات و درصدبندی صادرات برای بازگشت ارز بود.

دومین مشکل که موضوع مورد نظر ما در این پرونده نیز است، صادرات ریالی است، صادرکنندگانی که به عراق، افغانستان و کشورهای CIS صادرات انجام می‌دادند، به دلیل صادرات ریالی، نتوانستند رفع تعهد کنند. این گروه نیز در لیست بدهکاران ارزی قرار گرفتند.

تکلیف‌مان‌باد دنیا مشخص نیست

حسن حسینی، رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی درباره مشکلات صادرکنندگان در حوزه رفع تعهدات ارزی، می‌گوید: برخی صادرکنندگان از شرکت‌های خصوصی هستند و هیچ آمار و گزارشی در خصوص اینکه آنها در مورد تعهدات ارزی خود چه کردند وجود ندارد، اما بخش خصوصی واقعی و به ویژه آن دسته از صادرکنندگان که به کشورهای عراق و افغانستان صادرات داشتند، اکنون با مشکلاتی مواجه هستند. اگر چه افغانستان کشور دیگری است و طبق قانون تجارت بین‌الملل، مبادلات تجاری با این کشور باید با یکی از ارزهای بین‌المللی صورت گیرد؛ اما سال‌هاست صادرکنندگان به صورت سنتی باریال به افغانستان و سپس عراق جنس می‌فروختند. حسینی ادامه می‌دهد: بعد از اینکه بحث تعهدات ارزی به وجود آمد این موضوع بسیار مشکل‌آفرین شد. به طور کلی نیز رفع تعهدات ارزی در کشوری که دلار ماه پیش در آن ۳۳ هزار تومان بود و امروز حدود ۴۰ هزار تومان است، مشکلی جدی است. صادرکننده فقط در یک ماه باید به ازای هر دلار هفت هزار تومان ضرر کند. لذا به نظر من در این موضوع که ارز حاصل از صادرات باید به کشور برگردانده شود شکی نیست،

طبق مصوبات هیأت وزیران و شورای عالی هماهنگی اقتصادی، همه صادرکنندگان کالا به خارج از کشور وظیفه دارند ارز ناشی از صادرات را دوباره به چرخه اقتصادی کشور برگردانند. در واقع اینطور اعلام می‌شود که دولت با استفاده از این طرح می‌خواهد مطمئن شود ارز دریافتی حاصل از کالایی که اجازه صادرات داده، دوباره وارد کشور شده است یا خیر. برای برگرداندن ارز حاصل از صادرات کالا نیز روش‌های مختلفی وجود دارد، اما چنانچه یک صادرکننده ارز را به کشور برنگرداند، متهم به قاچاق ارز خواهد بود. اما تمام این فرآیند چرا به وجود آمده است؟ به دلیل ارز چندنرخي.

صادرکنندگان باید ارز حاصل از صادرات را در سامانه نیما عرضه کنند و با توجه به فاصله موجود میان قیمت دلار بازار آزاد و نیما در نهایت چه اتفاقی می‌افتد؟ واردات به طرز چشمگیری افزایش می‌یابد و دولت با مشکل کمبود ارز نیمارو به‌رو شده و در نهایت قیمت دلار در بازار آزاد نیز افزایش می‌یابد. اکثر فعالان این حوزه چه خصوصی‌ها و چه حتی دولتی‌ها معتقدند در صورت وجود یک نرخ برای ارز، تمام این مشکلات رفع می‌شود. نه‌نیاز به ساز و کارهای پیچیده برای رفع تعهدات ارزی است و نه اقتصاد کلان در

میخواهد با نظام بانکی دنیا کار کند یا خیر؟ اگر نمی خواهد کار کند نباید توقعاتی فراتر از آنچه امکانش در شبکه بانکی میسر است، داشته باشد.

ارز فقط تک نرخی باشد

محمد حسین روشنگر، رئیس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی خراسان رضوی هم بر لزوم تک نرخی شدن ارز تاکید می کند و در این رابطه می گوید: متأسفانه برخی تصمیمات مسوولان دولتی مشکلات ارزی صادر کنندگان را دو چندان کرده است. کمیته ارزی قرار بود در سازمان توسعه تجارت باشد و مدتی هم [در این سازمان] بود و در این مدت مشکلات، مقداری کمتر شده بود؛ اما بانک مرکزی مجدداً با دخالت هایش، این کمیته را از سازمان توسعه تجارت جدا کرد و زیر نظر کسانی قرار داد که اطلاعات کافی از این حوزه ندارند.

روشنگر ادامه می دهد: بعد از سالها کار در حوزه صادرات معتقدم این ظلم بزرگی به صادر کنندگان است که هنوز ارز ما تک نرخی نیست. این بیمعناست که ارز را باید به کسانی بدهیم که میخواهند به تایلند و ترکیه بروند یا واردات انجام بدهند. ارز باید یک نرخ داشته باشد و آن وقت صادر کننده را ملزم کنند ارز حاصل از صادرات را به کشور بیاورد و بانک هم آن ارز را خریداری کند.

رئیس اتاق مشترک ایران و تاجیکستان تصریح می کند: دولت، بانک مرکزی و سازمان توسعه تجارت باید به نرخ روز، ارز را از صادر کننده بخرند و به نرخ روز هم به وارد کننده و سایرین بفروشند و تکلیف نرخ را به این صورت یکبار برای همیشه روشن کنند. ارز چند نرخی فقط برای رانت است و پیشنهاد بخش خصوصی فقط یک کلمه است و آن، ارز تک نرخی است.

گیر کار در بانک مرکزی است

محمد علی امیر فخریان، رئیس اداره بازرگانی خارجی سازمان صمت خراسان رضوی هم با بیان دغدغه های این سازمان برای کمک به صادر کنندگان خراسانی می گوید: با توجه به اینکه دغدغه تعهدات ارزی برای صادر کنندگان ما وجود داشت از سال ۹۷ در استان کمیته ای تشکیل دادیم که بعدها در سطح کشور نیز به عنوان اقدامی مناسب توسط سازمان توسعه تجارت به سایر استانها پیشنهاد و موجب شد تصمیماتی در جهت تصویب ایفای تعهدات ارزی برای صادر کنندگان ایجاد و تمهیداتی برای رفع برخی از مشکلات اندیشیده شود.

امیر فخریان ادامه می دهد: یکی از مواردی که همواره چالش بود، رفع تعهدات ارزی سال ۹۷ بود که با توجه به ابهامات موجود در دستورالعملهای متعدد آن زمان به وجود آمده و موجب شده بود تعهدات ارزی صادرات به عراق و افغانستان که به صورت ریالی پذیرفته شده بود، در سامانه ثبت نشود. در واقع شیوه های برای رفع تعهد آن پیش بینی نشده بود و صادر کننده نه میتوانست در ازای ریال حاصل شده واردات انجام دهد و نه آن را واگذار کند؛ بدهی ارزی برای صادر کنندگان یک مشکل لاینحل شد که هیچ ساز و کاری برای آن وجود نداشت. در این خصوص توسط کمیته اقدام ارزی، پیگیری هایی انجام دادیم و در نهایت منجر به آن شد که صادرات سال ۹۷ به صورت جریمه ریالی قابلیت ایفای تعهد داشته باشد و برای صادر کنندگان ثبت و از دیون آنها خارج شود.

امیر فخریان می گوید: برای اینکه این اتفاق بیفتد نیاز است صادر کنندگانی که در گذشته ارز حاصل از صادرات خود را مصرف کردند، آن را به صورت نیما یا سنادر سامانه ثبت کنند تا در آینده با تدابیری که اتخاذ می شود که همان جریمه ریالی است، مشکلات صادر کنندگان سال ۹۷ برطرف شود.

رئیس اداره بازرگانی خارجی سازمان صمت خراسان رضوی در خصوص ثبت سفارش واردات موبایل از طریق صادرات زعفران هم بیان می کند: این موضوع برای واردات موبایلهایی با رقمهای بیش از ۶۰۰ دلار توسط کمیته اقدام ارزی تصویب شده بود و در مصوبات مختلفی هم تقویت شد، اما اجرایی نشد. در حال حاضر صادر کنندگان زعفران میتوانند از محل ۵۰۰ هزار دلار اختصاص یافته، نسبت به ثبت سفارش موبایل اقدام کرده و با واردات موبایل

ولی از طرف دیگر رفتاری که در مورد این موضوع انجام می شود درست نیست و باید اصلاح شود؛ در غیر این صورت صادرات استان مختل خواهد شد. از زمانی که صادر کنندگان استان با مشکل تعهدات ارزی مواجه شدند، صادرات استان به افغانستان که ۸۰ درصد صادرات ما را تشکیل می دهد، رشد چندانی نداشته است. رشدی که در اعداد شاهدیم هم مربوط به افزایش قیمت دلار است نه بحث وزنی. حسینی با انتقاد از متغیر بودن قوانین و سیاست های دولت با تغییر دولت ها تصریح می کند: مشکل این است که ما قانونی داریم که با توجه به سیاست ها و مشکلات دولت ها متغیر است. برای مثال، زمانی که دلار سه هزار تومان بود و روابط بین الملل ما نیز خیلی بهتر از الان بود، کسی سراغ این حرف ها نمی رفت و به دنبال تعهدات ارزی نبود و صادر کنندگان تشویق هم می شدند. اما امروز با سختگیری ها و موانع متعددی مواجهیم. اعتقاد من این است که باید قانون شفافی وجود داشته باشد تا صادر کننده و وارد کننده تکلیف خود را بدانند. بخشنامه های متفاوت و متعددی در این بین صادر شده و این در حالی است که سیستم بانکی دنیا به روی ما قفل است. در چنین شرایطی صادر کننده ارز حاصل از صادرات را چگونه به کشور برگرداند؟ این پول را که نمیتوان با کیسه گونی به کشور برگرداند. امروز القای تجارت خارجی چه برای واردات و چه صادرات LC است و بانک ها طرف حساب یکدیگر هستند؛ اما در ایران امکان این موضوع وجود ندارد. ارتباطات بانکی ما با دنیا قفل است و وقتی این ارتباط با دنیا قطع است و دولت می گوید ارز بیاور، صادر کننده از کجا ارز بیاورد؟ از چهارراه استانبول؟!

رئیس خانه صمت خراسان رضوی با اشاره به اختصاص ارز حاصل از صادرات به واردات، می گوید: در این خصوص هم پیچیدگی فراوانی وجود دارد. بخشنامه های نظام بانکی در این بخش آنقدر پیچیده و ناکارآمد است که به اعتقاد من بخش خصوصی بابت همین میزان صادرات نیز جهاد می کند. قبل از هر چیزی دولت باید تکلیف خود را با دنیا مشخص کند و ببیند

بالای ۶۰۰ دلار، تعهدات ارزی خود را ایفا کنند. امیرفخریان درباره اهمیت تک‌نرخی شدن ارز و رفع مشکلات تعهدات ارزی هم اظهار می‌کند: تفاوت نرخ ارز برای صادرات، مشکلات زیادی به وجود آورده و صادرکننده مجبور است نرخ کالای صادراتی خود را بر اساس ارزش ارزی به خریدار خود در خارج از کشور بدهد. این در حالی است که بر اساس آنچه در صرافیهای تمام دنیا وجود دارد، کسی بر اساس ارزش نیمایی نرخ نمیدهد و همه بر اساس قیمت ارز بازار آزاد نرخ می‌دهند. اما صادرکننده ما باید بر اساس ارزش بازار سنا نرخ بدهد و بر اساس نرخ نیمایی رفع تعهد کند که فاصله قیمتی این دو موجب می‌شود صادرکنندگان با چالش مواجه شوند. لذا این یکی از درخواست‌های کارشناسی ما نیز به عنوان بخش صنعت، معدن و تجارت مطرح بوده، اما تحقق این موضوع مستلزم این است که بانک مرکزی هم به این نظر برسد.

تعهد ارزی، بزرگترین مشکل صادرکنندگان

کاظم شیردل، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی هم مشکل رفع تعهدات ارزی را بزرگترین مانع صادرات می‌داند و دل‌پردردی در این باره دارد: متأسفانه رفع تعهدات ارزی بزرگترین مشکل پیش پای صادرکنندگان است. با توجه به تحریم‌های موجود، صادرکنندگان ما نمیتوانند از طریق سیستم بانکی ارز منتقل کنند و تعهد ارزی باعث افزایش قیمت کالاهای ایرانی شده است. اما چگونه؟ صادرکننده باید مابالتفاوت ارز نیمایی و آزاد را به دولت پرداخت کند که با اختلاف موجود حدود ۷۰۰۰ تومان در هر دلار است. با این وضعیت یا باید صادرات نکنند یا به قیمت کالا اضافه کنند.

شیردل ادامه می‌دهد: افزایش قیمت کالای صادراتی به این معنی است که کالای گرانتر صادر میکنیم و به مرور زمان کشورهای رقیب صادراتی که این اختلاف قیمت را ندارند، میتوانند بازارهای هدف را که ما حدود ۲۰ سال برای برندسازی و به دست آوردن آنها تلاش کردیم از آن خود کنند. ما

رفع تعهدات ارزی نداریم، چون سیستم بانکی نداریم. پیش از این بیشتر معاملات را با برخی از کشورها مانند افغانستان به صورت ریالی انجام می‌دادیم. مراودات تجاری با افغانستان بر اساس دلار اصلاً مقرون به صرفه نیست و سیستم صادراتی ما در طول این سال‌ها به گونه‌ای بوده که از طرف افغانستانی ریال گرفتیم و در بازار هرات، تراول‌ها و ریال ایرانی معامله شده است. این موضوع یکی از بحث‌های مهم در رابطه با کشورهای نظیر افغانستان است که چون ریالی معامله می‌کنیم نمی‌توانیم تعهد ارزی آن را پرداخت کنیم... رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی می‌گوید: پیشنهاد ما این است که ریال را برای صادرات به افغانستان و عراق قبول کنند. در این صورت دیگر تعهدی در این حوزه وجود ندارد. ارز کشور با هر قیمتی باید تک‌نرخ شود و اگر تک‌نرخ باشد، ما این معضلات را نداریم.

اثر مقررات اشتباه بر معیشت کشاورزان

علی محمد شریعتی مقدم، صادرکننده و رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز با اشاره به اینکه رفع تعهدات ارزی، دغدغه جدی صادرکنندگان واقعی است، اظهار می‌کند: این موضوع چند دلیل عمده دارد، اول اینکه از سال ۹۷ به دلیل اینکه ارز گمرکی با ارز ۴۲۰۰ تومانی معدل گیری می‌شد و نیما قاعداً به دلیل نحوه محاسبه کمیته قیمت گذاری حاوی بیشبودهایی بوده و باعث شده است صادرکننده‌هایی که از سال‌های ۹۸ و ۹۹ تعهدات ارزی خود را رفع کردند، همواره با کمبود ارز مواجه باشند و این موضوع تأثیرش را در فعالیت آنان گذاشته است.

شریعتی مقدم ادامه می‌دهد: پیش از این بانک مرکزی و وزارت اقتصاد که در آن زمان نقش بیشتری در صادرات داشتند، قول داده بودند تعهدات ارزی را حداقل به میزان ۳۰ درصد تعدیل کنند و بخشی از آن را از تعهدات جاری به صورت اعتبار کم کنند که هنوز انتظار رفع مشکل وجود دارد.

این فعال صادرات زعفران و گیاهان دارویی با اعلام عملی نشدن طرح واردات گوجه در ازای صادرات محصولات کشاورزی می‌گوید: کالاهایی مثل زعفران قابلیت قاچاق‌پذیری بالایی دارند. محصولات کشاورزی به هر حال از اقلیم و خشکسالی و تحریم، آسیب‌های جدی دیده‌اند. از طرفی، در این سال‌ها بخشی از بازار این محصولات به دلیل کرونا و بخشی به دلیل گردش پایین اقتصادی و رکود موجود، با افت جدی مواجه بوده است. در مورد تخصیص ارز صادرات زعفران به واردات موبایل هم مشکلاتی وجود داشت. در مقطعی قرار بود این کار انجام شود که واردکنندگان گوشیه‌های بالای ۶۰۰ دلار، ارز مورد نیازشان را از صادرکنندگان محصولات کشاورزی و مخصوصاً پیسته و زعفران بگیرند که عملی نشد.

عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی خراسان رضوی ادامه می‌دهد: مشکل جدی بعدی اعمال عوارض آب مجازی بود که انتظار می‌رود برگردانده شود. چرا که این عوارض به خزانه ریخته شده است و معادل آن باید به عنوان مشوق به شرکت‌ها برگردانده شود. علاوه بر این انتظار داشتیم ارز به برخی از کالاها داده نشود و واردکننده‌ها مجبور شوند از صادرکنندگان محصولات کشاورزی ارز بگیرند که این موضوع هم عملی نشد و ارز کشاورزی با اختلاف به فروش می‌رود و این موضوع باعث واسطه‌گری و مشکلات جدی در حوزه محصولات کشاورزی شده است. مخصوصاً رکود و قیمت پایین برخی از محصولات از جمله زعفران، به کشاورزی ما آسیب زده و این‌ها اثر همین مقررات اشتباه است.

در گزارش پایش تحولات تجارت جهانی بررسی شد

همسایگان مشغول توافقات

تازه‌ترین بررسی‌ها از تحولات جهانی و منطقه‌ای نشان از چرخش چین به عربستان دارد. مطابق بررسی‌ها، روسیه با افزایش ۱۷ درصدی تحویل نفت به چین در ماه نوامبر نسبت به سال گذشته، از عربستان سعودی پیشی گرفت و به بزرگ‌ترین تامین‌کننده نفت وارداتی این کشور تبدیل شد. این روند نشان می‌دهد که چین عزم خود را برای کمک به اقتصاد بحران‌زده روسیه جزم کرده و همچنان بازار را به روی نفت روسیه باز نگه داشته است. مقایسه این روند با کاهش شدید واردات نفت چین از ایران در دوره پس از خروج آمریکا از برجام به خوبی تفاوت جایگاه ایران و روسیه در رادار سیاست خارجی چین نشان می‌دهد.

بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، گمرک چین اخیراً اعلام کرد روسیه تحویل نفت به چین را در ماه نوامبر ۱۷ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داده و از عربستان سعودی پیشی گرفت و به بزرگ‌ترین تامین‌کننده نفت وارداتی این کشور تبدیل شد. تحویل نفت خام روسیه از جمله نفت پمپ شده از طریق خط لوله سیبری شرقی (ESPO) و محموله‌های دریایی از بنادر اروپا و خاور دور روسیه در ماه گذشته به ۷/۸۱ میلیون تن معادل ۱/۹ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که در ماه اکتبر ۱/۸۲ میلیون بشکه در روز بود واردات چین از عربستان سعودی در ماه نوامبر به ۶۶۲ میلیون تن یا ۱/۶۱ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال گذشته ۱۱ درصد کاهش داشته است. بر اساس این گزارش صادرات نفتی روسیه به چین طی ۱۱ ماه سال ۲۰۲۱، ۱۰/۲ درصد افزایش یافت و به ۷۹/۷۸ میلیون تن رسید. در سال ۲۰۲۱ صادرات روسیه به این کشور آسیایی کمی کمتر از صادرات عربستان سعودی بود که در مجموع از ژانویه تا نوامبر به ۸۰/۳۸ میلیون تن رسید. این روند نشان می‌دهد که چین عزم خود را برای کمک به اقتصاد بحران‌زده روسیه جزم کرده و همچنان بازار را به روی نفت روسیه باز نگه داشته است. مقایسه این روند با کاهش شدید واردات نفت چین از ایران در دوره پس از خروج آمریکا از برجام به خوبی تفاوت جایگاه ایران و روسیه در رادار سیاست خارجی چین را نشان می‌دهد.

بین دو کشور است. از یک سو عربستان سعودی بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان است و از سوی دیگر چین به عنوان غول اقتصادی، بزرگ‌ترین مصرف‌کننده انرژی در جهان به شمار می‌رود. علاوه بر این چین به شریک تجاری عمده کشورهای عربی خلیج فارس تبدیل شده است و روابط اقتصادی در حال گسترشی با آنها برقرار کرده است. چین با تجارت دو جانبه ارزش ۸۷/۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ بزرگ‌ترین شریک تجاری عربستان سعودی به شمار می‌رود. از این میزان ۳۰/۳ میلیارد دلار صادرات چین به عربستان سعودی و مابقی (۵۷ میلیارد دلار) واردات چین از عربستان را تشکیل می‌دهد. بر اساس داده‌های گمرک چین، عربستان سعودی بزرگ‌ترین تامین‌کننده نفت چین است که ۱۸ درصد از کل خرید نفت خام پکن را تامین می‌کند. چین در ۱۰ ماهه اول سال ۲۰۲۲، مجموعاً ۷۳/۵۴ میلیون تن (۷۷/۱ میلیون بشکه در روز) از عربستان نفت خام وارد کرده است. واردات نفت چین در سال گذشته به ۸۷/۵۶ میلیون تن به ارزش ۴۳/۹ میلیارد دلار رسید که ۷۷ درصد از کل واردات چین از عربستان را تشکیل می‌دهد.

شرکت دولتی آرامکو عربستان سعودی قراردادهای عرضه با چندین پالایشگاه چینی

نتایج اقتصادی سفر رئیس جمهوری چین به عربستان

سفر رئیس جمهوری چین به عربستان عمده‌ترین موضوع گیری‌های این کشور علیه ایران برجسته شد. اما این سفر نتایج اقتصادی مهمی در بر داشت. در جریان سفر شی جین پینگ به عربستان سعودی، مجموعه‌ای از توافقنامه‌ها به امضای طرفین رسید که حاکی از تعمیق روابط

نه تنها سرمایه گذاری در ایران صورت نداده بلکه تجارت عادی و محدود دو کشور را دچار مشکلات جدی کرده است.

توافق جدید عربستان و آذربایجان

فدراسیون اتاق های عربستان و آژانس توسعه تجارت های کوچک و متوسط آذربایجان از امضای توافقنامه ای برای ایجاد یک شورای تجاری مشترک عربستان و آذربایجان برای تقویت تجارت دو کشور و افزایش حجم تجارت و همکاری های سرمایه گذاری بین دو کشور خبر دادند. امضای این توافق همزمان با هفتمین نشست کمیته مشترک عربستان و آذربایجان در باکو پایتخت این کشور صورت گرفت. شورای تجاری مشترک فعالیت های تجاری و تبلیغاتی را در زمینه ارتقا و گسترش همکاری های تجاری و اقتصادی آذربایجان و عربستان با تمرکز بر اولویت های دستور کار همکاری های اقتصادی دو کشور سامان خواهد داد. همچنین بستری را برای بازرگانان عربستانی و آذربایجانی فراهم می کند تا فعالیت های خود را معرفی و ترویج و شراکت تجاری ایجاد کنند. شورای تجاری مشترک با گشایش زمینه های کیفی جدید برای همکاری های اقتصادی، تسهیل تعامل مستمر بین بخش های تجاری عربستان و آذربایجان، تلاش برای رفع چالش ها و موانع و همچنین تبادل اطلاعات در مورد بازارهای موجود و فرصت های سرمایه گذاری گسترش تجارت و سرمایه گذاری را دنبال خواهد کرد. مشارکت و ارائه توصیه هایی به مقامات ذیصلاح در دو کشور برای بهبود روابط اقتصادی، تشویق شرکت در نمایشگاه ها و انجمن ها و تبادل هیات های تجاری در دستور کار این شورا خواهد بود. در این توافقنامه تصریح شده است که شورای بازرگانی متشکل از نمایندگان صاحبان مشاغل سعودی و آذربایجانی علاقه مند به سرمایه گذاری و تجارت خواهد بود و این شورا جلسات دوره ای را در ریاض و باکو برگزار خواهد کرد تا در مورد فرصت های همکاری تجاری و سرمایه گذاری بین دو کشور بحث و گفت و گو صورت گیرد.

ترکیه در پی تجارتی فراتر از ۲۰ میلیارد دلار با عراق

رئیس شورای تجارت ترکیه و عراق اخیراً اعلام کرده است که کشورش و عراق در تلاش اند تا حجم مبادلات تجاری بین دو کشور را به بیش از ۲۰ میلیارد دلار افزایش دهند. در همین راستا هیاتی از سوی این شورا در تاریخ ۱۸ تا ۱۹ دسامبر برای بررسی راه های افزایش تجارت و سرمایه گذاری بین دو کشور به عراق سفر کردند.

این هیات در دیدار با مقامات عراقی بر اهمیت تسریع در مراحل صدور روادید، اطمینان از تردد آزاد کامیون های ترکیه و ترانزیت و دسترسی آسان به منابع مالی برای افزایش صادرات، تجارت و سرمایه گذاری بین دو کشور تاکید کردند. حجم مبادلات تجاری بین دو کشور در حال حاضر حدود ۲۰ میلیارد دلار است، در حالی که دو کشور برای افزایش بیش از آن تلاش می کنند.

و همچنین پالایشگاه خصوصی پتروشیمی ژجیانگ امضا کرده است. طی این سفر، عربستان سعودی و چین، توافقنامه مشارکت استراتژیک جامع امضا کردند. براساس گزارشات، شرکت های سعودی و چینی ۳۴ قرارداد سرمایه گذاری در زمینه انرژی سبز، فناوری اطلاعات، خدمات ابری، حمل و نقل، لجستیک، صنایع پزشکی، مسکن و ساخت و ساز را امضا کردند. افزون بر توافقنامه ها و قراردادهای سفر اخیر دو کشور در سال های گذشته نیز قراردادهای تجاری مهمی با یکدیگر امضا کرده اند. آرامکو در اوایل سال ۲۰۲۲ به منظور ساخت یک مجتمع پالایشگاهی و پتروشیمی، ۱۰ میلیارد دلار در چین سرمایه گذاری کرد که بزرگ ترین سرمایه گذاری این شرکت در دومین اقتصاد بزرگ جهان به حساب می آید.

در قالب این پروژه که پیش بینی می شود در سال ۲۰۲۴ عملیاتی شود، یک پالایشگاه ترکیبی تأسیس می شود که در قالب آن ۳۰۰ هزار بشکه در روز مشتقات نفتی و ۱/۵ میلیون تن اتیلن در سال به بازار عرضه می شود. آرامکو قرار است تا ۲۱۰ هزار بشکه در روز نفت خام به این پالایشگاه عرضه کند. سرمایه گذاری مشابه دیگر آرامکو در چین خرید ۲۵ درصد از سهام شرکت پالایش و پتروشیمی فوجیان است که توسط سینوپک احداث شده است. این پالایشگاه در سال ۲۰۰۸ فعالیت خود را آغاز کرد و ۲۸۰ هزار بشکه در روز مشتقات نفتی و ۱/۱ میلیون تن اتیلن در سال تولید می کند. افزون بر این آرامکو در سال ۲۰۱۸ یادداشت تفاهمی با مقامات استان ژجیانگ برای سرمایه گذاری ۹ درصدی در شرکت پتروشیمی ژجیانگ امضا کرد که بزرگ ترین پالایشگاه چین با ظرفیت ۸۰۰ هزار بشکه در روز است. از آن زمان تاکنون هیچ پیشرفتی در این تفاهمنامه اعلام نشده است. با دقت در گستره و حجم قراردادهای شرکت های چینی چرخش چین از ایران به عربستان چندان جای تعجبی ندارد. در یک دهه اخیر که روابط چین و عربستان به شدت رو به توسعه رفته است روابط ایران و چین از منظر تجاری و سرمایه گذاری رو به قهقرا بوده است. چین

درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹ را نشان می دهد. صادرات غلات اوکراین به ویژه برای امارات متحده عربی که تلاش می کند امنیت غذایی خود را افزایش داده و زنجیره های تامین خود را متنوع کند، اهمیت دارد. امارات متحده عربی در حال حاضر یک مرکز تجاری منطقه ای و جهانی است و به دنبال تقویت جایگاه خود به عنوان یک مرکز جهانی مواد غذایی است. امنیت غذایی یکی از جنبه های مهم توافقنامه های مشارکت اقتصادی جامعی است که با سایر کشورها از جمله هند و اسرائیل منعقد شده است.

از دیگر سو اوکراین امارات متحده عربی را دروازه دسترسی به بازار بسیاری از کشورهای خاورمیانه و آفریقای دانه که محصولات کشاورزی اوکراین برای اقتصاد آنها بسیار مهم است. قبل از جنگ، اوکراین قراردادهای تفاهمنامه هایی به ارزش میلیارد دلار با امارات امضا کرده بود.

جنگ در اوکراین عرضه جهانی غذا را مختل کرده و به افزایش تورم برای کالاهای ضروری کمک کرده است.

منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا به ویژه در معرض این تحولات قرار گرفته است زیرا کشورهای این منطقه بزرگ ترین واردکنندگان غلات روسیه و اوکراین هستند. در پرتو نقش امارات متحده عربی به عنوان مرکزی برای بازارهای دیگر در خاورمیانه و شمال آفریقا، این توافق احتمالاً منافع اقتصادی قابل توجهی را برای سایر کشورهای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا و فراتر از آن به همراه خواهد داشت.

کارآفرینان مصری و چینی در پی توسعه روابط

اخیراً مصر و چین انجمن کارآفرینان مصری-چینی را برای تشویق سرمایه گذاری چینی ها در قاهره مصر ایجاد کرده اند. انجمن جدید به طور رسمی در مراسمی که اخیراً در پایتخت مصر با حضور مقامات و بازرگانان مصری و چینی از جمله وزیر دارایی مصر برگزار شد، تأسیس شد. این اولین انجمن در نوع خود در مصر است. از منظر وزیر دارایی مصر با توجه به شهرت خوبی که شرکت های چینی فعال در مصر از آن برخوردار هستند، این کشور مشتاقانه منتظر رفع هرگونه مانعی است که برای به حداکثر رساندن سرمایه گذاری این شرکت ها ممکن است ایجاد شود. او تأکید کرده که مصر درهای خود را به روی سرمایه گذاری های چینی باز می کند که طی ۱۰ سال گذشته افزایش چشمگیری داشته است. او افزود که سرمایه گذاری چینی ها به ایجاد ۲۴ هزار فرصت شغلی در مصر کمک کرد. این مقام مصری اشاره کرده است که این کشور قصد دارد اوراق قرضه یوآن چین به ارزش ۵۰۰ میلیون دلار در بازار چین منتشر

آغاز مذاکرات تجارت آزاد امارات و اوکراین

امارات متحده عربی اخیراً اعلام کرد که مذاکرات خود را با اوکراین بر سر توافق تجارت آزاد بالقوه موسوم به توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع (CEPA) در راستای آزادسازی گسترده تر روابط تجاری آغاز کرده است.

این مذاکرات در شرايطی آغاز می شود که اوکراین یکی از بزرگ ترین صادرکنندگان گندم و غلات در جهان به دنبال راه هایی برای حمایت از اقتصاد آسیب دیده خود است، در حالی که امارات به دنبال تضمین امنیت غذایی خود است.

از منظر وزیر تجارت خارجی امارات، این توافق فرصت های جدید را برای صادرکنندگان سرمایه گذاران و تولیدکنندگان اماراتی فراهم می کند و همچنین دسترسی به بازارهای جدید در آسیا، آفریقا و خاورمیانه را برای تولیدات کشاورزی و صنعتی اوکراین می گشاید. در سال های قبل از همه گیری کرونا و حمله روسیه به اوکراین، تجارت بین امارات و اوکراین به طور پیوسته در حال افزایش بود.

پس از کاهش در سال ۲۰۲۰ ارقام تجارت در سال ۲۰۲۱ زمانی که تجارت غیرنفتی به کمی بیش از ۹۰۰ میلیون دلار رسید افزایش تقریباً ۲۹ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۰ و ۱۲

کند. روابط مصر و چین از زمان به قدرت رسیدن عبدالفتاح السیسی رئیس جمهوری این کشور هفت بار از پکن بازدید کرده و هشت بار با همتای چینی خود شی جین پینگ ملاقات کرده است. این دو رهبر در سال ۲۰۱۴ توافقنامه مشارکت راهبردی مصر و چین را امضا کرده بودند و مصر از زمان آغاز به کار مگا پروژه ابریشم در آن مشارکت داشته است. براساس داده‌های وزارت دارایی مصر، حجم واردات مصر از چین در ۱۰ ماهه اول سال ۲۰۲۲ به ۱/۱۲ میلیارد دلار رسیده است، در حالی که صادرات مصر به چین در مدت مشابه به ارزش ۳۸۵ میلیون دلار بوده است. حجم تجارت بین چین و مصر در سال ۲۰۲۱ به ۱۹/۹۸ میلیارد دلار رسید که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۳۷/۳ درصد افزایش داشت. انجمن تازه تاسیس به عنوان سکوی پرتاب برای سرمایه‌گذاران چینی در خاورمیانه و آفریقا در چارچوب طرح کمربند و جاده عمل خواهد کرد. چین به دنبال بهره‌مندی از مزیت‌های بزرگ بازار عظیم مصر است که شامل بیش از ۱۰۰ میلیون مصرف‌کننده و همچنین موقعیت مصر به عنوان قطب تجارت در خاورمیانه و آفریقا است. مصر می‌خواهد حلقه ارتباطی بین چین و سایر کشورها باشد. عمرو موسی وزیر خارجه سابق مصر و دبیر کل اتحادیه کشورهای عربی ریاست هیات امنای انجمن تازه تاسیس را بر عهده خواهد داشت. موسی در این مراسم با بیان لزوم هدایت سرمایه‌گذاری‌های چینی گفت: پروژه کمربند و جاده بین چین و کشورهای عربی ایده همکاری را از تفکر اقتصادی استعماری به تعاونی تبدیل کرده و می‌تواند از حرکت رو به جلو مصر و چین با توسعه کانال سوئز، ایجاد صنایع مشترک و صادرات محصولات به بازار آفریقا حمایت کند. نظرسنجی انجام‌شده توسط موسسه واشنگتن در ماه سپتامبر نشان داد که بیش از نیمی از جمعیت مصر به روابط کشور خود با چین اهمیتی بیش از روابط با ایالات متحده می‌دهند. در این نظرسنجی ۴۷ درصد از مصری‌ها با این جمله موافق بودند که این روزها ما نمی‌توانیم به ایالات متحده تکیه کنیم. بنابراین ما باید به روسیه یا چین به عنوان شریک روی بیاوریم.

نزدیکی مصر با چین به قاهره این فرصت را می‌دهد که به گروه بریکس بپیوندد و از منافع آن بهره‌مند شود.

سرمایه‌گذاری ۲۱۴ میلیارد دلاری چین در زیرساخت‌ها

مقامات مالی چین اخیراً اعلام کردند که این کشور تا پایان نوامبر ۲۰۲۲، ۱۰۶ پروژه بزرگ را با سرمایه‌گذاری حدود ۱/۵ تریلیون یوان (حدود ۲۱۴/۹ میلیارد دلار آمریکا) تصویب کرده است. کمیسیون توسعه و اصلاحات ملی در بیانیه‌ای اعلام کرد تا پایان ماه نوامبر بیش از ۲۷۰۰ پروژه که توسط ابزارهای مالی مبتنی بر سیاست و توسعه کشور تامین مالی شده‌اند همگی روند اجرایی را آغاز کرده‌اند. مجموع سرمایه‌گذاری سالانه به ارزش ۶۴۰ میلیارد یوان از بودجه دولت مرکزی همگی تخصیص یافته است و نرخ پروژه‌های در حال ساخت به بالاترین سطح در نزدیک به پنج سال گذشته رسیده است. از منظر کمیسیون ملی توسعه و اصلاحات استفاده از ابزارهای مالی توسعه‌ای، پیشبرد پروژه‌های زیربنایی را تسریع خواهد بخشید. کمیسیون اعلام کرده است که انتظار دارد رشد اقتصادی چین با کاهش محدودیت‌های کرونایی و افزایش اجرای پروژه‌ها سرعت بیشتری بیابد.

کشورهای بدهکار خاورمیانه

بانک جهانی اخیراً آخرین گزارش سالانه بدهی خارجی پایان سال خود را منتشر کرد. در این گزارش آمده است که بدهی مصر، ایران و ترکیه در سال گذشته به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. براساس گزارش بانک جهانی بدهی کشورهای خاورمیانه را به تفکیک به صورت ذیل می‌توان دسته‌بندی کرد:

ترکیه: بدهی خارجی ترکیه در سال ۲۰۲۲، ۴۳۵/۵ میلیارد دلار بوده که نسبت به ۴۴۱/۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ کاهش داشته است. در ماه ژوئن آژانس رتبه‌بندی اعتباری گزارش داد که ترکیه به دلیل بدهی‌های بالا و مشکلات اقتصادی در برابر بحران نقدینگی آسیب‌پذیر است. تورم بسیار بالا معضلی اساسی است.

مصر: بدهی خارجی مصر در ۲۰۲۲ به ۱۴۳/۳ میلیارد دلار رسید که نسبت به ۱۲۹/۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ افزایش یافت. مصر بسیاری از پول‌های قرض گرفته شده خود را صرف زیرساخت‌ها کرده است. برخی از تحلیلگران معتقدند مصر پتانسیل بالایی برای بازپرداخت بدهی خود دارد. اردن: بدهی اردن در سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۸/۴۱ میلیارد دلار بود که از ۳۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ بیشتر بود. علاوه بر وام‌های خارجی اردن به طور منظم از همسایگان ثروتمند خود در خلیج فارس کمک‌های اقتصادی دریافت می‌کند تا به بودجه خود تزریق کند. درآمد گردشگری اردن در حال افزایش است و می‌تواند به این کشور در بازپرداخت وام‌ها کمک کند. لبنان: بدهی لبنان در سال ۲۰۲۲، ۹/۶۶ میلیارد دلار بود که نسبت به ۹/۶۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ کاهش داشت. لبنان در بحبوحه بحران اقتصادی ویرانگر قرار دارد. علیرغم کاهش اندک بدهی بسیاری از نهادها تمایلی به وام دادن به لبنان تا زمانی که اصلاحات حکومتی و مبارزه با فساد را اجرا نکنند، ندارند. عراق: بدهی خارجی عراق در پایان سال ۲۰۲۱، ۲۵/۳ دلار بود در سال ۲۰۲۰ بدهی عراق ۲۶/۳ دلار بود که نشان‌دهنده کاهش است. ایران: از منظر بانک جهانی بدهی خارجی ایران به ۱۰/۴ میلیارد دلار رسید. این تقریباً دو برابر ۵/۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ است. اما برخی رسانه‌ها گزارش داده‌اند که بدهی خارجی ایران در حال کاهش است. سوریه: بدهی خارجی سوریه در پایان سال ۲۰۲۱ به ۵ میلیارد دلار رسید که نسبت به ۴/۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته است. اقتصاد سوریه به دلیل ادامه جنگ داخلی در حال فروپاشی است. افزون بر این تحریم‌های آمریکا و اروپا علیه این کشور به اقتصاد و غیر نظامیان آسیب می‌رساند.

یمن: بدهی کشور جنگ‌زده یمن در سال ۲۰۲۲، ۷/۶ میلیارد دلار بود که از ۷/۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ بیشتر بود.

مرکز پژوهش‌های مجلس بررسی کرد

چرا انتظارات توسعه صنعتی برآورده نمی‌شود؟

حمایت دولت، مهم است؛ اما پیش از تحقق اولویت‌بندی، ابتدا باید انسجام لازم در سیاست‌های صنعتی ایجاد شود.

بر این اساس یکی از الزامات تحقق اهداف، تدوین استراتژی توسعه صنعتی، انسجام سیاست‌های صنعتی یعنی افزایش هماهنگی سیاست‌گذاری در حوزه‌های مختلف از جمله هماهنگی سیاست‌های صنعتی، تجاری، اعتباری، آموزشی و فناوری و ارتقای هماهنگی نهادها و سازمان‌های سیاست‌گذار معرفی می‌شود. دستیابی به این انسجام، به ویژه مسئله ضروری یک دهه اخیر است، زیرا وقوع شوک‌های متعدد تحریم، آشفتگی و سیاست‌های پراکنده و غیربرنامه‌ای را در اقتصاد ایران تشدید کرده است.

گزارش دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس یکی از عواملی که انسجام سیاست‌گذاری صنعتی را دشوار می‌کند، تعدد سازمان‌ها و نهادهای درگیر اعمال سیاست‌های صنعتی معرفی می‌کند و در این راستا می‌افزاید که حداقل ۵۰ سازمان و نهاد (که برخی بیش از ۱۰۰ واحد زیرمجموعه دارند) درگیر اجرای سیاست‌های مختلف صنعتی هستند.

هر کدام از این سازمان‌ها و نهادها درگیر اعمال یکی از خط‌مشی‌های صنعتی هستند که هماهنگی مناسبی با سایر سیاست‌ها ندارد. گفتنی است یک سوم نهادهای شناسایی شده، مسئول اعمال خط‌مشی‌های اعتباری هستند و بیشترین موازی کاری و تشتت سازمانی در زمینه تأمین مالی تولید است.

این گزارش همچنین می‌افزاید که فقدان انسجام سیاستی موجب می‌شود تا در عمل

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی اعلام کرد: اگر قرار باشد اهداف و برنامه‌های دولت محقق شود باید پیش از هر اقدامی، سیاست‌های صنعتی و سیاست‌گذاری‌های حوزه‌های مختلف منسجم شود.

دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس در سومین دوره از سلسله گزارش‌های پژوهشی «آسیب‌شناسی استراتژی توسعه صنعتی در ایران» الزامات نهادی در این باره را بررسی کرد. بر اساس یافته‌های این گزارش بی‌توجهی دولت به اولویت‌های صنعتی و معدنی، مانع تحقق انتظارات شده و لازم است دولت «استراتژی توسعه صنعتی» یا «سیاست صنعتی» خود را طراحی کند.

این گزارش عنوان می‌کند: اگرچه اولویت‌بندی رشته فعالیت‌های مورد

جدول ۱. بهره‌وری عوامل تولید (۱۳۹۰-۱۳۹۹)

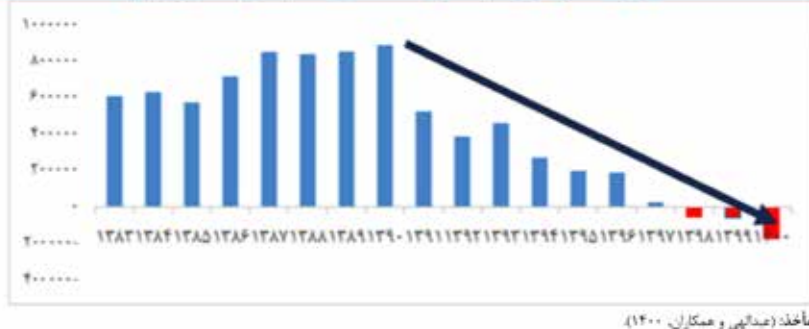
تغییرات	تغییرات	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
متوسط سالانه	۱۳۹۰-۱۳۹۹											
بهره‌وری نیروی کار	-۰۰/۱	-۶/۱۰	۴/۹۷	۴/۹۰	۱/۹۳	۸/۹۹	۱۰۰	۲/۹۴	۲/۹۹	۷/۹۵	۷/۱۰۰	۱۰۸
بهره‌وری سرمایه	-۴۰/۱	-۵/۱۴	۳/۹۸	۵/۹۵	۳/۹۶	۷/۱۰۱	۱۰۰	۲/۹۳	۹۷	۸/۹۶	۲/۱۰۱	۱۱۲/۸
بهره‌وری کل عوامل تولید	-۸۰/۰	-۶/۷	۸/۹۷	۱/۹۵	۹۷	۹/۹۹	۱۰۰	۳/۹۶	۹/۹۸	۸/۹۷	۹/۱۰۰	۴/۱۰۵

جدول ۲. میزان تغییر تشکیل سرمایه (۱۳۹۰-۱۴۰۰)

تغییرات	تغییرات	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
متوسط سالانه	۱۳۹۰-۱۳۹۹											
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	-۴%	-۴۰%	۴%	۴%	-۱۷%	-۱۸%	۹%	۲۰%	-۱۳%	۱۰%	-۸%	-۳۰%
تشکیل سرمایه در ماشین آلات	-۵%	-۵۱%	۴%	۰%	-۲۲%	-۳۴%	۲۲%	۲۳%	-۱۵%	۱۸%	-۷%	۳۹%
تشکیل سرمایه در ساختمان	-۳%	-۲۶%	۴%	۶%	-۱۳%	۱%	-۳%	۱۶%	-۱۰%	۳	-۸%	-۲۱%

مأخذ: مرکز آمار ایران.

نمودار ۲. تشکیل سرمایه ثابت خالص (۱۳۸۳-۱۴۰۰) (قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ - میلیارد ریال)

مأخذ: (صنایع و معادن، ۱۴۰۰)

کارآمد و نتیجه بخش خواهند بود که در چارچوب یک نقشه راه صورت گرفته و تزامم ها، تداخل ها، موازی کاری ها و حیف و میل منابع از آن حذف شود. این در حالی است که مقایسه عملکرد دولت و دستگاه های اجرایی با ملاحظات پیش گفته حاکی از شکاف عمیق انتظارات و نتایج می باشد. به تعبیر دیگر:

- شاهد ناکارایی یا فقدان اثربخشی سیاست ها هستیم.

- شاهد عدم هماهنگی و موازی کاری دستگاه های اجرایی هستیم.

- شاهد اتلاف گسترده منابع تحت عنوان حمایت از تولید هستیم.

به نظر می رسد، پراکندگی و در هم ریختگی موجود در ساختار اداری کشور که به ترتیب در هر سه سطح هماهنگی سیاست ها، تفکیک وظایف سازمانی دستگاه ها و هماهنگی اقدامات آنها و دست آخر پرهیز از اتلاف منابع ملاحظه می شود، مسأل های ساختاری است که به سادگی قابل حل نبوده و دستور کارهایی مانند «تدوین استراتژی توسعه صنعتی کشور» که به سطحی فراتر از سطح سوم، یعنی تعیین اولویت ها و محدود کردن مداخلات به حوزه های دارای اولویت می پردازد، بدون بررسی ضعف ها، شکاف ها و روابط سازمانی و نهادی و بودجه ای پیش تسر الگوهای موجود هزینه کردن منابع حمایتی، راه به جایی نخواهند برد.

اولویت بندی های مختلفی از سوی دستگاه ها اعمال شود و به صورت تقسیم منابع حمایتی میان اولویت های پراکنده و متعدد و در نهایت عدم حمایت موثر خواهد بود، به طور مثال در بودجه سال ۱۴۰۱، بیش از ۱۷۵ هزار میلیارد ریال صرف حمایت از پژوهش های توسعه ای و کاربردی شده است، چنین میزان هزینه ای می توانست به بهبود کیفیت تولیدات و رشد بهره وری منجر شود؛ اما به واسطه تکثر اولویت ها اثرگذاری لازم را ندارد.

در مجموع گزارش حاضر، نشان می دهد تدوین استراتژی توسعه صنعتی به عنوان نقشه راه توسعه صنعتی کشور، حداقل با سه دلیل زیر از نظر اجرایی توجیه می شود:

- لزوم هماهنگی میان سیاست ها (اثربخش ساختن سیاست ها)
- لزوم هماهنگی میان اقدامات بخش ها و نهادها (هماهنگ سازی اولویت های بخشی)

- لزوم اولویت بندی برای استفاده بهینه از منابع محدود عمومی
سه مسئله اجرایی بالا صرفا در صورتی

مجموع مصارف (۱۴۰۱)	تملك دارایی سرمایه ای			اعتبارات هزینه ای			
	مصوب ۱۴۰۱	مصوب ۱۴۰۰	عملکرد ۱۳۹۹	مصوب ۱۴۰۱	مصوب ۱۴۰۰	عملکرد ۱۳۹۹	
۵۹,۳۵۸	۳,۲۳۹	۴,۲۷۹	۱,۲۶۵	۵۶,۱۱۹	۲۱,۸۹۹	۱۴,۱۲۸	فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی
۴۴,۹۵۱	۹۸۳	۱,۵۹۳	۴۴۱	۴۳,۹۶۸	۳۵,۰۰۱	۱۷,۸۶۵	فصل پژوهش های پایه ای
۷۱,۴۹۷	۳,۹۴۴	۳,۰۳۰	۱,۷۶۰	۶۷,۵۵۳	۵۶,۸۹۲	۲۳,۰۱۴	فصل پژوهش های توسعه ای
۱۷۵,۸۰۶	۸,۱۶۶	۸,۹۰۲	۳,۴۶۵	۱۶۷,۶۴۰	۱۱۳,۷۹۲	۵۵,۰۰۷	جمع

جدول ۶. برخی هزینه های سازمانی سیاست های فناوری در بودجه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

مجموع مصارف ۱۴۰۰	مجموع مصارف ۱۳۹۹	تملك دارایی سرمایه ای		هزینه		تعداد واحدها	مؤسسه
		مصوب ۱۴۰۰	مصوب ۱۳۹۹	مصوب ۱۴۰۰	مصوب ۱۳۹۹		
۱۰,۸۲۶	۴,۳۷۴	۱,۷۸۸	۸۴۰	۹,۰۳۸	۳,۵۳۴	۳۲	پارک علم و فناوری
۳۰,۳۳۷	۱۵,۳۵۸	۴,۵۲۲	۲,۲۵۴	۲۵,۸۱۵	۱۳,۱۰۴	۵۰	پژوهشکده (پژوهشگاه)
۴۱,۱۶۳	۱۹,۷۳۲	۶,۳۱۰	۳,۰۹۴	۳۴,۸۵۳	۱۶,۶۳۸		مجموع

مأخذ: همان.

گزارش گمرک از مبادلات بازرگانی کشور از ابتدای سال تا دهم دی ماه

تجارت خارجی از ۸۸ میلیارد دلار عبور کرد

اقلام عمده صادراتی ایران در این مدت به ترتیب گاز طبیعی مایع شده به ارزش ۶ میلیارد و ۷۸۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۵ و ۷۴ درصد، پروپان مایع شده به ارزش ۳ میلیارد و ۱۱۰ میلیون دلار و سهم ارزشی ۲۲.۷ درصد، متانول به ارزش یک میلیارد و ۸۷۱ میلیون دلار و سهم ارزشی ۴.۳ درصد، بوتان مایع شده به ارزش یک میلیارد و ۸۲۷ میلیون دلار و سهم ارزشی ۴.۲ درصد و پلی اتیلن گرید فیلم به ارزش یک میلیارد و ۳۶۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳.۱ درصد بوده است.

بر اساس آمار گمرک ایران در این مدت ۴۶.۶ درصد از ارزش کل صادرات ایران مربوط به پتروشیمی ها، ۱۶ درصد مربوط به میعانات گازی و ۵۳.۲ درصد مربوط به سایر کالاها بوده است.

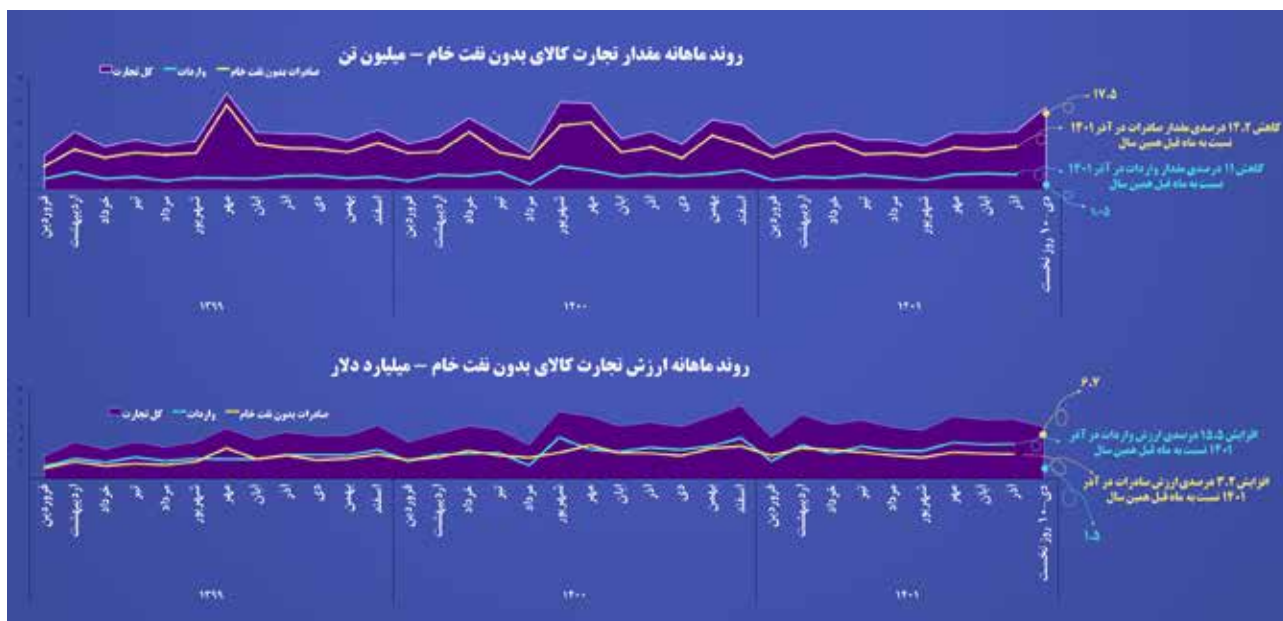
اقلام عمده وارداتی در این مدت، شامل ذرت دامی به ارزش ۲ میلیارد و ۶۱۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۵۸ درصد، برنج به ارزش یک میلیارد و ۷۲۲ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳۸ درصد، دانه سویا به ارزش یک میلیارد و ۵۱۹ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳.۴ درصد، گندم معمولی به ارزش یک میلیارد و ۴۵۴ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳.۲ درصد، گوشی تلفن همراه به ارزش یک میلیارد و ۲۶۶ میلیون دلار و سهم ارزشی ۲۸ درصد و روغن دانه آفتابگردان به ارزش ۹۴۵ میلیون دلار و سهم ارزشی ۲.۱ درصد بوده است.

در این مدت مهم ترین مقاصد صادراتی ایران به ترتیب ۵ کشور چین با ۱۱ میلیارد و ۸۵۵

تجارت خارجی کشور از ابتدای امسال تا ۱۰ دی ماه به بیش از ۸۸ میلیارد دلار رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۷ درصد رشد را نشان می دهد. بر اساس آمار گمرک، ارزش صادرات غیر نفتی کشور از ابتدای امسال تا ۱۰ دی ماه به ۹۷ میلیون و ۸۴۳ هزار تن به ارزش ۴۳ میلیارد و ۸۸ میلیون دلار رسید که از نظر وزنی ۲ درصد و از نظر ارزشی ۱۹ درصد رشد را در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته نشان می دهد.

به گزارش پایگاه خبری توس اکو، از ابتدای فروردین تا دهم دی ماه امسال ۲۸ میلیون و ۱۸۰ هزار تن به ارزش ۴۴ میلیارد و ۳۳۷ میلیون دلار انواع کالا وارد کشور شده که به لحاظ ارزش ۱۴.۷ درصد و از نظر وزنی ۱۰ درصد نیز رشد داشته است.

و آلمان با یک میلیارد و ۳۹۹ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳.۱ درصد بوده‌اند.

تراز تجاری کشور

با توجه به داده‌های اعلام شده می‌توان گفت در مدت زمان مورد بررسی تراز تجاری کشور هم به پایین‌ترین سطح خود در سال جاری رسیده است. براساس ارزیابی‌های صورت گرفته تراز تجاری کشور آذر ماه به منفی ۶ میلیارد و ۳۶۹ میلیون دلار رسید. داده‌های اعلام شده از سوی گمرک نشان می‌دهد که در آذر ماه کسری تراز تجاری کشور ۲۲۴ درصد بیشتر شده است.

تراز تجاری حاصل کسر واردات یک کشور در مقطعی مشخص از واردات آن را نشان می‌دهد و یکی از مهم‌ترین مسائل اقتصادی کشورها است که بر ارزش پول ملی نیز تاثیر می‌گذارد.

در آمارهای منتشر شده از سوی گمرک، تنها صادرات کالا مورد ارزیابی قرار گرفته است. و اطلاعاتی از صادرات خدمات و صادرات نفتی در دست نیست.

به گفته فعالان اقتصادی تراز تجاری یکی از پارامترهای اثرگذار بر رشد اقتصاد کشور محسوب می‌شود و با این شرایط می‌توان گفت این افت تراز در آذر ماه سمت و سوی اقتصاد کشور را تغییر می‌دهد. اکنون این شاخص منفی تر شده که البته با اضافه شدن صادرات نفتی می‌تواند این روند را تغییر دهد.

میلیون دلار و سهم ارزشی ۲۷.۵ درصد، عراق با ۸ میلیارد و ۶۳۱ میلیون دلار و سهم ارزشی ۲۰.۳ درصد، ترکیه با ۶ میلیارد و ۴۱۹ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۴.۹ درصد، امارات متحده عربی با ۴ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۰.۶ درصد و هند با یک میلیارد و ۴۷۴ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳.۴ درصد بوده‌اند.

بر همین اساس ۵ کشور عمده مبدأ واردات نیز از ابتدای فروردین ماه تا دهم دی ماه امسال به ترتیب شامل امارات متحده عربی با ۱۳ میلیارد و ۶۴۹ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳۰.۷ درصد، چین با ۱۱ میلیارد و ۵۲۱ میلیون دلار و سهم ارزشی ۲۵.۹ درصد، ترکیه با ۴ میلیارد و ۶۳۵ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۰.۴ درصد، هند با ۲ میلیارد و ۲۴۹ میلیون دلار و سهم ارزشی ۵.۷ درصد

با وجود خشکسالی در اکثر استان ها، تازه ترین گزارش
سازمان جهانی خواربار و کشاورزی در سال ۲۰۲۱ نشان داد

رتبه تک رقیمی ایران در تولید ۲۰ محصول کشاورزی

سهم اندکی از این تولیدات را در بر می گیرد. البته صادرات ایران به این کشورها مستقیم نبوده و به وسیله ۳ هاب واسطه اصلی (اسپانیا، امارات و هنگ کنگ) صورت می گیرد.

تولید ۱۳۵ هزار تن پسته در کشور

بعد از زعفران، بهترین رتبه ایران در تولید محصولات کشاورزی در این سال مربوط به پسته بوده است به طوری که در سطح زیر کشت بیش از ۵۰۰ هزار هکتار ایران حدود ۱۳۵ هزار تن پسته تولید می شود به همین دلیل می توان گفت پس از امریکا به عنوان دومین تولیدکننده بزرگ این محصول در جهان شناخته شده است.

از این میزان نزدیک به ۵۳ هزار تن آن از استان کرمان برداشت و مابقی نیز در ۱۱ استان دیگر کشورمان تولید می شود.

رتبه سومی تولید ۵ محصول در اختیار ایران قرار دارد

رتبه سوم جهان در تولید پنج محصول به ایران اختصاص دارد که عبارتند از: انار، خرما، گردو، عسل و هلو. انار یکی از محصولات گرمسیری است که توسط فائو به عنوان میوه بومی ایران زمین شناخته می شود به طوری که ایران یک ششم انار تولید شده در جهان (۶.۵ میلیون تن) را تولید می کند و بعد از هندوستان و چین به عنوان سومین کشور تولیدکننده این محصول شناخته می شود.

آخرین آمارهای تولید محصولات کشاورزی در کشورمان حاکی از آن است که

تغییرات شدید آب و هوایی و به تبع آن خشکسالی بسیاری از کشورهای جهان از جمله ایران را طی سالیان گذشته با مشکل تولید محصولات کشاورزی مواجه کرده است؛ از این رو کشورهای مختلف با اتخاذ تدابیر زیادی سعی بر این دارند که امنیت غذایی مردمان خود را تأمین کنند.

حمایت پارانه ای از توسعه کشاورزی، استفاده از بذرهای اصلاح شده برای افزایش عملکرد در واحد سطح، اعطای کودهای با بازدهی بالا به کشاورزان و زهکشی اراضی کشاورزی از جمله راهکارهایی است که کشورهای مختلف برای افزایش تولید محصولات کشاورزی و تأمین امنیت غذایی خود به کار می برند.

در ایران نیز سالانه ۱۲۰ تا ۱۳۰ میلیون تن محصول کشاورزی تولید شده که ۹۲ درصد آن از طریق کشت آبی و ۸ درصد آن از طریق کشت دیم به دست آمده است.

سازمان جهانی خواربار و کشاورزی (فائو) در جدیدترین گزارش خود اعلام کرده است که ایران در میان تولیدکنندگان بزرگ محصولات کشاورزی جهان قرار دارد به طوری که کشورمان با وجود خشکسالی در تولید ۲۰ محصول کشاورزی رتبه های تک رقیمی در رده بندی جهانی طی سال ۲۰۲۱ را به خود اختصاص داده است.

توسعه تولیدات کشاورزی و بویژه افزایش تولید محصولات استراتژیک کشاورزی از جمله اولویت های دولت سیزدهم در حوزه اقتصاد بوده است به طوری که می توان گفت تولید غلات ایران به مرز ۲۱ میلیون تن در سال زراعی ۱۴۰۱ نتیجه سیاستگذاری های دولت در این زمینه بوده است.

از طرف دیگر طی دو سال زراعی اخیر دولت سیزدهم با افزایش قابل توجه قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی و حمایت از کشت دیگر محصولات توانسته میزان امنیت غذایی خود را با افزایش قابل توجهی روبه رو کند و انبارهای کشور پر از مواد غذایی و غلات باشد.

بر اساس آمارهای فائو، ایران در تولید ۲۰ محصول کشاورزی طی سال ۲۰۲۱ از رتبه های تک رقیمی در جهان برخوردار بوده است. ایران در تولید ۲۰ محصول کشاورزی از جمله محصولات مهمی مثل زعفران، انار، گردو، پسته، خرما و عسل رتبه هایی از ۲ تا ۹ داشته است.

زعفران در صدر تولیدات کشاورزی

تولید زعفران در ایران آیینی تمام نمای تولید زعفران در جهان است. این ادعایک شعار نیست چرا که از کل زعفران تولید شده در دنیا ۹۰ درصد در ایران و ۱۰ درصد در سایر کشورها و به صورت غیر متمرکز تولید می شود.

غالب زعفران ایران (۸۰ درصد) به بیش از ۱۰۰ کشور جهان صادر می شود و مصرف داخل

۸۳ هزار تن بوده است.

بادام، سیب درختی و بادمجان نیز سه محصولی هستند که ایران در تولید آنها رتبه ششم جهان را به خود اختصاص داده است. کل سیب تولیدی ایران در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۲.۲۴ میلیون تن برآورد شده است.

هند کشوری با جمعیتی ۱۷ برابر ایران یک پله بالاتر از ایران قرار داشته و تنها ۲.۲۷ میلیون تن سیب تولید کرده است. تولید بادام ایران در سال گذشته میلادی ۱۶۳ هزار تن و تولید بادمجان ۵۹۸ هزار تن محاسبه شده است که تنها از تولید پنج کشور جهان کمتر بوده است.

ایران هفتمین تولیدکننده بزرگ طالبی در سال ۲۰۲۱ بوده و ۶۷۶ هزار تن از این محصول را تولید کرده است. رتبه هشتمی دو محصول خرمالو و فندق نیز در این سال به ایران رسیده است. تولید خرمالو در ایران طی سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۳۱ هزار تن و تولید فندق ۱۳ هزار تن بوده است. رتبه نهم تولید پرتقال، نخود و اسفناج به ایران اختصاص دارد و بالاخره آخرین رتبه تک رقمی یعنی رتبه نهم جهان در تولید پرتقال، نخود و اسفناج در این سال به ایران اختصاص داشته است.

ایران ۲.۱۳ میلیون تن پرتقال در این سال تولید کرده است که تنها از کشورهای برزیل، هند، چین، مکزیک، امریکا، اسپانیا، مصر و اندونزی کمتر بوده است. نخود تولیدی در ایران طی این سال ۱۶۸ هزار تن بوده است. هند در رتبه نخست از این نظر قرار داشته است. از طرف دیگر تولید اسفناج ایران نیز در سال میلادی گذشته ۱۰۰ هزار تن برآورد شده است.

بر اساس این گزارش کسب رتبه‌های اول تا نهم در تولید بیش از ۲۰ محصول مهم کشاورزی برای کشوری که در رتبه ۱۸ کشورهای پرجمعیت جهان قرار دارد نشان‌دهنده توان بالای ایران در تأمین نیازهای غذایی خود در داخل و وابستگی حداقلی به واردات است.

از ۸۹ هزار و ۳۹۸ هکتار باغاتی که انار در آنها کاشته شده است، حدود یک میلیون و ۲۰۰ تن از این محصول برداشت شده و عملکرد تولید انار در هر هکتار به ۱۴ تن می‌رسد. ایران در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۱.۳ میلیون تن خرما تولید کرده که این رقم فقط از تولید مصر و عربستان کمتر بوده است.

تولید گردو در ایران طی سال گذشته میلادی ۳۸۶ هزار تن برآورد شده است. چین و امریکا به ترتیب رتبه‌های اول و دوم بزرگترین تولیدکنندگان گردو شناخته شده‌اند.

ایران در تولید عسل نیز رتبه سوم جهان را به خود اختصاص داده و در این سال ۷۷ هزار تن عسل تولید کرده است. چین و ترکیه قبل از ایران رتبه‌های اول و دوم را از این نظر به خود اختصاص داده‌اند.

تولید هلو در ایران طی این سال نیز ۳۲۳ هزار تن گزارش شده که این رقم تنها از تولید هلوی ترکیه و ازبکستان کمتر بوده است.

توان بالای ایران در تولید دیگر محصولات کشاورزی

رتبه چهارمی تولید دو محصول به و شاهدانه در سال ۲۰۲۱ به ایران اختصاص داشته است. ایران ۹۰ هزار تن به و ۲۰۱ تن شاهدانه در این سال تولید کرده است.

از طرف دیگر رتبه پنجمی ایران در تولید ۴ محصول، که پنجمین تولیدکننده بزرگ جهان در این سال بوده است. این محصولات عبارتند از کیوی، آلو، انجیر و گیلاس. تولید کیوی ایران در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۲۹۴ هزار تن بوده است. همچنین تولید آلو ایران نیز ۳۸۸ هزار تن، گیلاس ۱۵۶ هزار تن و انجیر

مدیرکل آسیای میانه، قفقاز و روسیه سازمان توسعه تجارت در گفت و گو با «ایران» برنامه های دولت

سیزدهم برای صادرات کالاهاى ایرانی به کشورهای حاشیه دریای خزر را تشریح کرد

نقود در بازار کشورهای ساحلی خزر در یکسال اخیر

توسعه همکاری با کشورهای همسایه، ورود به پیمان های منطقه ای و همکاری با کشورهای همسایه، از مهم ترین نکاتی است که دولت سیزدهم، از ابتدای فعالیت خود در دستور کار قرار داده است. بنابراین دولت با لحاظ کردن این استراتژی از نیمه دوم سال گذشته توانسته حجم صادرات کشور را افزایش دهد و به درآمدهای ارزی مناسبی دست پیدا کند. در شرایطی که همه تصور می کردند همکاری های تجاری و اقتصادی محدود به اروپا است، دولت سیزدهم ثابت کرد همکاری با کشورهای همسایه و پیوستن به پیمان هایی چون اوراسیا و شانگهای می تواند رونق را به تجارت برگرداند و بواسطه این امر صنعت کشور را که بشدت تضعیف شده بود سر و سامان بدهد. آسیای میانه، قفقاز و روسیه از بازارهای استراتژیک هستند چرا که از این کشورها می توان به بازارهای بزرگتری دست یافت و با همسایگانی مانند بلاروس تعامل بیشتری برقرار کرد. سال گذشته میزان مبادلات تجاری ایران و کشورهای حاشیه دریای خزر حدود ۳.۵ میلیارد دلار بود که با هدف گذاری انجام شده این میزان در سال جاری به ۴ میلیارد دلار خواهد رسید. در این باره بارحمت الله خرمالی، مدیرکل آسیای میانه، قفقاز و روسیه سازمان توسعه تجارت گفت و گویی انجام دادیم که در ادامه می آید.

چه اقداماتی در دولت سیزدهم در کشورهای آسیای میانه، قفقاز و روسیه انجام شده است؟

تجارت ایران با کشورهای همسایه و بخصوص کشورهای همسایه شمالی رو به بهبود است. در شش ماه ابتدای سال جاری صادرات ایران به کشورهای آسیای میانه، قفقاز و روسیه که ۱۲ کشور را شامل می شود بیش از یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار بوده و رشد ۱۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته داشته است. واردات از این کشورها نیز بیش از یک میلیارد و ۱۶۰ میلیون دلار ثبت شده که این عدد هم نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۲۵ درصدی را تجربه کرده است. سیاست دولت سیزدهم توسعه همکاری ها با کشورهای همسایه و بویژه

کشورهای همسایه شمالی ایران و همچنین مشارکت در قالب اتحادیه ها و یا مشارکت های منطقه ای است. در این میان در دومین همایش اقتصادی خزر که مهر ماه سال جاری با حضور معاون اول رئیس جمهور و نخست وزیران کشورهای ساحلی خزر در مسکو برگزار شد از رقم صادراتی که به آن اشاره شد، حدود یک میلیارد دلار آن صادرات به ۴ کشور ساحلی خزر بوده است. این امر نشان می دهد که همسایگان ما چه در حوزه ارتباطات دریایی و چه زمینی از اولویت بالایی برخوردار هستند و این امر می طلبد که مشارکت ایران با پیمان های منطقه ای مانند اوراسیا توسعه پیدا کند. از ابتدای فعالیت دولت سیزدهم گفت و گوهای متعددی برای پیوستن ایران به موافقتنامه های بین المللی صورت گرفته است و همچنین برای انعقاد موافقتنامه تجارت آزاد با کشورهای عضو اوراسیا نشست های تخصصی برگزار شده است. بیش از ۶۰۰ میلیون دلار از صادرات ماطی شش ماه اخیر مربوط به اعضای اوراسیا بوده است. در سفر اخیر رئیس جمهور به سمرقند عضویت ایران در سازمان شانگهای هم به تصویب اعضا رسید و ایران به عنوان عضو جدید به این سازمان مهم اضافه شد. رویکردی که دولت سیزدهم در این خصوص در پیش گرفته محور تعامل با کشورهای همسایه و پیمان های منطقه ای است، لذا توجه به این نکات سبب شده که صادرات کشور رونق و به رشدی به خود بگیرد.

همانگونه که اشاره کردید رویکرد دولت سیزدهم افزایش تعامل با کشورهای همسایه و

پیوستن به پیمان‌های منطقه‌ای است، اگر این مهم بخصوص در موافقتنامه اوراسیا ادامه پیدا کند، چه ثمراتی برای اقتصاد ایران خواهد داشت؟

زمانی که مذاکرات ۵ کشور اوراسیا نهایی شود بایستی موافقتنامه تجارت آزاد در مراجع قانونی کشورها از جمله مجلس شورای اسلامی تصویب شود. با توجه به شرایط موجود به نظر می‌رسد که تا سال آینده این امر اجرایی شود. در این سند بیش از ۹۰ درصد اقلام تعرفه گمرکی وجود دارد (در کشور ما بیش از ۸ هزار قلم کالا را پوشش می‌دهد) که به مرور زمان تعرفه گمرکی آنها به سمت صفر خواهد رفت. بر این اساس قابل پیش بینی است که در نیمه دوم سال آینده تجارت ایران با کشورهای عضو اوراسیا، افزایشی خواهد شد.

یکی از کشورهایی که دولت سیزدهم با آغاز فعالیت خود به آن توجه زیادی کرد و سعی دارد که کم کاری دولت گذشته را جبران کند، روسیه است. برای حضور پررنگ‌تر در بازار این کشور پهناور چه برنامه‌ای دارید؟

روسیه بزرگترین بازار مادر بین همسایگان شمالی است. در شش ماهه ابتدای سال جاری حدود ۳۴۰ میلیون دلار صادرات به این کشور داشته‌ایم، که این امر در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته رشد ۲۵ درصدی را نشان می‌دهد. در گذشته اقلامی که به روسیه صادر می‌شد، عمدتاً در بین محصولات کشاورزی، غذایی و نیمه‌صنعتی بود. اما با وجود مناقشاتی که بین روسیه و اوکراین به وجود آمد، فرصت‌های مناسبی برای ایران فراهم شد تا جنس کالاهای صادراتی خود به روسیه را تغییر دهد. بر این اساس سهم صادرات کالاهای صنعتی ایران به روسیه افزایش پیدا کرده است. طی این مدت همکاری‌های اقتصادی ایران و روسیه توسعه پیدا کرده است به گونه‌ای ایران بزرگترین پویون رادر نمایشگاه اتومبیلیتی روسیه داشت و نتیجه آن انعقاد قراردادهای بزرگ در بخش قطعات خودرو بود و همچنین قرار شد قطعات خودرو از ایران به روسیه صادر شود. افتتاح مرکز تجاری ایران

در روسیه، حضور در نمایشگاه محصولات ساختمانی، ایجاد صندوق مشترک سرمایه‌گذاری بین ایران و روسیه و رفت و آمد هیأت‌های اقتصادی به دو کشور از دیگر رخدادهایی است که طی این مدت پیگیری، جمع‌بندی و اجرا شده است.

همچنین لیست کالاهای زیادی (در بخش‌های صنعتی، غیر صنعتی، محصولات ساختمانی، کشاورزی و...) از فدراسیون روسیه دریافت کردیم که این کشور خواهان خریداری کالاهای یاد شده از ایران است. در قالب این درخواست‌ها، شرکت‌های توانمند ایرانی به روسیه معرفی شده است. همچنین در ماه‌های آینده پویون‌های بزرگی در حوزه‌های تجهیزات پزشکی، دارو، پوشاک، کیف و کفش و مصالح ساختمانی در روسیه برگزار خواهد شد.

یکی از مشکلات اساسی در تعامل با روسیه حمل و نقل و نحوه رساندن کالا به این کشور است، در این خصوص چه اقداماتی صورت خواهد گرفت تا صادرات کالا بخصوص در فصل زمستان تسهیل می‌شود؟

مسیر دسترسی ایران به روسیه متعدد است. یک بخش بال شرقی دریای خزر (از طریق ریل) است که از مسیر ترکمنستان و دیگری بال دریایی (از طریق دریا) است که از بنادر شمالی ایران می‌گذرد. عمدتاً چالش مادر فصل سرما مربوط به کالاهای کشاورزی و فسادپذیر است که از آستارا ۱۰ سال می‌شود. در آنجا یک پل قدیمی وجود دارد که در لحظه تنها یک کامیون می‌تواند از پل آستارا عبور کند و به سمت آذربایجان و روسیه برود. در دولت سیزدهم و براساس توافقی که با جمهوری آذربایجان منعقد شده، پل دومی روی رودخانه مرزی آستارا در حال احداث است که امیدواریم تا پایان سال این پل تکمیل شود. با این اتفاق بخش قابل توجهی از چالش‌ها حل خواهد شد. بخش دیگر از جابه‌جایی کالا به روسیه از طریق دریا است، در این بخش درخواست‌های متعددی وجود دارد اما متأسفانه تعداد ناوگان دریایی کشور کافی نیست. از آنجا که سازمان توسعه تجارت، دبیرخانه توسعه تجارت با روسیه است قرار شد یکی از شرکت‌های کشتیرانی در خزر نسبت به ساخت کشتی اقدام کند، البته این امر تا حدودی زمان بر است از همین رو بنا شده به سمت خرید کشتی هم حرکت کنیم. البته امیدواریم پیش از شروع فصل سرما و یخ زدن رود ولگا با کمک بخش خصوصی بتوانیم ۵ تا ۱۰ کشتی فله‌برو جنرال کارگورابه‌ناوگان کشتیرانی خزر اضافه کنیم.

نکته دیگر این‌که بنادر روسیه عمدتاً در آستاراخان و جمهوری داغستان واقع شده است و در آنجا کانال ولگا (کانال ورودی به روسیه) وجود دارد که عمق آب‌خور آن کم است، بدین جهت پیشنهاد شده است شرکت‌های توانمند ایرانی برای لایروبی کانال ولگا با روسیه همکاری کنند. همچنین دو مسیر ریلی وجود دارد که اگر تکمیل شوند می‌توانند مسیر صادرات کالا به روسیه را تسهیل کنند. یکی از آنها رشت-بندر کاسپین است و به نظر می‌رسد تحقق این پروژه

تجاری کمک خواهد کرد تا تجارت بین طرفین رونق پیدا کند.

در حال حاضر روابط اقتصادی ایران با ترکمنستان چگونه است؟

طی شش ماهه سال جاری صادرات ایران به ترکمنستان نسبت به مدت مشابه سال گذشته بیش از ۴۰ درصد افزایش یافته است. مهم ترین اتفاقی که با ترکمنستان رخ داده حل تردد جاده ای بوده است. از مردادماه سال ۱۹۵۵ ایران با مشکل جدی در حمل و نقل جاده ای با ترکمنستان مواجه شده بود و آن وضع عوارض برای سیر کامیون های ایرانی از محدوده ترکمنستان بوده است و حتی بعد از کرونا با توقف (جلوی تردد کامیون های ایرانی گرفته می شد) روبه رو شد. از این رو با مذاکراتی که بین مقامات دو کشور صورت گرفت از مهرماه سال جاری، عوارض جاده ای برداشته شد و کامیون های ایرانی می توانند از خاک ترکمنستان به سمت ازبکستان، قزاقستان و... حرکت کنند. همچنین در نظر داریم که نمایشگاه اختصاصی ایران (۵ سال به جهت محدودیت هابر گزار نشده بود) آذرماه سال جاری در ترکمنستان برپا کنیم. ایران همواره جزو ۴ الی ۵ کشور اول تأمین کننده نیاز کالایی ترکمنستان بعد از ترکیه، روسیه و چین بوده است. ما با ترکمنستان از مرز باجگیران ۴۵ کیلومتر فاصله داریم، که نزدیک مرز به پایتخت، مرز ترکمنستان است و همچنین از مرز لطف آباد فاصله ۱۰۰ کیلومتری وجود دارد. عمده کالا صادراتی ایران به این کشور، انواع محصولات ساختمانی، محصولات پلیمری، سیب زمینی و... بوده است. با توجه به موقعیت همسایگی و فاصله کمی که با ترکمنستان وجود دارد براحتی می توان کالا با وزن سنگین را به این کشور صادر کرد. حال سؤال این است که چرا کشورهای یاد شده مانند ترکیه و روسیه شرکای اول، دوم و سوم هستند، جواب این است که این کشورها در ترکمنستان سرمایه گذاری و فاینانس کردند. به عنوان نمونه جمهوری خلق چین در پالایشگاه ترکمنستان سرمایه گذاری کرده و در قبال آن فاینانس، گاز طبیعی خود را از این کشور خریداری می کند. ترکیه هم حدود ۶۰ میلیون دلار پروژه از ترکمنستان گرفته است. این در حالی است که ایران در حوزه راهسازی خاطرات خوبی را برای مردم ترکمنستان گذاشته است. در زمان استقلال این کشور، شرکت های معتبر ایرانی، راهسازی خوبی انجام دادند. لذا این امر یک فرصت است تا شرکت های داخلی همکاری های مشترکی با ترکمنستان داشته باشند.

در حال حاضر روابط ایران و ترکمنستان احیا شده است چرا که در دولت سیزدهم و با پرداخت بخشی از بدهی گازی ایران به ترکمنستان از طریق یکی از کشورهای همسایه روابط تجاری دو کشور به سمت بهبود حرکت کرده است، این در حالی است که سال های گذشته مشکلات جدی در این بخش وجود داشت. ما در قبال دریافت گاز از کشور ترکمنستان بخشی از بدهی خود را از طریق تهاتر کالا و خدمات فنی و مهندسی پرداخت کردیم و پیشنهاد می شود پرداخت بخش عمده ای از بدهی های ایران در قالب تأمین کالاهای صادراتی در بازار ترکمنستان ادامه پیدا کند. در مذاکرات و زرای نفت دو کشور قرار شد سوآپ گاز ترکمن

سریع تر باشد چرا که حدود ۲۰ کیلومتر آن هنوز احداث نشده است. اگر در اولویت قرار گیرد عملاً مسیر ریلی ارتباط رشت با دریای خزر برقرار می شود. مسیر دوم ریلی، رشت - آستار است که ۱۶۰ کیلومتر آن هنوز احداث نشده است، عملیات این پروژه شروع شده و حتی روسیه هم برای تکمیل این طرح اعلام آمادگی کرده است. تکمیل این پروژه ها با وزارت راه و شهرسازی است. طبق هدف گذاری صورت گرفته تا پایان سال جاری صادرات به این کشور به ۴۰۰ میلیون دلار خواهد رسید و ۱۰۰ میلیون دلار هم واردات پیش بینی شده است.

به جهت تحریم تبادلات پولی و مالی ایران و روسیه با مشکلاتی روبه رو است، برای حل این امر چه اقداماتی صورت گرفته است؟ هر چند که اکنون روسیه نیز مانند ایران در شرایط تحریمی به سر می برد.

تایستان سال جاری، مذاکرات با بانک های روسیه انجام شد و اکنون تسهیل انتقال ارز در قالب بازار متشکل ارزی برای مبادله روبل روسیه و ریال ایران انجام شده است. این امر تا حدودی به تسهیل مبادلات پولی و مالی فعالان اقتصادی طرفین کمک کرده است. از مردادماه سال جاری نقل و انتقال پولی به این شکل انجام شد. لازم به توضیح است که در ماه های اخیر و با توجه به عزم جدی بانک مرکزی ایران برای توسعه روابط بانکی با روسیه از یک سو و تمایل بانک های روسیه از سوی دیگر، روابط بانکی در حال گسترش است؛ به گونه ای که در هفته اول تیرماه سال جاری رئیس بزرگترین بانک و زیست بوم مالی روسیه، از بر بانک در صدر هیأتی به تهران سفر کرد و ضمن ملاقات با مقامات دولتی، توافق های خوبی با مدیران بانک مرکزی و چند بانک دولتی و خصوصی نیز برای توسعه روابط بانکی صورت گرفت.

چه موضوعات و همکاری های جدیدی قرار است برای شرق روسیه دنبال و تعریف شود؟

سازمان توسعه تجارت، ایجاد پایگاه هایی در استان های مختلف یا مراکز اصلی تجاری با روسیه را در نظر گرفته است. این مراکز

برگزار می‌شود. در این کار گروه که مردادماه برگزار شد، در حوزه‌های مختلفی چون تولید مشترک، توسعه همکاری‌های معدنی، همکاری جاده‌ای و... تبادل نظر و گفت‌وگو صورت گرفت.

یکی از کشورهای که روابط ایران با آن در دولت سیزدهم در مقایسه با گذشته بهبود یافته قزاقستان است. در حال حاضر همکاری‌های مشترک چه وضعیتی دارد؟

قزاقستان یکی از همسایگان خزری ایران است که عضو اتحادیه اوراسیا نیز محسوب می‌شود. طبق هدف گذاری صورت گرفته توسط مسئولان کمیسیون مشترک ایران و قزاقستان که در اسفندماه سال گذشته انجام شد، حجم مبادلات دو کشور تا ۳ سال آینده به ۳ میلیارد دلار افزایش پیدا می‌کند که صادرات خدمات فنی و مهندسی در این هدف گذاری دیده شده است؛ همچنین در حوزه‌های نفتی نیز زمینه همکاری وجود دارد. برای اینکه چنین عددی محقق شود بایستی نقشه راهی بین طرفین ترسیم و تدوین شود. در شش ماه اول سال جاری بیش از ۷۵ میلیون دلار کالا به قزاقستان صادر شده است. طی این مدت چندین سند درباره ارتقای همکاری‌های بازرگانی، همکاری صندوق ضمانت صادرات ایران با صندوق سرمایه گذاری مرتبط قزاقستان و همکاری‌های آموزشی به توافق‌های خوبی رسیدیم. قزاقستان یکی از کشورهای است که پتانسیل و ظرفیت بسیار خوبی در حوزه معدن دارد و اکنون شرکت‌های ایرانی در حوزه معدن برای استخراج مواد معدنی در این کشور در حال فعالیت هستند. ما می‌توانیم بخشی از نیازهای خود در بخش معدن و غلات را از قزاقستان تأمین کنیم. کما اینکه در حال حاضر گندم را از این کشور وارد می‌کنیم. در زمینه استخراج و تأمین نیازهای کشور در حوزه محصولات معدنی اعم از سنگ آهن، مس و روی نیز می‌توانیم با این کشور همکاری کنیم.

همکاری‌های اقتصادی ایران با جمهوری آذربایجان در دولت سیزدهم چگونه بوده است و آیا توانسته ایم به تعریف مشترک از همکاری‌های جدید برسیم؟

بیشترین حجم صادرات ایران بین کشورهای همسایه به جمهوری آذربایجان بوده است. بیش از ۳۶۰ میلیون دلار در شش ماه اول سال جاری صادرات به این کشور ثبت شده است. ما به دنبال توسعه روابط اقتصادی و تجاری با آذربایجان هستیم که یکی از بسترهای این امر تجارت ترجیحی است که خوشبختانه مذاکرات آن آغاز شده است و امیدواریم سرعت نهایی شود. مهم‌ترین مسأله‌ای که با جمهوری آذربایجان وجود دارد، بحث جاده‌ای است که باید به سمت تسهیل سازی حرکت کنیم تا تجارت و فعالان اقتصادی شرایط بهتری داشته باشند. ما باید تلاش کنیم که روابط اقتصادی آذربایجان و ایران نسبت به گذشته مناسب تر شود. در این میان جمهوری آذربایجان پروژه‌های مختلفی تعریف کرده که عمدتاً ارزش آنها بیش از چند صد میلیون دلار است و بیشتر در حوزه‌های ساختمان سازی، کشاورزی، گلخانه، دامداری و... است، لذا ایران هم می‌تواند مانند سایر کشورها چون ترکیه در این پروژه‌ها حضور پررنگ داشته باشد.

به کشور همسایه ایران، از بکستان هم اشاره کنید که در دولت سیزدهم همکاری‌های جدید چه سرنوشتی خواهد داشت؟

در سفر اخیر رئیس جمهور کشورمان به ازبکستان، عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای مصوب شد و دیدار سران شانگهای در ازبکستان اتفاق افتاد. این نکته نیز جالب است که بعد از ۲۰ سال، رؤسای جمهور دو کشور دیدار کردند. روند مذاکرات اقتصادی و سیاسی رؤسای جمهور قبلی، سینوسی بود. در سفر اخیر رئیس جمهور کشورمان به ازبکستان اسناد متعددی در حوزه انرژی، اقتصادی، گمرکی، فرهنگی و... امضا و قرار شد نقشه راه توسعه همکاری بین ایران و ازبکستان با هدف افزایش مبادلات در سال جاری ترسیم شود.

و ترانزیت آن نیز از طریق ایران به کشور آذربایجان صورت گیرد و در نهایت توافق شد که این میزان به دو برابر افزایش پیدا کند.

رئیس جمهور جدید ترکمنستان دومین سفر خود بعد از روسیه را به ایران داشته است. این امر گویای اهمیت جایگاه ایران و همسایگی دو کشور است، البته متقابلاً رئیس جمهور ایران هم در قالب نشست اکو و نشست سران کشورهای ساحلی خزر سفر به ترکمنستان داشته‌اند. تبادل هیأت‌ها در رأس هیأت بلندپایه نشانگر اراده بالای دو کشور برای توسعه روابط، مبادلات اقتصادی و همکاری‌های تجاری است. طبق هدف گذاری صورت گرفته تا پایان سال جاری صادرات به این کشور به ۴۰۰ میلیون دلار خواهد رسید و ۱۰۰ میلیون دلار هم واردات پیش بینی شده است. ترکمنستان دهه ۱۹۹۱ با ترکمنستان امروز کاملاً متفاوت است، ما در گذشته عمدتاً کالاهای مورد نیاز اولیه مانند محصولات کشاورزی، مواد غذایی، محصولات ساختمانی را به این کشور صادر می‌کردیم، اما در حال حاضر این کشور با شرکت‌های مهمی در حال همکاری است. همچنین این کشور به دنبال ایجاد واحدهای صنعتی، بویژه در بخش کشاورزی، صنایع تبدیلی و... است که نیاز به واردات به این محصولات کمتر شود.

همکاری‌های اقتصادی ایران و ارمنستان در دولت سیزدهم چگونه دنبال می‌شود؟

ارمنستان یکی از کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا است و در منطقه قفقاز همسایه ایران است و عملاً دروازه ورودی ایران به اتحادیه اوراسیا تلقی می‌شود. این بدان معنا است که وقتی یک کالا از ایران به ارمنستان صادر می‌شود دوباره با همان تعرفه می‌تواند به ۵ کشور عضو اتحادیه اوراسیا صادر شود. از طرفی در شش ماهه اول سال جاری صادرات ایران به ارمنستان رشد داشته به نحوی که رقم صادراتی منهای گاز طبیعی ۱۸۰ میلیون دلار بوده است. همچنین کارگروهی به وزارت صنعت، معدن و تجارت واگذار شده و در قالب کارگروه همکاری صنعتی، معدنی و تجاری با مسئولیت معاونین وزرای مرتبط دو کشور

بازوی پژوهشی مجلس به تحلیل برخی شاخص های حوزه بازرگانی خارجی ایران پرداخت

چهار ضلعی ناکامی در تجارت

چهار ضلعی ناکامی در تجارت کشور چیست؟ آمارهای رسمی می گویند که بیش از نیمی از صادرات ایران، کالاهایی هستند که نیاز به فناوری و پیچیدگی های صنعتی نداشته و ساده اند. از سوی دیگر هم کالاهای برخوردار از فناوری بالا کمترین سهم از صادرات کالاهای کشور را به خود اختصاص داده اند. این مساله آنجایی حائز اهمیت می شود که بدانیم تشدید شکاف فناوری میان صنایع ایران با جهان می تواند نقش اقتصاد کشور در اقتصاد جهان را کم رنگ تر کند. همین امر هم موجب خواهد شد که رفاه و درآمد ملی کشور، بیش از پیش تحت تاثیر مسائل اقتصادی قرار گیرند؛ در واقع این موضوع تهدیدی پنهان برای تجارت خارجی کشور است.

مطالعه مرکز پژوهش های مجلس از وضعیت شاخص های تجارت خارجی بیانگر آن است که تطبیق پذیری کالاهای صادراتی ایران با نیاز وارداتی شرکای تجاری رضایت بخش نیست. گزینش شاخص های مربوط به بازرگانی خارجی در این گزارش بر اساس چارچوب ارائه شده از سوی بانک جهانی برای تحلیل رقابت پذیری صورت گرفته است. شاخص هایی چون، باز بودن تجاری، اکمال تجاری، پتانسیل تجاری، شدت تجاری، شاخص تمرکز صادرات، شاخص نفوذ بازار، مهارت فناوریانه در صادرات و شاخص ماندگاری صادرات. نتایج به دست آمده از محاسبه و تحلیل شاخص های بازرگانی با پنج شریک عمده تجاری بیانگر واقعیت های آشکار شده ذیل است:

دارند که مصداق بارز آن ایالات متحده آمریکا است. چین هم کشوری است که در کنار تراز تجاری مثبت، تراز فناوری نسبتاً خوبی دارد و نقش آفرینی خوبی در حوزه فناوری داشته، اما در ایران این وضعیت کاملاً بالعکس است. بررسی تراز تجاری کشور نشان می دهد حدود ۵۶ درصد تجارت کشور را نفت خام و مشتقات آن تشکیل داده و با احتساب ۱۰ تا ۱۵ درصد دیگر از صادرات کشور که سطح فناوری مشابهی دارند، بر سطح پایین فناوری ۷۰ درصد از صادرات کشور صحنه می گذارد. بنا به همین دلیل، ایران از منظر فناوری محصولاتی که وارد کشور کرده یک نابسامانی جدی دارد. گزارش بازوی پژوهشی مجلس نشان می دهد که چهار ضلع شاخص های مرتبط با ترکیب، جهت گیری و رشد صادرات و واردات در کشور عبارتند از؛ شاخص باز بودن تجاری، شاخص اکمال تجاری، شاخص پتانسیل تجاری و شاخص شدت تجاری. به منظور سیاست گذاری و برنامه ریزی دقیق در جهت ارتقای بازرگانی خارجی، به تصویری مناسب از ابعاد مختلف این بخش از اقتصاد نیاز است. شاخص های بازرگانی تصویری روشن از وضعیت و روند تجارت خارجی کشورها و جایگاه و نقش هر کشور در فضای بازرگانی بین الملل ارائه می دهد، اگرچه افزایش حجم تجارت طی زمان به عنوان شاخص مناسب بیانگر روندرو به جلوی هر کشور در جهت رشد و توسعه اقتصادی محسوب می شود، اما با توجه به رشد جمعیت و افزایش نیازهای متنوع بشری افزایش سهم یک کشور از یک تجارت جهانی از اهمیت بالاتری برخوردار است. ارتقای ساختار فناوریانه، سطح پیچیدگی و تنوع محصولات تولیدی و صادراتی می تواند نقش ویژه ای در افزایش رفاه جوامع ایفا کند. به طور کلی در بررسی وضعیت بازرگانی خارجی، نباید تنها به یک یا چند

ایران که در سالیان اخیر پیوسته در زمینه افت تشکیل سرمایه، تولید محصولات به روز و متنوع سازی صادرات با مشکلات جدی روبه رو بوده، در بخش تجارت خارجی با چالش شکاف فناوری روبه روست که ریشه آن ناشی از بحران هایی جدی در درون و بیرون اقتصاد ایران است. شاخص پیچیدگی اقتصادی مبنایی برای نمایش حجم فناوری موجود در کالاهای ساخت یک کشور است. این شاخص ضمن طبقه بندی محصولات به انواع مختلف، کالاهای دارای فناوری بالا و کشورهای برخوردار از تولیدات صاحب فناوری را نشان می دهد.

در این شاخص، کالاها در دو دسته کالاهای دارای فناوری فراگیر و کالاهای دارای فناوری پیچیده دسته بندی می شوند. البته بررسی ها نشان می دهد برخی کشورها به رغم تراز منفی تجاری، تراز فناوری مثبت

جدول ۱. شاخص باز بودن تجاری ایران طی سال های ۲۰۲۱-۲۰۱۳

شاخص	سال	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
باز بودن اقتصاد		۵۰/۳۳	۴۴/۶۰	۳۹/۰۲	۴۳/۲۱	۴۸/۷۸	۶۵/۰۵	۵۶/۱۷	۵۱/۲۹	۴۷/۲
رتبه ایران در بین کشورهای جهان		۱۲۱ از ۱۷۵	۱۵۷ از ۱۷۶	۱۶۱ از ۱۷۵	۱۴۹ از ۱۷۵	۱۴۳ از ۱۷۵	۱۱۶ از ۱۷۴	۱۲۶ از ۱۶۷	۱۱۳ از ۱۵۶	۱۶۸ از ۱۷۸

source: https://www.theglobaleconomy.com/rankings/trade_openness

جدول ۲. شاخص اکیمال تجاری بین صادرات ایران و واردات پنج شریک تجاری منتخب طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۰۹

(درصد)

ردیف	کشور	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	حداقل	حداکثر
۱	چین	۱۹/۲۱	۱۹/۴۶	۲۱/۱۵	۲۲/۶۰	۲۴/۸۸	۲۵/۵۹	۲۲/۶۱	۲۲/۱۷	۲۴/۱۸	۲۵/۲۱	۲۵/۰۲	۲۱/۱۵	۱۹/۲۱	۲۵/۵۹
۲	ترکیه	۱۷/۵۰	۱۶/۲۱	۱۷/۱۸	۱۷/۴۶	۱۷/۳۶	۱۸/۴۹	۲۰/۰۱	۱۶/۴۹	۱۷/۲۴	۱۸/۸۹	۲۳/۹۷	۱۷/۹۶	۱۶/۲۱	۲۳/۹۷
۳	روسیه	۱۳/۵۲	۱۱/۹۹	۱۱/۹۸	۹/۴۲	۱۰/۸۸	۱۲/۱۷	۱۲/۹۸	۱۱/۶۶	۱۱/۸۵	۱۲/۱۴	۱۶/۴۱	۱۴/۲۷	۹/۴۲	۱۶/۴۱
۴	عراق	-	-	-	-	-	۰۰	۲۷/۳۸	۲۳/۷۸	۱۹/۹۳	۲۳/۷۰	۱۸/۷۳	۲۶/۱۳	۱۲/۷۰	۲۷/۳۸
۵	کره جنوبی	۲۶/۵۲	۲۶/۸۸	۲۹/۱۴	۳۰/۸۸	۳۰/۸۹	۲۹/۹۶	۲۵/۶۹	۲۷/۹۲	۳۰/۱۴	۳۱/۲۸	۲۹/۳۷	۲۱/۹۱	۲۱/۹۱	۳۱/۲۸

مأخذ: مرکز تجارت بین‌الملل به نشانی وبگاه: <https://www.trademap.org> و سایت گمرک جمهوری اسلامی ایران به نشانی وبگاه: <https://irica.ir> و محاسبات تحقیق.

مشخص نبودن اولویت‌های صنعتی و تجاری کشور و از سوی دیگر عدم ثبات راهبردی کشور در انتخاب کشورهای طرف همکاری، بر عدم اثربخشی این موافقت‌نامه‌ها افزوده است. از سوی دیگر ارزیابی عملکرد موافقت‌نامه‌های تجاری و بازرگانی منعقد شده میان ایران و سایر کشورها حاکی از آن است که متأسفانه ابعاد فنی و کارشناسی این موضوع نظیر توجه به شاخص اکیمال تجاری، میزان پتانسیل تجاری بالقوه دو کشور، مزیت نسبی صادراتی و... در انعقاد موافقت‌نامه‌های منعقد مغفول مانده و به عنوان اولویت اصلی مدنظر مسوولان تصمیم‌گیر نبوده است. برای انعقاد موافقت‌نامه‌های تجاری و بازرگانی، محاسبه و در نظر گرفتن شاخص‌هایی نظیر تمرکز کالاهای صادراتی، مزیت نسبی صادراتی، شدت تجاری و... از اقدام‌های اولیه برای انعقاد موافقت‌نامه با هر کشوری است که متأسفانه از سال ۱۳۹۳ تاکنون محاسبه و انتشار شاخص‌های مزبور توسط متولیان ذی‌ربط صورت نگرفته، لذا اطلاعات به‌روزی در این خصوص در دست نیست. این امر موجب شده موافقت‌نامه‌های تجاری و بازرگانی غالباً با کشورهایی منعقد شود که عملاً جزو شرکای عمده تجاری ایران نبوده و به‌رغم انعقاد چندین موافقت‌نامه طی سال‌های مختلف، حجم روابط تجاری با کشورهای طرف توافق، رشد چشمگیری نداشته است.

به علاوه نتایج به‌دست آمده حاکی از آن است که اقدام انتخاب شده برای اخذ ترجیحات تعرفه‌ای از لحاظ تعداد و ارزش صادراتی مبتنی بر اهمیت آنها در سبد صادراتی کشور نبوده، به‌طوری که در عمل بخش اعظم تجارت بالفعل ایران با شرکای تجاری را پوشش نمی‌دهد. برای اولین اقدام جهت برآورد اثربخشی این موافقت‌نامه‌ها یا حتی توسعه روابط تجاری با هر کشور مستلزم طراحی و شناخت وضع موجود است که در این راستا لازم است تا گزارش‌های مدونی درخصوص تاثیر این قراردادها بر تسهیل و توسعه تجارت میان کشورهای ارائه شود که متأسفانه تاکنون ارائه چنین عملکردی از طرف دستگاه‌های مسوول صورت نپذیرفته است. از طرفی نظارت موثری نیز بر عملکرد این قوانین توسط مراجع نظارتی و به‌خصوص مجلس شورای اسلامی صورت نمی‌گیرد.

روش پیشنهادی بانک جهانی، عملکرد بخش بازرگانی را از چهار بُعد: ترکیب، جهت‌گیری و رشد صادرات و واردات (شامل شاخص بازبودن تجاری، شاخص اکیمال تجاری، شاخص پتانسیل تجاری و شاخص شدت تجاری) تنوع محصول و بازار (شامل شاخص تمرکز صادرات و شاخص نفوذ بازار)، مهارت فناوریانه در صادرات و شاخص ماندگاری صادرات

شاخص محدود اکتفا شود، بلکه با بررسی شاخص‌های مختلف، ابعاد و زوایای متعدد بازرگانی تجزیه و تحلیل می‌شود.

در واقع باید اذعان کرد تمامی کشورها برای توسعه روابط تجاری خود به انعقاد موافقت‌نامه‌های دوجانبه، موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای و موافقت‌نامه‌های چندجانبه روی آورده‌اند که لازمه تداوم آنها ثبات در مقررات و ایجاد اعتماد میان فعالان اقتصادی و طرفین تجاری است. این اقدام می‌تواند موجب ایجاد زمینه‌های لازم برای تقویت همکاری‌ها و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی شود، بنابراین توجه به موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای و چندجانبه به‌ویژه در شرایط فعلی می‌تواند به ایجاد اطمینان خاطر برای فعالان حوزه تجارت منجر شود و راهکاری برای برون‌رفت از تنگنای موجود کشور باشد، اما مساله مهم و اساسی، ارزیابی میزان اثربخشی این موافقت‌نامه‌هاست که مغفول مانده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد پس از انقلاب، به‌رغم انعقاد بیش از ۱۵۸ موافقت‌نامه دو یا چندجانبه با سایر کشورها، عدم توجه به الزامات پیشینی و همچنین عدم نظارت بر نحوه عملکرد و میزان اثربخشی موافقت‌نامه‌ها به‌صورتی شدن و از دست دادن کارکرد آنها منجر شده است. از یکسو

(میلیارد دلار)

جدول ۳. پتانسیل بالقوه صادراتی ایران

ردیف	کشور	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	حداقل	حداکثر
۱	چین	۶۲/۸۶	۸۹/۷۳	۱۰۸/۴۷	۱۰۳/۹۳	۶۷/۸۴	۶۲/۹۹	۳۹/۲۱	۵۹/۸۲	۷۴/۴۸	۷۸/۷۴	۲۹/۱۶	۲۷/۴۱	۲۷/۴۱	۱۰۸/۴۷
۲	ترکیه	۸/۹۳	۸/۸۲	۱۰/۸۲	۱۴/۳۳	۱۲/۸۴	۱۳/۶۳	۱۴/۲۲	۱۳/۵۹	۱۳/۴۱	۱۵/۰۹	۱۶/۰۶	۱۱/۱۱	۸/۹۳	۱۶/۰۶
۳	روسیه	۸/۵۶	۹/۱۱	۱۱/۲۹	۱۳/۳۱	۱۲/۷۵	۱۳/۴۸	۱۰/۷۸	۱۰/۱۵	۱۱/۹۴	۱۳/۲۶	۱۲/۰۹	۸/۹۳	۸/۵۶	۱۳/۴۸
۴	عراق	-	-	-	-	-	-	۱/۹۴	۹/۳۸	۱۱/۱۸	۱۰/۸۱	۱۳/۹۳	۷/۷۴	۱/۹۴	۱۳/۹۳
۵	کره جنوبی	۶۰/۴۶	۸۲/۸۷	۱۰۵/۲۱	۹۹/۴۱	۶۳/۳۱	۵۶/۸۵	۳۳/۸۷	۵۴/۴۳	۶۸/۰۳	۷۲/۱۵	۲۲/۸۵	۲۰/۱۸	۲۰/۱۸	۱۰۵/۲۱

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس داده‌های مرکز تجارت بین‌الملل به نشانی وبگاه: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm شایان ذکر است علت انتخاب پنج کشور فوق از میان همه کشورها بدین سبب بوده که طی یک دهه گذشته در مجموع بیشترین حجم تجارت با ایران را به‌خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۴. شاخص شدت تجارت ایران با کشورهای منتخب (گروه میوه‌های خوراکی) (کد HS: ۰۸)

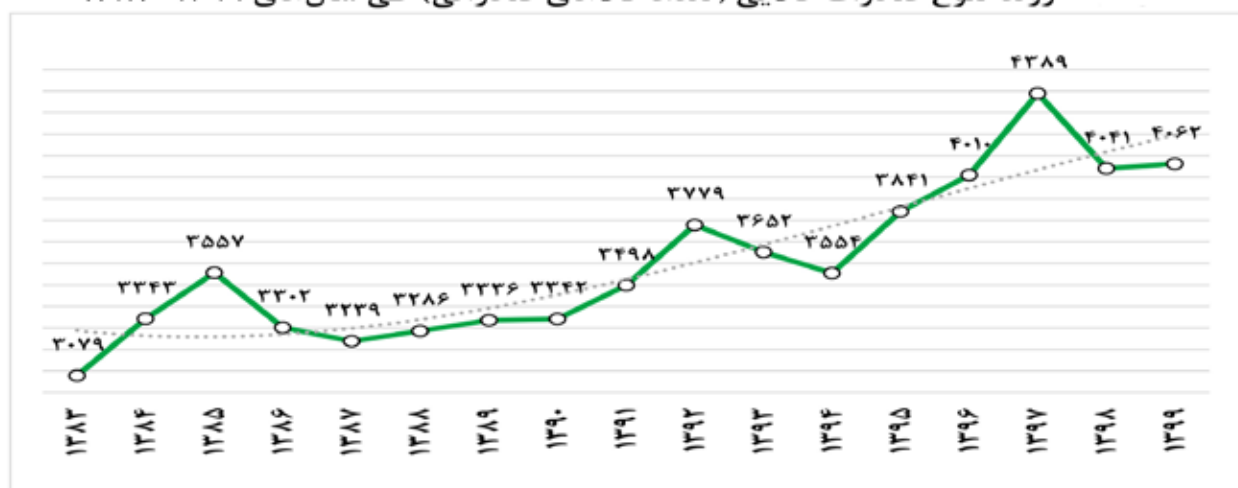
ردیف	کشورها	صادرات میوه‌های خوراکی توسط ایران به کشور ... (۲)			صادرات میوه‌های خوراکی توسط کل کشورهای			شاخص شدت تجارت		
		مجموع صادرات ایران به کشور ... (۲)			صادرات میوه‌های خوراکی توسط کل کشورهای			شاخص شدت تجارت		
		(هزار دلار)			(کد HS: ۰۸) (هزار دلار)			((۱)/(۲)) / ((۳)/(۴))		
		۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶
۱	افغانستان	۶۹,۱۵۴	۱۱۸,۴۷۶	۱۰۵,۳۵۵	۲,۴۵۸,۳۳۳	۲,۷۹۱,۲۵۹	۲,۹۲۶,۶۶۲	۱۱.۱	۱۱.۸	۱۳.۷
۲	آذربایجان	۱۴,۰۶۸	۱۷,۷۷۴	۱۶,۰۹۱	۳۵۸,۶۲۷	۳۳۳,۷۷۳	۴۱۰,۵۳۰	۱۴.۸	۲۱.۹	۱۷.۴
۳	بحرین	۲,۸۰۴	۱,۹۶۹	۱,۹۵۹	۱۱,۳۴۶	۱۱,۶۱۸	۱۱,۸۰۶	۲۹۵۰.۸	۵۴۲۲.۲	۹۷۷۲.۵
۴	عراق	۲۴۳,۶۶۷	۳۸۱,۴۰۳	۴۲۴,۹۸۴	۶,۱۳۱,۴۸۲	۶,۴۲۵,۰۱۶	۸,۹۶۰,۶۹۴	۵۴.۱	۴۶.۹	۵۱.۸
۵	قزاقستان	۱۱۶,۶۹۹	۹۳,۳۴۷	۵۸,۷۱۱	۱۷۳,۵۲۴	۱۶۷,۹۸۶	۱۳۱,۴۰۳	۳۷۶۶.۵	۴۲۹۰.۲	۷۸۷۴.۷
۶	کویت	۲۶,۹۱۴	۲۴,۶۲۶	۱۷,۳۷۰	۱۸۸,۶۳۹	۲۴۸,۰۸۱	۲۵۳,۱۲۱	۹۳.۲	۱۳۷.۸	۴۲۷.۴
۷	قرقیزستان	۷,۰۹۹	۹,۳۰۵	۸,۳۴۰	۲۶,۶۲۸	۳۸,۶۵۱	۳۳,۷۳۹	۱۰۴۱.۶	۶۳۷.۹	۹۲۲.۱
۸	عمان	۱,۰۳۴	۶,۹۳۳	۱۷,۳۲۲	۵۴۳,۹۹۹	۵۲۰,۷۱۲	۷۳۸,۵۶۹	۶۶.۳	۴۱.۱	۵.۷
۹	پاکستان	۱۰۹,۰۶۳	۱۳۸,۳۳۷	۱۴۰,۸۸۰	۷۹۵,۹۰۰	۹۳۰,۱۶۵	۱,۳۴۷,۳۳۴	۳۲.۱	۴۹.۰	۳۴.۰
۱۰	قطر	۹,۳۱۵	۱۹,۱۷۳	۱۵,۵۵۱	۱۰۳,۰۵۲	۲۴۸,۳۵۵	۲۳۵,۲۵۰	۲۹۰۵.۴	۷۲۰۱.۲	-
۱۱	فدراسیون روسیه	۸۱,۲۷۶	۱۰۰,۴۹۶	۱۱۹,۸۷۷	۲۱۸,۹۵۲	۲۸۵,۶۵۶	۲۸۰,۵۱۰	۴۷۲.۵	۳۹۸.۰	۵۲۱.۴
۱۲	عربستان سعودی	۴	-	-	۲۳۵	۸۱۰	۱۰۹	۰.۰	۰.۰	۸.۷
۱۳	ترکیه	۱۲۵,۸۴۷	۱۳۰,۷۰۲	۸۹,۳۲۷	۳,۲۴۷,۴۸۸	۳,۹۹۰,۳۹۹	۲,۳۶۷,۲۵۱	۱.۲	۱.۰	۱.۱
۱۴	ترکمنستان	۱۹,۴۳۸	۲۶,۱۴۹	۲۴,۳۵۸	۵۴۷,۳۹۵	۴۱۷,۹۶۱	۳۹۹,۸۰۵	۲۴۵۲.۹	۷۳۸۵.۷	۲۵۸۵.۲
۱۵	امارات متحده عربی	۲۴۸,۱۱۸	۱۸۴,۵۲۵	۱۸۵,۴۹۴	۷,۴۱۷,۴۲۲	۶,۶۹۶,۶۵۷	۵,۹۴۹,۲۲۰	۳.۲	۴.۲	۵.۱
۱۶	چین	۷,۴۲۵	۵,۰۵۷	۲۱,۱۲۳	۸,۳۶۹,۵۷۲	۹,۰۶۴,۶۷۰	۹,۲۱۷,۷۰۲	۰.۱	۰.۰	۰.۰
۱۷	هند	۱۴۴,۲۴۱	۱۴۷,۹۸۶	۱۶۲,۳۶۲	۲,۷۹۱,۱۹۲	۲,۷۳۴,۸۹۳	۲,۰۴۲,۹۲۲	۶.۳	۳.۴	۳.۵
۱۸	صادرات میوه‌های خوراکی کل کشورهای جهان	۲,۲۵۶,۵۶۱	۲,۲۵۹,۸۱۳	۱,۷۱۸,۸۱۳	۷۸,۲۶۷,۳۱۱	۹۱,۷۳۷,۴۴۴	۹۶,۶۱۷,۵۲۱	۰.۰	۰.۰	۰.۰

منابع: مرکز تجارت بین‌الملل و بخش آماری بانک جهانی به نشانی وبگاه: <https://wits.worldbank.org> + <https://www.trademap.org>

شاخص‌هایی هستند که برای ارزیابی سطح کمی و کیفی تجارت خارجی یک کشور، توسط بانک جهانی معرفی شده‌است. علت انتخاب شاخص‌های مذکور برای تحلیل اولاً به دلیل دسترسی محدود به آمارهای مورد نیاز برای محاسبه شاخص‌های مذکور در ایران و ثانیاً پرکاربرد بودن استفاده از شاخص‌های فوق در مقایسه با سایر شاخص‌ها و توسط سایر کشورها در انعقاد موافقت‌نامه‌های تجاری بوده‌است. در راستای گسترش روابط بازرگانی، محاسبه و در نظر گرفتن شاخص‌های فوق جزو اقدام‌های اولیه برای انعقاد موافقت‌نامه با هر کشوری است که متأسفانه از سال ۱۳۹۳ تاکنون، محاسبه و انتشار شاخص‌های فوق توسط متولیان ذی‌ربط صورت نگرفته‌است.

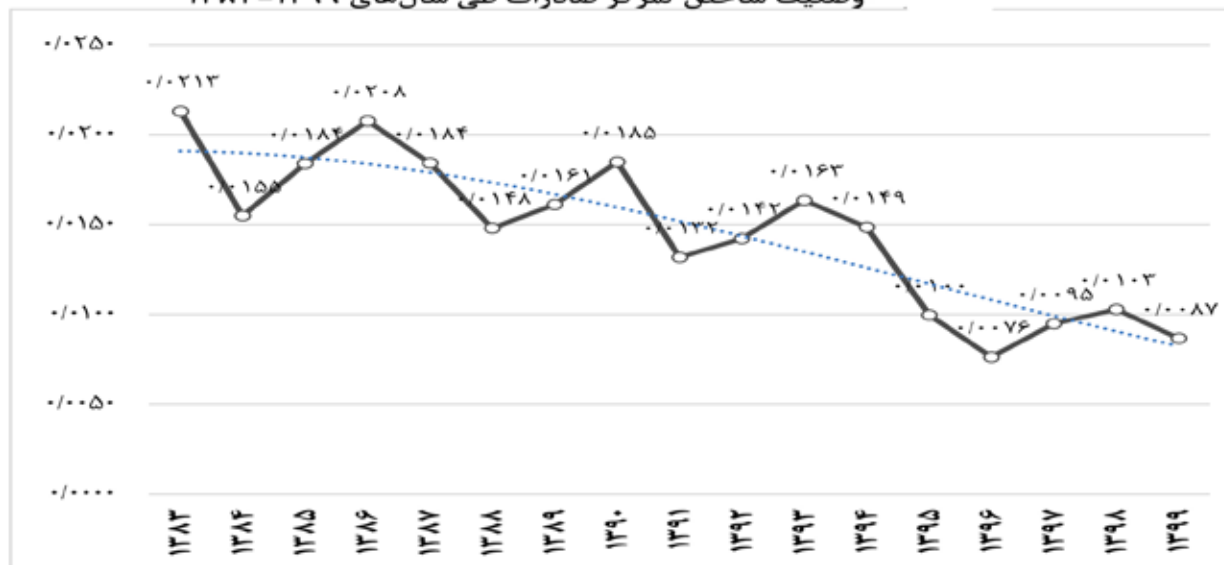
مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌دهد. جهت بررسی وضعیت موجود روابط بازرگانی میان کشورها و پتانسیل‌های گسترش آن، علاوه بر شاخص‌هایی مانند میزان صادرات و واردات و شرکای اصلی تجاری از شاخص‌های دیگری نیز استفاده می‌شود؛ به عبارتی دیگر، شاخص‌هایی که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته، مهم‌ترین

روند تنوع صادرات کالایی (تعداد کالاهای صادراتی) طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۹

منابع: مرکز جمع‌آوری، اسلام، ایران به نشانی وبگاه: <https://www.irica.ir>. محاسبات تحققة ..

وضعیت شاخص تمرکز صادرات طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۹

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران به نشانی وبگاه: <https://www.irica.ir> محاسبات تحقیق.

سال ۲۰۲۱ رتبه آزادی اقتصاد ایران از ۱۷۸ کشور، سکوی ۱۶۸ بوده است.

شاخص اکمال تجاری

شاخص اکمال تجاری (TCI) یکی از اصلی‌ترین شاخص‌ها برای بررسی امکان گسترش همکاری‌های تجاری است که نشان می‌دهد تا چه اندازه ترکیب کالاهای صادراتی یک کشور با ترکیب کالاهای وارداتی کشور شریک تجاری مطابقت دارد یا مکمل آن است. مقادیر بالا برای این شاخص، نشان‌دهنده ظرفیت بالای همکاری تجاری میان دو کشور است. این شاخص به‌ویژه در ارزیابی موافقت‌نامه‌های تجاری دو جانبه یا منطقه‌ای سودمند است. TCI معیاری است که وضعیت کامل‌کنندگی بین تجارت دو کشور را نشان می‌دهد. بر این مبنا که ساختار صادراتی یک کشور تا چه اندازه با ساختار وارداتی کشور دیگر مطابقت دارد. بالاترین اکمال تجاری در صادرات ایران طی سال‌های فوق در بین شرکای عمده تجاری به ترتیب با کشور کره جنوبی در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۳ بوده است و به ترتیب کشورهای عراق، چین، ترکیه و روسیه در رتبه‌های بعدی قرار دارند. مطابق با ارقام در بین کشورهای عراق، کره جنوبی، روسیه، چین، ترکیه و ایران، کمترین درجه اکمال تجاری ایران با روسیه در سال ۲۰۱۲ بوده است.

شاخص پتانسیل تجاری

یکی از روش‌های معمول محاسبه پتانسیل تجاری بین دو کشور استفاده از شاخص پتانسیل ساده است. با استفاده از شاخص پتانسیل ساده تجاری، میزان بالقوه توان صادراتی یک کشور به کشور دیگر اندازه‌گیری می‌شود. این شاخص مجموع حداقل ارزش صادرات یک کشور به جهان و ارزش واردات کشور شریک تجاری از جهان را برای همه کالاهای صادراتی یک کشور به عنوان پتانسیل بالقوه تجاری محاسبه می‌کند. بالاترین میزان پتانسیل ایران به ترتیب در صادرات به کشورهای چین و کره جنوبی است و کشورهای ترکیه، عراق و روسیه در رتبه‌های بعدی قرار دارند. بر اساس تجارب، برای در نظر گرفتن میزان واقعی شاخص پتانسیل صادراتی هر کشور، حدود ۳۰ درصد ارقام پتانسیل بالقوه را به عنوان اعداد قابل تحقق پتانسیل صادراتی در نظر می‌گیرند. بر اساس نتایج محاسبات، حداکثر ظرفیت صادراتی اسمی ایران به کشور چین روند نامنظمی داشته و از ۶۲/۸۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۹ به ۲۷ و ۴۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ کاهش یافته است. تغییر در پتانسیل صادراتی حسب تغییر در تنوع و میزان نیازهای واردات کالایی بازار شرکای تجاری مانند ترکیه و همچنین افزایش تنوع و توان صادرات ایران به جهان حاصل می‌شود. با توجه به اینکه در سال ۲۰۲۰ میلادی پتانسیل صادراتی

تحلیل شاخص‌های مربوط به بازرگانی خارجی در چارچوب ارائه شده از سوی بانک جهانی نشان می‌دهد که بیش از نیمی از ارزش صادرات ایران مربوط به کالاهای بدون فناوری و فاقد پیچیدگی بالا بوده است. به علاوه کالاهای بر خوردار از فناوری بالا کمترین سهم از صادرات کالاهای کشور را طی سال‌های مورد بررسی به خود اختصاص داده‌اند.

شاخص بازبودن تجاری

درجه بازبودن یک اقتصاد بیانگر میزان تبادل کالا و خدمات در یک اقتصاد با دنیای خارج در مقایسه با تولید ناخالص داخلی کشور است. بازبودن تجاری؛ حاصل نسبت تجارت خارجی به تولید ناخالص داخلی است. این شاخص اهمیت صادرات و واردات کالاها و خدمات را در اقتصاد یک کشور نشان می‌دهد و بیانگر میزان وابستگی تولیدکنندگان داخلی به تقاضای خارجی یعنی صادرات و مصرف‌کنندگان داخلی به عرضه خارجی یعنی واردات است. بین بازبودن تجاری و درآمد سرانه یک رابطه معکوس برقرار است؛ بدین معنا که با افزایش درآمد سرانه، کشورهای تمایل به تجارت بیشتر، اما با نرخ کاهنده دارند. ایران در سال ۲۰۱۹ رتبه ۱۲۶ از ۱۶۷ کشور جهان را در بازبودن اقتصاد به خود اختصاص داده است. همچنین در سال ۲۰۲۰ این رتبه به عدد ۱۱۳ از ۱۵۶ رسیده و در نهایت و در

وضعیت شاخص نفوذ در بازارهای صادراتی جهان

سال	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	حدافل	حداکثر
تعداد کشورهای واردکننده جهان (۱)	۲۱۵	۲۱۸	۲۲۶	۲۲۶	۲۲۸	۲۳۰	۲۳۱	۲۳۴	۲۱۵	۲۳۴
تعداد مقاصد صادراتی ایران (۲)	۱۴۴	۱۳۸	۱۴۶	۱۵۳	۱۴۹	۱۵۲	- ^۱	۱۴۶	۱۳۸	۱۵۳
تعداد مقاصد صادراتی چین (۳)	۲۱۵	۲۱۴	۲۱۵	۲۱۶	۲۱۶	۲۱۶	۲۱۶	۲۱۷	۲۱۴	۲۱۷
تعداد مقاصد صادراتی ترکیه (۴)	۲۱۳	۲۱۳	۲۱۳	۲۱۴	۲۱۱	۲۱۴	۲۱۴	۲۱۶	۲۱۱	۲۱۶
تعداد مقاصد صادراتی روسیه (۵)	۱۸۹	۱۸۸	۱۸۷	۱۹۴	۱۹۳	۱۹۲	۱۹۲	۱۹۲	۱۸۷	۱۹۳
تعداد مقاصد صادراتی عراق (۶)	۹۸	۸۸	۱۰۲	۹۶	۹۹	۹۴	۱۰۱	۹۴	۹۴	۱۰۲
تعداد مقاصد صادراتی کره جنوبی (۷)	۲۱۸	۲۱۶	۲۱۶	۲۱۶	۲۱۹	۲۱۶	۲۱۶	۲۱۸	۲۱۶	۲۱۹
شاخص نفوذ در بازار صادراتی	ایران (۱) / (۲)	۰.۶۷	۰.۶۳	۰.۶۵	۰.۶۲	۰.۶۶	۰.۶۶	۰.۶۲	۰.۶۲	۰.۶۷
	چین (۱) / (۳)	۱.۰۰	۰.۹۸	۰.۹۵	۰.۹۶	۰.۹۵	۰.۹۴	۰.۹۳	۰.۹۲	۱.۰۰
	ترکیه (۱) / (۴)	۰.۹۹	۰.۹۸	۰.۹۴	۰.۹۵	۰.۹۳	۰.۹۳	۰.۹۱	۰.۹۲	۰.۹۹
	روسیه (۱) / (۵)	۰.۸۸	۰.۸۶	۰.۸۳	۰.۸۶	۰.۸۵	۰.۸۳	۰.۸۳	۰.۸۳	۰.۸۸
	عراق (۱) / (۶)	۰.۴۶	۰.۴۰	۰.۴۵	۰.۴۲	۰.۴۳	۰.۴۱	۰.۴۳	۰.۴۳	۰.۴۶
	کره جنوبی (۱) / (۷)	۱.۰۰	۰.۹۹	۰.۹۶	۰.۹۶	۰.۹۶	۰.۹۴	۰.۹۳	۰.۹۳	۱.۰۰

ماخذ: محاسبات تحقیق براساس داده‌های مرکز تجارت بین‌الملل به نشانی وبگاه: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx

استفاده می‌شود. بزرگتر از یک بودن مقدار شاخص محاسبه شده، بیانگر بیشتر بودن شدت و عمق تجاری بین دو کشور بوده و هر اندازه این شاخص به صفر نزدیک تر باشد، نشان‌دهنده کم‌عمق بودن تجارت میان دو کشور است. به بیان دیگر این شاخص از تقسیم سهم شریک تجاری از کل صادرات یک کشور در کالای خاص به جهان بر سهم شریک تجاری از کل صادرات جهانی آن کالا محاسبه می‌شود. در سال ۲۰۱۸ میلادی در زمینه میوه‌های خوراکی، بیشترین تمرکز تجاری ایران به ترتیب با کشورهای قزاقستان، بحرین، قطر، ترکمنستان و قرقیزستان بوده است. به عبارت دیگر در بحث صادرات میوه‌های خوراکی تاکنون دیپلماسی تجاری کشور متمرکز بر کشورهای حوزه خلیج فارس و آسیای میانه، بوده است. در مجموع شایسته است در توافقات‌های و همکاری‌های تجاری در حوزه مزبور، به هنگام تعیین یا توافق در زمینه تعرفه‌های ترجیحی، روی میوه‌های خوراکی صادراتی ایران نیز تاکید شود. کمترین شدت و عمق تجاری در زمینه صادرات میوه‌های خوراکی ایران در سال ۲۰۱۸ نیز به ترتیب مربوط به کشورهای عربستان سعودی، چین و ترکیه بوده است. نکته دیگر اینکه شدت تجاری صادرات میوه‌های خوراکی ایران در سال ۲۰۱۸ در سطح جهان نزدیک به صفر بوده است.

شاخص تمرکز کالاهای صادراتی ایران طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۹ به رغم وجود نوسان، روندی نزولی داشته است. کاهش این شاخص به معنای افزایش سهم و حضور کالاهای جدیدتر در سبد صادراتی کشور است. به عبارت دیگر بخش صادرات کشور از لحاظ ارزش کالاهای صادرشده از تمرکز بر تعداد معدودی کالا به سمت تکیه بر ارزش صادراتی تعداد بیشتری از کالا متمایل شده که از این منظر تغییر مثبتی در حوزه صادرات کشور محسوب می‌شود، چراکه صادرات کشور با افزایش تنوع سبد صادراتی، از تکیه صرف بر تعداد معدودی از کالاها فاصله گرفته و همین امر، موجب کاهش ریسک تجاری کشور خواهد شد، زیرا در صورت از دست رفتن بازار چند کالا، تجارت کشور دچار افت شدید نخواهد شد. البته باید در نظر داشت اگرچه در اقتصاد ایران محصولات متنوعی تولید می‌شود، اما مقیاس صادراتی نیز در این میان مهم است. بررسی‌ها نشان می‌دهد متأسفانه چنین مقیاسی برای تولیدات کشور وجود ندارد و بسیاری از کالاها فقط برای تامین نیاز داخل تولید می‌شود. برای نمونه بررسی‌ها حاکی از آن است که به رغم وجود ۴۰۶۲ نوع محصول صادراتی در سال ۱۳۹۹، میزان صادرات اغلب کالاها ناچیز و زیر ۱۰ هزار دلار بوده است، لذا در کنار تنوع بخشی به محصولات صادراتی، باید مقیاس محصولات صادراتی نیز افزایش یابد. نفوذ اندک یک کشور

بالقوه ایران به ترکیه حدود ۱۱/۱۱ میلیارد دلار و برآورد قابل حصول صادرات ایران به ترکیه حدود ۳/۳ میلیارد دلار بوده است، از سوی دیگر برای نمونه با توجه به ارزش صادرات ایران به ترکیه در سال ۲۰۲۰ که حدود ۱/۷ میلیارد دلار بوده، می‌توان بیان کرد ایران در حوزه عمل، صرفاً از حدود ۵۱ درصد از پتانسیل واقعی صادراتی خود به کشور ترکیه بهره‌مند شده است. این مورد برای سایر کشورها نیز با درجاتی متفاوت صادق بوده است، لذا شایسته است مبتنی بر پتانسیل صادراتی کشور به طرف‌های عمده تجاری در گام اول و سایر کشورها در گام دوم، دیپلماسی اقتصادی و تجاری کشور به کمک بخش بازرگانی آمده و افزایش صادرات قابل حصول ایران به طرف‌های عمده تجاری و سایر کشورها را محقق کند. از طرفی نیز ملاحظه می‌شود برآورد پتانسیل بالقوه صادراتی ایران به چین یا کره جنوبی طی سال‌های مورد بررسی در سال ۲۰۲۰ به بالای ۲۰ میلیارد دلار رسیده است. بر این اساس دیپلماسی فعال در کنار سایر سیاست‌ها باید یکی از دستور کارهای بخش‌های اقتصادی و بازرگانی وزارت امور خارجه ایران باشد.

شاخص شدت تجاری

جدول ۱۰. ترکیب فناوریانه صادرات ایران طی سه سال ۲۰۱۰، ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸

شدت فناوری	ارزش صادرات (هزار دلار)			سهم (درصد)		
	۲۰۱۰	۲۰۱۴	۲۰۱۸	۲۰۱۰	۲۰۱۴	۲۰۱۸
فناوری بالا	۱۸۴,۵۸۷	۲۵۷,۲۹۹	۱۷۴,۳۴۵	-۰.۱۷	-۰.۲۹	-۰.۱۸
بدون فناوری	۷۸,۱۱۳,۲۳۳	۴۵,۵۶۷,۱۱۸	۵۸,۳۶۵,۲۸۲	۷۲.۰	۵۰.۵	۶۰.۴
فناوری پایین	۳,۲۳۳,۱۷۰	۳,۶۵۱,۰۱۱	۴,۰۷۴,۰۱۵	۳.۰	۴.۰	۴.۲
فناوری متوسط بالا	۸,۳۹۱,۷۹۱	۱۱,۵۴۶,۷۹۲	۱۱,۰۷۸,۴۱۳	۷.۶	۱۲.۸	۱۱.۵
فناوری متوسط پایین	۱۸,۶۸۹,۴۵۶	۲۹,۱۹۶,۳۴۵	۲۲,۹۱۵,۸۶۸	۱۷.۲	۳۲.۴	۲۳.۷
کل	۱۰۸,۵۱۱,۲۳۷	۹۰,۲۱۸,۵۶۵	۹۶,۶۰۷,۹۲۳	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰

Source: Ibid

جدول ۱۱. وضعیت ماندگاری کالاهای صادراتی ایران طی سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰

ردیف	میزان ماندگاری (درصد)	تعداد سال‌های مستمر	تعداد کالاها	سهم تعدادی از کل کالاهای صادراتی (درصد)
۱	۱-۱۰ (فاقد ماندگاری)	۱	۱۱۹۵	۲۳
۲	۱۰-۲۰	۲	۷۹۲	۱۵
۳	۲۰-۳۰	۳	۵۴۱	۱۰
۴	۳۰-۴۰	۴	۴۳۶	۸
۵	۴۰-۵۰	۵	۳۸۳	۷
۶	۵۰-۶۰	۶	۲۷۶	۵
۷	۶۰-۷۰	۷	۱۱۹	۲
۸	۷۰-۸۰	۸	۳۱۸	۴
۹	۸۰-۹۰	۹	۷۰	۱
۱۰	۹۰-۱۰۰	۱۰	۱۷۹	۳
۱۱	۱۰۰	۱۱	۹۶۷	۱۹
۱۲	کل کالاها (در سطح کدهای هشت رقمی HS)		۵۱۷۶	۱۰۰

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران به نشانی وبگاه: <https://irica.ir> و محاسبات تحقیق.

میزان نیازهای واردات کالایی بازار شرکای تجاری و همچنین افزایش تنوع و توان صادرات ایران به جهان حاصل می‌شود. در سال ۲۰۱۸ میلادی، بیشترین شدت تجاری ایران در زمینه میوه‌های خوراکی به عنوان نمونه، به ترتیب با کشورهای قزاقستان، بحرین، قطر، ترکمنستان و قرقیزستان بوده است. شدت تجاری صادرات میوه‌های خوراکی ایران در سال ۲۰۱۸ در سطح جهان نزدیک به صفر بوده است.

نتایج بررسی شاخص تنوع و تمرکز کالاهای صادراتی حاکی از آن است که به رغم متنوع‌تر شدن سبد صادراتی کشور طی ۱۷ سال، متوسط رشد سالانه این سبد حدود ۸/۱ درصد رشد بوده است. مضافاً اینکه با وجود ۴۰۶۲ نوع محصول صادراتی در سال ۱۳۹۹، ارزش صادرات اغلب کالاها ناچیز و زیر ۱۰ هزار دلار بوده است، لذا در کنار تنوع بخشی به محصولات صادراتی باید مقیاس صادرات این محصولات نیز افزایش یابد. تمرکز صادرات کالایی ایران طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۹ به رغم وجود نوسان، روندی کاهشی داشته است. به عبارت دیگر بخش صادرات کشور از تمرکز بر تعداد معدودی کالا به سمت صادرات تعداد بیشتری از کالاهای جدید متمایل شده است. نتایج محاسبه شاخص نفوذ در برخی از بازارهای صادراتی طی سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۱۳، حاکی از سطح پایین تر این شاخص برای ایران در مقایسه با کشورهای چین، کره جنوبی، ترکیه و روسیه است، اما در مقایسه با عراق، ایران وضعیت بهتری در این شاخص داشته است. نتایج محاسبات و تحلیل‌ها نشان می‌دهد بیش از نیمی از ارزش صادرات ایران مربوط به کالاهای بدون فناوری و فاقد پیچیدگی بالا بوده است. به علاوه کالاهای برخوردار از فناوری بالا کمترین سهم از صادرات کالاهای کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

راهکارهای توسعه صادرات

بازوی پژوهشی مجلس برای ارتقای کارکرد شاخص‌های بازرگانی خارجی با هدف گسترش همکاری و مبادله تجاری و اقتصادی ایران با شرکا چند پیشنهاد ارائه داده است. اول از همه، آنکه دستگاه‌های مسوول ملزم به ارائه گزارش عملکرد مکتوب و دوره‌ای از اثربخشی عملکرد خود در زمینه بازرگانی خارجی به مجلس شورای اسلامی باشند. دوم آنکه در انعقاد موافقت‌نامه‌های تجارت ترجیحی، پوشش طیف وسیع‌تری از کالاها بر اساس شاخص‌های معرفی شده در گزارش حاضر مورد توجه قرار گیرد. سوم آنکه برآورد پتانسیل صادراتی بین ایران و کشور چین با احتساب نفت و میعانات در سال ۲۰۲۰ بالای ۶ میلیارد دلار و پتانسیل بالقوه صادراتی بالای ۲۰ میلیارد دلار بوده است. بر این اساس دیپلماسی فعال شرق محور در کنار سایر استراتژی‌ها باید یکی از دستور کارهای بخش‌های اقتصادی و بازرگانی وزارت امور خارجه کشورمان باشد و آخر از همه، آنکه شایسته است سازمان توسعه تجارت، به عنوان متولی امر تجارت خارجی، راهبرد دیپلماسی تجاری با شرکای عمده تجاری و همسایگان را مبتنی بر شاخص‌های تجاری از جمله شاخص اکمال، پتانسیل، ماندگاری صادرات و... تهیه کرده و پس از اخذ نظر به دستگاه‌های ذی ربط ابلاغ کند.

سال‌های فوق بین ۰/۶۲ تا ۰/۶۷ در نوسان بوده و این در حالی است که اندازه شاخص مذکور برای ترکیه بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۹ در نوسان بوده است. این اعداد نشان می‌دهند که کالاهای صادراتی ایران از تنوع و حجم کافی برای نفوذ و حضور در بخش عمده بازارهای جهانی در مقایسه با کشورهای همسایه برخوردار نبوده است. طبق محاسبات انجام گرفته میزان این شاخص بین ایران و پنج شریک عمده تجاری به ترتیب مربوط به کشورهای چین، کره جنوبی، ترکیه، روسیه، ایران و عراق است. توانایی حفظ روابط تجاری نشانه خوبی از یک اقتصاد توسعه یافته است.

قطع گسترده مبادلات کالاها ممکن است نشان‌دهنده شوک‌های اقتصادی یا نتیجه سیاست‌های جدید باشد که این موضوع با بررسی وضعیت شاخص ماندگاری در سطح کل تجارت یاد سطح گروه‌های خاص کالایی یا یک کالای مشخص قابل ارزیابی است. در حال حاضر نرخ ماندگاری کالاهای صادراتی ایران از وضعیت مناسبی برخوردار نیست؛ به گونه‌ای که از بین کل کدهای صادراتی کالایی طبقه‌بندی HS در سطح هشت رقمی طی دوره ۱۴۰۰-۱۳۹۰ حدود ۱۹ درصد از کالاها در سبد صادراتی کشور در تمام این سال‌ها ماندگار بوده‌اند (حدود ۹۶۷ کد کالایی از ۵۱۷۶ کد کالایی) بالاترین میزان پتانسیل تجاری ایران طی سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۲۰ به ترتیب در صادرات به کشورهای چین، کره جنوبی و ترکیه بوده و کشورهای عراق و روسیه در رتبه‌های بعدی قرار دارند. تغییر در پتانسیل صادراتی حسب تغییر در تنوع و

تشدید شکاف تکنولوژیکی با رقبا

تکنولوژیکی در بخش صنعت با رقبا بیشتر می‌شود و این ما را در بازار رقابتی با ناکامی در آینده روبه‌رو می‌کند. اکنون در حال تولید کالاهایی هستیم که به زودی از بازار مصرف جهانی و حتی از بازار مصرف داخلی حذف می‌شود اما هنوز به این واحدها کمک می‌کنیم که این اتلاف منابع است. مجموع این مسائل صنعت را در تسخیر خام‌فروشی قرار داده و این موضوع نمی‌تواند آینده روشنی را برای صنعت ما رقم بزند. چقدر در صنعت ما عمق ساخت داخل وجود دارد؟ آیا مونتاژکاری بر عمق ساخت داخل غلبه می‌کند؟

تکثرگرایی در صنعت نشانه‌ای از توسعه نیست

شافعی تصریح کرد: امروز در زمینه صنعت تکثرگرایی نشانه‌ای از توسعه دانسته می‌شود. این مساله هیچ جای دنیا مقبولیت ندارد. اینکه در یک سال گذشته میزان صدور پروانه‌های بهره‌برداری در کشور نسبت به ماه قبل بالا برود، نشان از توسعه نیست. برای مثال در صنعت خودرو که حرف و حدیث زیاد است، در سال ۹۷، ۴۹ پروانه بهره‌برداری صادر شد و ۳۲ پروانه بهره‌برداری نیز در حال پیگیری بود. کره جنوبی پنج واحد خودروسازی، ژاپن ۱۱ و فرانسه هشت واحد دارد. همچنین در فولاد که جزو صنایعی است که روی آن حساب می‌شود، ۶۱۲ پروانه بهره‌برداری صادر شد و ۸۲۸ در حال انجام بود که در مجموع حدود ۱۴۴۰ واحد تولیدی را دربر می‌گیرد ولی کره جنوبی پنج برابر ظرفیت ما فولاد تهیه می‌کند. بنابراین تکثرگرایی نشانه توسعه نیست و باید برای آن فکر

رو به‌روز شکاف تکنولوژیکی در بخش صنعت با رقبا بیشتر می‌شود و این موضوع کشور ما را در بازار رقابتی با ناکامی در آینده روبه‌رو می‌کند. این در حالی است که کم‌کاری‌های موجود در بحث تدوین استراتژی توسعه صنعتی کشور و همچنین بی‌ثباتی موجود در اقتصاد، اجازه برنامه‌ریزی برای آینده را به فعالان اقتصادی و صنعتی نمی‌دهد و موجب شده است که تغییرات بنیادی در بخش صنعت و تولید مشاهده نشود. بر اساس آنچه رئیس اتاق بازرگانی ایران می‌گوید، نرخ استهلاک از نرخ سرمایه‌گذاری در بخش ماشین‌آلات و تولید بیشتر است و این برای توسعه صنعتی یک فاجعه به حساب می‌آید. در واقع در شرایطی که صنعتگران کشور با کمبود سرمایه در گردش و همچنین سیاست‌های محدودکننده دولت روبه‌رو هستند و روزبه‌روز هزینه فعالیت در حوزه‌های مولد برای آنها افزایش پیدا می‌کند، نه تنها به فکر نوسازی ماشین‌آلات و افزایش سطح تکنولوژیکی تولیدات خود نیستند بلکه نمی‌توانند بر تولید کالاهای صادرات‌محور و با ارزش افزوده بالا نیز تمرکز کنند. بر همین اساس با توقف فعالیت واحدهای تولیدی و همچنین فرار سرمایه‌گذاران از کشور روبه‌رو هستیم. در این میان توان جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی نیز در شرایط فعلی وجود ندارد. بر همین اساس فعالان بخش خصوصی اعلام می‌کنند که امروز مشکل اصلی در بخش صنعت نبود سرمایه‌گذاری عظیم و بزرگ و عدم دسترسی به فناوری‌های روز است. دلیل اصلی این عدم سرمایه‌گذاری در صنعت، سیطره کامل ناطمینانی در فضای کسب‌وکار و روشن نبودن سیاست‌های اقتصادی دولت و مجلس است. در حالی که باید در این زمینه تغییرات اساسی رخ دهد.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در این خصوص گفت: هم‌اکنون باید کار اساسی برای بحث تدوین استراتژی توسعه صنعتی کشور صورت گیرد. سیاست‌های صنعتی ما با مزیت‌های نسبتی سازگاری ندارد. ما از مراحل انتهایی توسعه کشورهای پیشرفته الگوبرداری کرده و بر صنایع سنگینی که خام‌فروشی بر آن سیطره دارد، تمرکز کرده‌ایم.

غلامحسین شافعی در نشستی که با حضور اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس و فعالان اقتصادی در اتاق بازرگانی خراسان رضوی برگزار شد، اظهار کرد: کمیسیون صنایع و معادن مجلس در تحرکات جدید جدیت‌های ملموسی دارد. مسائل و مشکلاتی که امروز مطرح می‌شود، ۱۰ سال پیش هم بوده است. صورت مساله‌ها از ۱۰ سال قبل نیز وجود داشته و این نشان می‌دهد که تغییرات بنیادی در بخش صنعت و تولید مشاهده نمی‌شود. وی افزود: اگر اقتصاد را دیوار فرسوده‌ای در نظر بگیریم، گویا افرادی دیوار را رنگ می‌کنند اما مجدداً دیوار دوباره به همان ظاهر قبلی بازمی‌گردد. در حال حاضر در وضعیتی هستیم که نرخ استهلاک از نرخ سرمایه‌گذاری در بخش ماشین‌آلات و تولید بیشتر است و این برای توسعه صنعتی یک فاجعه به حساب می‌آید. از طرف دیگر در مجموعه سیاست‌های کلی میزان ارزبری بخشی از صنعت از میزان ارزآوری آن بیشتر است.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تصریح کرد: روزبه‌روز شکاف

شود، می‌توان درآمد مالیاتی کشور را سه برابر کرد.

مصطفی طاهری افزود: مشکل اصلی در اداره کشور بحث درآمدها آن هم در حوزه ریالی و هم ارزی است، در حالی که اکنون نقدینگی در جامعه به پنج میلیون میلیارد تومان رسیده است.

وی اظهار داشت: سه برابر شدن درآمدهای مالیاتی باعث می‌شود که بتوان کشور را بدون درآمدهای نفتی و معدنی نیز اداره کرد. در این راستا تاکنون شرکت‌های بورسی وارد سامانه مودیان شده‌اند و قرار است اجرای این طرح تا پایان سال ۱۴۰۲ به طور کامل انجام شود.

وی با اشاره به کسری در بودجه بیان کرد: عمده مشکل ما این است که وقتی بودجه را می‌بندیم، کسری نیز به وجود می‌آید، هزینه‌ها اجباری بوده و درآمدها فقط حالت پیش‌بینی دارد که این موضوع منجر به کسری در بودجه، ایجاد تورم و سایر مشکلات می‌شود. رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس گفت: در حوزه خودرو اگر واقعا عرضه و تقاضا با یکدیگر همخوانی ندارد باید واردات آن انجام شود، اما در این زمینه با مشکلی به عنوان کمبود ارز مواجه می‌شویم. طاهری اظهار داشت: هم‌اینک بین صادرات و واردات کالاهای غیرنفتی در کشور سه میلیارد دلار فاصله وجود دارد، در صورتی که صادرات کالاهای غیرنفتی از ۵۳ میلیارد دلار به ۱۰۰ میلیارد دلار افزایش یابد، مشکل کمبود ارز برطرف می‌شود.

وی بیان کرد: با این حال گفته می‌شود که نیاز واقعی بخش واردات کالا در کشور ۵۰ میلیارد دلار شامل ماشین‌آلات، مواد اولیه و دارو است.

تدوین سند استراتژیک توسعه صنعتی

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس گفت: تاکنون یکی از اولویت‌ها و برنامه‌ریزی‌های کشور در خصوص صنعت فولاد و رسیدن به عدد ۵۵ میلیون تن تولید در سال بوده اما در ادامه با مشکل کمبود مواد اولیه مواجه شده به ویژه در خصوص واحدهای «نورد» در فولاد که تاکنون به ۱۰۰ میلیون تن ظرفیت تولید در

اساسی شود.

وی افزود: امروز مشکل اصلی در بخش صنعت نبود سرمایه‌گذاری عظیم و بزرگ و عدم دسترسی به فناوری‌های روز است. دلیل اصلی این عدم سرمایه‌گذاری در صنعت، سیطره کامل نااطمینانی در فضای کسب‌وکار و روشن نبودن سیاست‌های اقتصادی دولت و مجلس است. یک سرمایه‌گذار واقعا نمی‌تواند آینده چند ماه خود را پیش‌بینی کند. آیا کسی می‌تواند پیش‌بینی کند قیمت خوراک صنایع چقدر خواهد بود؟ آیا کسی می‌تواند قیمت انرژی را پیش‌بینی کند؟ بنابراین ریسک‌پذیری بالاست و از همین رو سرمایه‌گذاری صورت نمی‌گیرد.

حساب ویژه برای بخش تولید و صنعت هنوز افتتاح نشده است

رئیس اتاق ایران ادامه داد: بر اساس آخرین آمارها در مورد شرکت‌های بورسی سیطره دولت بر بخش صنعت روزبه‌روز بیشتر و سیطره بخش خصوصی نزول پیدا می‌کند. ۴۷ درصد بنگاه‌های بورسی مربوط به دولت، ۲۵ درصد مربوط به صندوق‌های بازنشستگی، ۹ درصد مربوط به نهادهای عمومی و تنها ۱۵ درصد مربوط به بخش خصوصی است. از طرفی در خصوص منابعی که صنعت نیاز دارد، قانونی تصویب شده به نام رفع موانع تولید. در این قانون نمایندگان ماده‌ای پیش‌بینی کردند که برای بخش تولید و صنعت حساب ویژه باید باز می‌کرد که منابع لازم برای سرمایه در گردش ایجاد شود اما این حساب هنوز افتتاح نشده است. شافعی همچنین تصریح کرد: مطالعه‌ای در خصوص ژاپن، کره جنوبی و... انجام و مشخص شده تدوینی که آنها کرده‌اند، با برنامه ما بسیار فاصله زیادی دارد. این کشورها از توالی صنعتی جلوگیری کرده‌اند. آنها ابتدا مزیت‌های نسبی را شناسایی کرده و آن را روی سکویی برای افزایش مزیت‌های اقتصادی جدید و برای خلق ارزش افزوده قرار داده‌اند. سیاست‌های صنعتی ما با مزیت‌های نسبی سازگاری ندارد. ما از مراحل انتهایی توسعه کشورها پیشرفته الگوبرداری کرده و بر صنایع سنگینی که خام‌فروشی در آن سیطره دارد، تمرکز کرده‌ایم.

وی ادامه داد: اگر قرار باشد کار بنیادی و تغییر قاعده‌گذاری در بخش صنعت انجام شود، آن تدوین استراتژی توسعه اقتصادی در بخش صنعت است. خوشبختانه با وزارت صنعت، معدن و تجارت در این خصوص صحبت و پذیرفته شده تا از نظرات بخش خصوصی در این زمینه استفاده شود.

مشکل اصلی در اداره کشور بحث درآمدهای ریالی و ارزی است

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس نیز در این نشست گفت: در صورتی که قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مودیان اجرا شود، بدون اینکه فشاری به مودیان مالیاتی وارد

این بخش مجوز داده شده است. طاهری بیان کرد: این در حالی است که مس به فراوانی در کشور وجود دارد، تحریم پذیر نبوده و فرآوری آن سود بیشتری از فولاد دارد اما کمتر مورد توجه قرار گرفته، به این موضوع در برنامه هفتم توسعه توجه جدی شده است. وی گفت: تاکنون وزیران مختلف برنامه استراتژیک توسعه صنعتی را نوشته‌اند، اما بعد از تغییر وزیر برنامه نیمه تمام مانده زیرا الزام اجرایی نداشته است.

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس اظهار کرد: هم‌اینک مرکز پژوهش‌های مجلس، اتاق بازرگانی، چند پژوهشکده وزارت صمت به اضافه بخش استراتژیک نهاد ریاست جمهوری در حال تدوین این برنامه هستند و تا پایان سال به اتمام خواهد رسید تا همه تکلیف خود را براساس سند استراتژیک توسعه صنعتی بدانند. وی بیان کرد: در این سند هفت اولویت برای بخش صنعت تعیین شده است که همین روال برای حوزه‌های معدن و آی.سی.تی نیز اجرامی شود.

در خصوص حکمرانی ایرادات جدی وجود دارد

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس در ادامه با بیان اینکه در خصوص حکمرانی ایرادات جدی وجود دارد، گفت: امسال حقوق دولتی معادن از ۲ هزار به ۴۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته، این در حالی است که یارانه‌ای که در حوزه معدن به گازوییل داده می‌شود، ۱۲۰ هزار میلیارد تومان است.

طاهری گفت: این ارقام بدان معنا است که اگر هیچ حقوق دولتی از معادن گرفته نشود و معدن‌داران بدون اینکه مجوزی بگیرند به هر میزان که می‌خواهند مواد معدنی استخراج کنند، فقط با انجام صادرات مواد معدنی به هر میزان، ۸۰ هزار میلیارد تومان به نفع دولت تمام می‌شود تا اینکه دولت بخواهد حقوق دولتی از معادن بگیرد.

وی با بیان اینکه قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی توسط مجلس تصویب

و ابلاغ شده است، افزود: حکمرانی‌های اشتباه در کشور زیاد انجام می‌شود، اول باید در حکمرانی چشم‌مان را باز کنیم که بر چه حکمرانی می‌کنیم، وضعیت انرژی و مواد اولیه را در کشور بدانیم و مزیت‌های کشور را بشناسیم، در این راستا برنامه هفتم توسعه متفاوت از سایر برنامه‌ها خواهد بود.

طاهری با بیان اینکه قرار است با دولت برنامه‌هایی در حوزه نظارت در معدن آغاز شود، افزود: دولت مصمم است حداکثر طی سه سال آینده اسکن در حوزه اکتشافات معدنی را با فاصله‌های ۲۵۰ متری برای حداقل ۴۰ ماده معدنی در کشور با عمق بیشتر نسبت به قبل انجام دهد، در حالی که در گذشته این اسکن با فاصله‌های هفت کیلومتر برای ۲۰ ماده معدنی در عمق کمتر انجام می‌گرفت.

۳۵ درصد از قوانین تولید اجرا شده است

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس در ادامه گفت: در ابتدای زنجیره تولید که بحث مجوزها در میان است، ایران جایگاه خوبی در دنیا نداشته، به طوری که رتبه ۱۲۷ را دارد. ارتقای این جایگاه در اولویت مجلس قرار دارد تا تبدیل به قانون شود. طاهری اظهار کرد: در زمینه تولید هفت قانون خیلی خوب داریم که یکی از آنها رفع موانع تولید است که جزو قوانین مادر به شمار می‌رود، از این هفت قانون بر اساس گزارشی که دیوان محاسبات داده است، حداکثر ۳۵ درصد اجرا می‌شود.

وی بیان کرد: طبق قانون رفع موانع تولید اگر قرار بر قطع انرژی گاز یا برق باشد، صنعت یا تولید باید در آخرین اولویت قطع قرار گیرد، اگر هم دولت مجبور به قطع انرژی بخش تولید شود باید خسارت آن را پرداخت کند. رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس افزود: طبق نشستی که با وزیر نیرو داشتیم به وی اعلام شد که اگرچه امسال وضعیت خوب بوده است اما سال آینده این طور نخواهد بود، نمی‌شود که به هر بهانه‌ای قانون اجرا نشود و قطع برق بخش تولید در اولویت قرار گیرد.

وی بیان کرد: آنان بهانه می‌آورند و می‌گویند که «با قطع برق خانگی مردم شلوغ خواهند کرد، لذا اجازه دهید که قانون را اجرا نکنیم» بعد هم از شورای عالی امنیت یک مجوز در این زمینه می‌گیرند، این ترک فعل است و باید به قوه قضاییه معرفی شوند. در کمیسیون در این زمینه مصمم هستیم. طاهری ادامه داد: در حوزه تولید برق، مسکن و گاز عقب‌ماندگی جدی در دهه قبل رخ داده است. پارسال کشور با ۳۰ درصد کمبود برق مواجه بود، اگر قرار است واحدهای تولیدی بیشتر شوند، باید تولید انرژی نیز افزایش یابد.

قدر داشته‌های خود را نمی‌دانیم!

طاهری با بیان اینکه قدر داشته‌های خود را نمی‌دانیم، افزود: در برخی موارد داخلی سازی تولید در کشور وجود دارد، اما در برخی موارد این داخلی سازی به نحو مطلوب شکل نگرفته است.

وی اظهار کرد: ایران در زمینه آی.سی.تی توسعه زیادی داشته و هم‌اکنون مودم‌های فیبر نوری را به کشورهای اروپایی صادر می‌کند، اما در مقابل ضعف جدی در حوزه میکروالکترونیک دارد که کمتر به آن پرداخته شده که این بخش در بودجه امسال مورد توجه جدی قرار گرفت و بخش‌های مختلف مصمم شدند این عقب‌ماندگی را جبران کنند. وی بیان کرد: با این حال در کالاهای پایه‌ای که مواد نیمه‌خام تعریف شده، ایران در دنیا نسبت به سرانه جمعیت جزو چهار کشور نخست است، همچنین در تولید صنایعی مانند آلومینیوم و سیمان، پتروشیمی نسبت به جمعیت حداقل جزو ۱۰ کشور برتر دنیا است.

مشکلات صنعتگران و بخش تولید را انکار نمی‌کنیم

همچنین سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس در این جلسه با انتقاد از برخی

رشد ۷/۳ درصدی تشکیل سرمایه ...

سال گذشته بی نظیر است. در سال‌های پس از برجام نیز چنین رشدی در زمینه تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات کشور محقق نشده بود. نرخ رشد منفی تشکیل سرمایه در سال‌های اخیر، ظرفیت رشد اقتصادی را تا حدود زیادی از بین برده بود. از همین رو یکی از الزامات جدی بازگشت کشور به مسیر رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری کلان بخش خصوصی و دولتی برای جبران سرمایه‌های مستهلک شده در سال‌های اخیر و بازایی توان تولید کشور برای رشد درآمد سرانه و غلبه بر فقر گسترده به‌جامانده از دولت قبل است.

رشد ۶٫۶ درصدی شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی

از سوی دیگر گزارش بانک مرکزی حاکی از رشد ۶٫۶ درصدی شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور در شش ماهه نخست سال جاری است.

شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی که در فصل بهار سال ۱۴۰۱ افزایش ۳ درصدی نسبت به فصل بهار سال قبل را به ثبت رسانده بود، در فصل تابستان سال جاری نیز با افزایش ۱۰٫۲ درصدی نسبت به فصل مشابه سال قبل همراه شد. بر این اساس شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۱ از رشد ۶٫۶ درصدی نسبت به نیمه نخست سال ۱۴۰۰ برخوردار شد. با توجه به اینکه قریب به ۷۰ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت به عملکرد تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی اختصاص دارد، رشد محقق شده شاخص تولید کارگاه‌های مزبور در دوره مورد گزارش نقش مهمی در رشد ۵٫۸ درصدی ارزش افزوده بخش صنعت و به نوبه خود بر عملکرد ۳ درصدی رشد اقتصادی در شش ماهه اول سال ۱۴۰۱ داشته است.

بررسی عملکرد رشد شاخص مزبور به تفکیک رشته فعالیت‌های صنعتی نشان می‌دهد که در نیمه نخست سال ۱۴۰۱، شاخص تولید ۲۱ گروه صنعتی از مجموع ۲۴ گروه صنعتی (با سهم ۸۶٫۵ درصدی از شاخص کل) از افزایش عملکرد نسبت به مدت مشابه سال قبل برخوردار بوده‌اند؛ از مهم‌ترین رشته فعالیت‌های صنعتی که بیشترین سهم را در رشد محقق شده شاخص مزبور در شش ماهه اول سال جاری داشته‌اند می‌توان به «صنایع تولید فلزات اساسی»، «صنایع تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر» و «صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی» اشاره کرد که در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ به ترتیب از افزایش تولید ۱۳٫۴، ۸٫۲۰ و ۳٫۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل برخوردار بوده‌اند.

از فعالان اقتصادی پیرامون متهم کردن دولت و مجلس در حوزه اقتصاد گفت: بهتر است برخی دوستان گفتمان و ادبیات خود را اصلاح کنند، خوب نیست که هیچ نقطه مثبتی در اقدامات دولت و مجلس از سوی آنان گفته نشود. روح‌الله جانی‌عباسپور افزود: می‌گویید در ۲۰ سال گذشته شرایط اقتصادی تغییری نکرده، چطور چنین چیزی ممکن است، هم‌اکنون شهرک‌های صنعتی توسعه زیادی یافته‌اند، به طوری که همین فعالان اقتصادی اعتراض می‌کنند که شهرک‌ها باید توسعه یابند تا آنها بتوانند طرح‌های توسعه خود را اجرا کنند، اگر در این مدت اتفاقی نیفتاده، پس چطور آنان دنبال توسعه هستند.

وی بیان کرد: همیشه برنامه‌ریزی باید به تناسب فرهنگ، جغرافیا، ارزش‌ها و شرایط و موقعیت سیاسی حاکم بر کشور باشد، لذا در مقایسه کشورمان با کشورهای دیگر باید ضمن در نظر گرفتن موارد مزبور، تحریم‌ها را نیز مدنظر قرار داد.

عباسپور با طرح این پرسش که فلسفه اتاق بازرگانی برای چیست؟ افزود: اتاق بازرگانی که خود را پارلمان خصوصی تعریف می‌کند، آیا رسالت ندارد که در حوزه استراتژی و برنامه‌ریزی توسعه صنعت و معدن ورود پیدا کند، شما چقدر در این زمینه ورود داشته‌اید؟

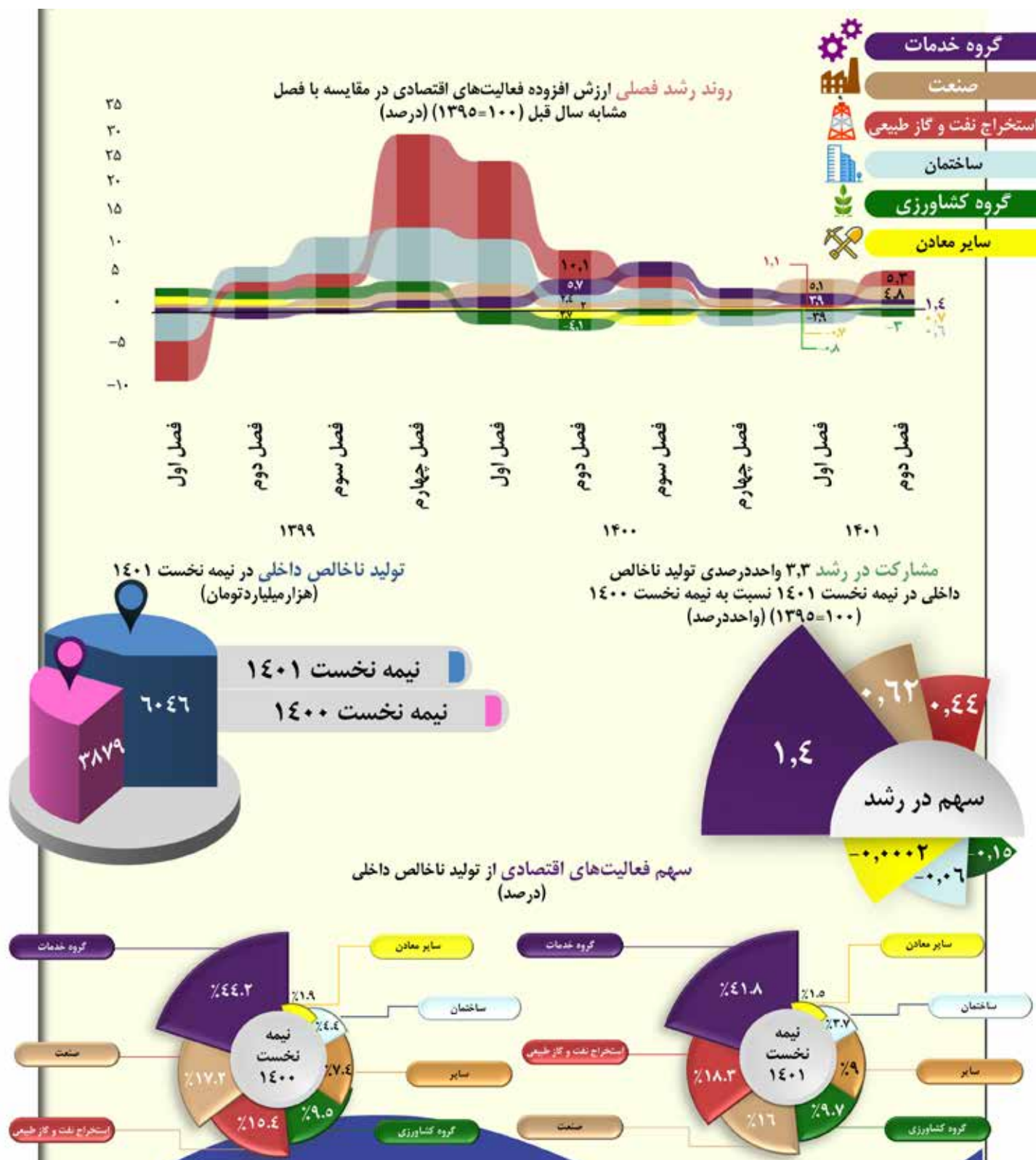
این نماینده مجلس ادامه داد: در زمان اصلاح قانون معادن در مجلس، به مدت زیادی تصویب آن را به تأخیر انداختیم تا دولت و بخش خصوصی نظرات خود را ارائه دهند، هیچ قانونگذاری در مجلس بدون نظر بخش خصوصی نبوده است، فکر می‌کنید فلسفه صندوق توسعه ملی برای چیست، آیا سه درصد درآمد نفتی سالانه را جز برای حمایت از بخش خصوصی در نظر می‌گیریم؟

وی اظهار کرد: امروز هر لیتر بنزینی که سه هزار تومان در کشورمان استفاده می‌کنیم، قیمت آن در اروپا ۷۰ هزار تومان است، اینها را چرا نمی‌گویید، کشوری که به اندازه نصف اروپا انرژی مصرف می‌کند، یارانه انرژی‌اش کجا مصرف می‌شود؟ یارانه‌ها به نام دهک‌های پایین جامعه داده می‌شود، اما متمولین استفاده می‌کنند.

عباسپور ادامه داد: مشکلات صنعتگران و بخش تولید را انکار نمی‌کنیم، نظام هم شرایط و موقعیت مطلوبی در کشور ایجاد کرده است، نمی‌توانیم استقلال کشور را قربانی چیزهای دیگری کنیم. برای تعامل با کشورهای دیگر بسیار تلاش کرده‌ایم اما برخی از آنها به نابودی انقلاب فکر می‌کنند، این را باید در نظر بگیریم. این نماینده مجلس گفت: اینکه دولت و مجلس را متهم کنیم و خود را فرهیخته بدانیم، خیلی خوب نیست. مجلس تاکنون قوانین زیادی در حمایت از بخش خصوصی تصویب کرده است، در همین قانون مبارزه با قاچاق کالا، دولت حق سرمایه‌گذاری در کشور ندارد و با شدت و حدت با قاچاق کالا برخورد شده است، آیا این حمایت از بخش خصوصی نیست؟

رشد اقتصادی نیمه نخست ۱۴۰۱

در این اینفوگرافیک به وضعیت رشد اقتصادی کشور طی نیمه نخست ۱۴۰۱، روند رشد فصلی ارزش افزوده فعالیت های اقتصادی و سهم فعالیت های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی پرداخته شده است.

ALWAYS AT THE PEAK

ربع قرن خوشنامی و افتخار

شرکت تولیدی و صنعتی سآمد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمآلدئید (UF)

رزین ملامین فرمآلدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلومتر ۲۷ بزرگراه قوچان

صندوق پستی: ۹۱۳۷۵-۴۵۶۶

تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)

فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۱۴

دفتر تهران: تلفن: ۸۸۷۷۴۲۵۵ (۰۲۱)

۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰

فاکس: (۰۲۱)۸۸۷۹۵۲۹۵

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب دوشید
اتصال ناگسستی در صنایع ایران